

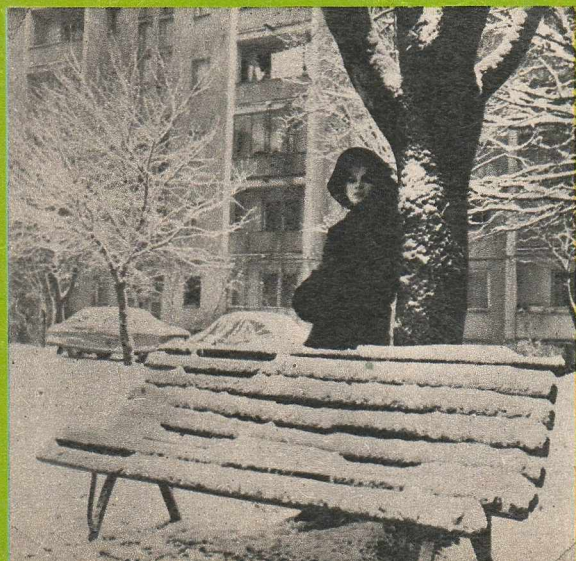
ANUL XXII — NR. 49 (965) — 1 DECEMBRIE 1973

flacăra

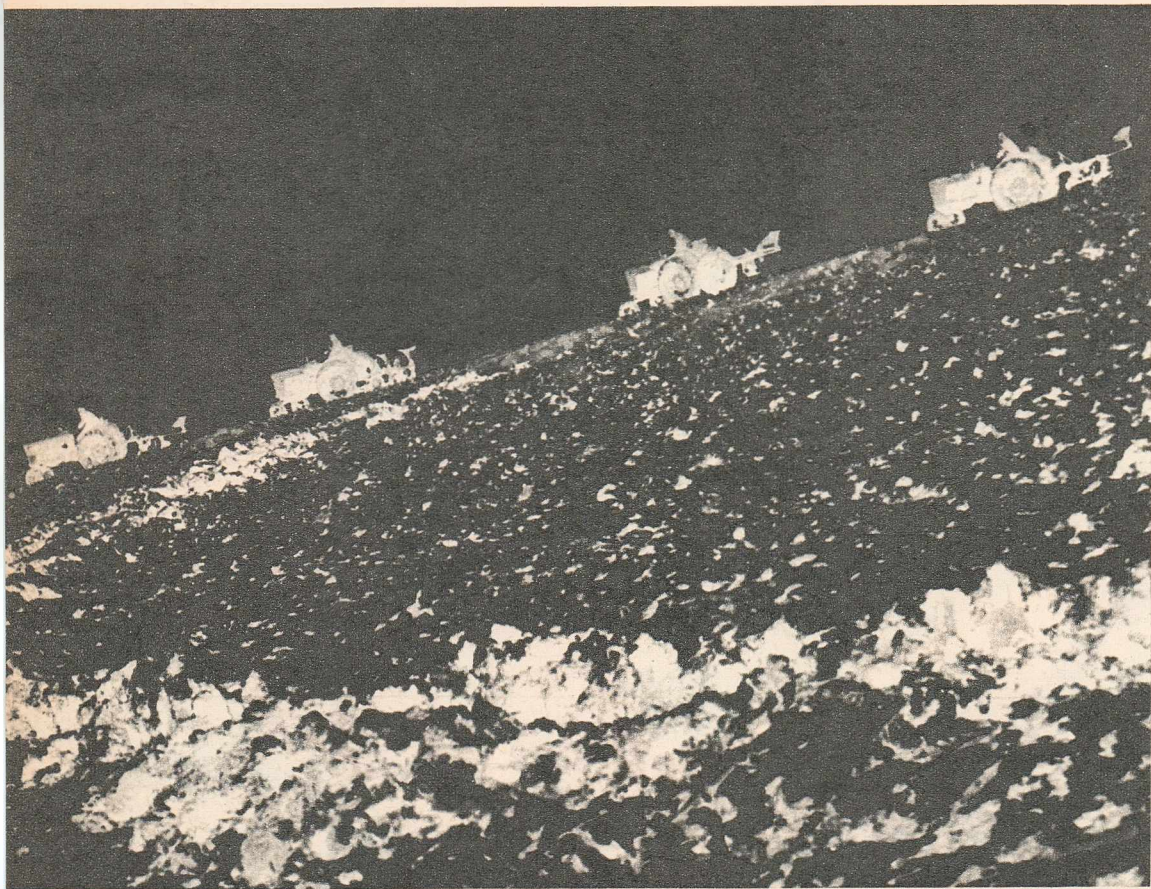
Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

© 1973 by Editura Flacăra, Deva

**Iarna pe uliță
cu Aimée Iacobescu**



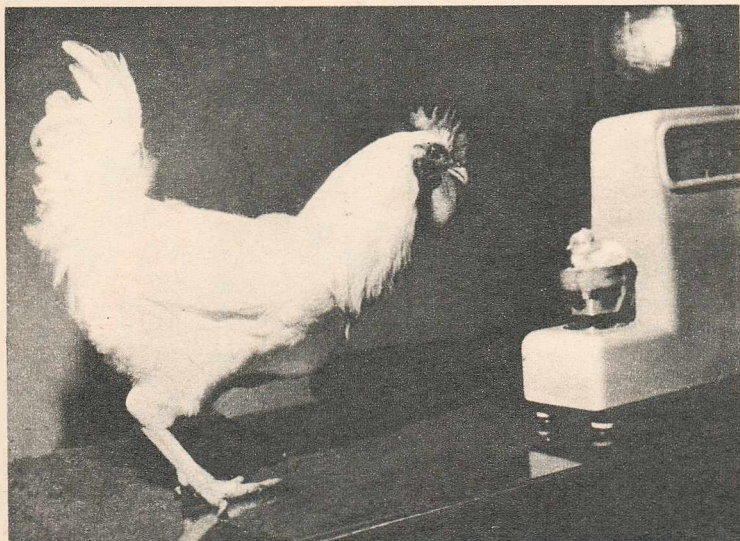
● REALITATEA ILUSTRATĂ ●



Plinea se lucrează și ziua, și noaptea. (Lică Iosif)



Și are sub dînsa, șapte sate adunate. (Constantin Lavric)



— Tu, feciorul meu?... Haida, de, puișor! (Lică Iosif)



▲ Schimb de experiență la Brașov. (Ion Predoșanu)



Niște gîște potcovite
Au plecat să se mărite
...și s-au pus să aștepte ITA, că tot nu se
grăbeau. (Ion Predoșanu)

— «Io! Cotuț Iuliu din comuna Salva Vișeu nu am mașină de spălat rufe — noi spălăm aici la riu și nu ajut femeile, mie îmi place doar să privesc». (Sorin Postolache)





Idilă. (Gh. Vințilă)

Sașa Natić (Iugoslavia) — ambasador al păcii — ne-a declarat fiind în trecere prin România că se pregătește pentru un lung tur în jurul lumii care va dura 8-10 ani. Noi îi spunem: «Succes, Sașa!» (Radu Constantinescu)

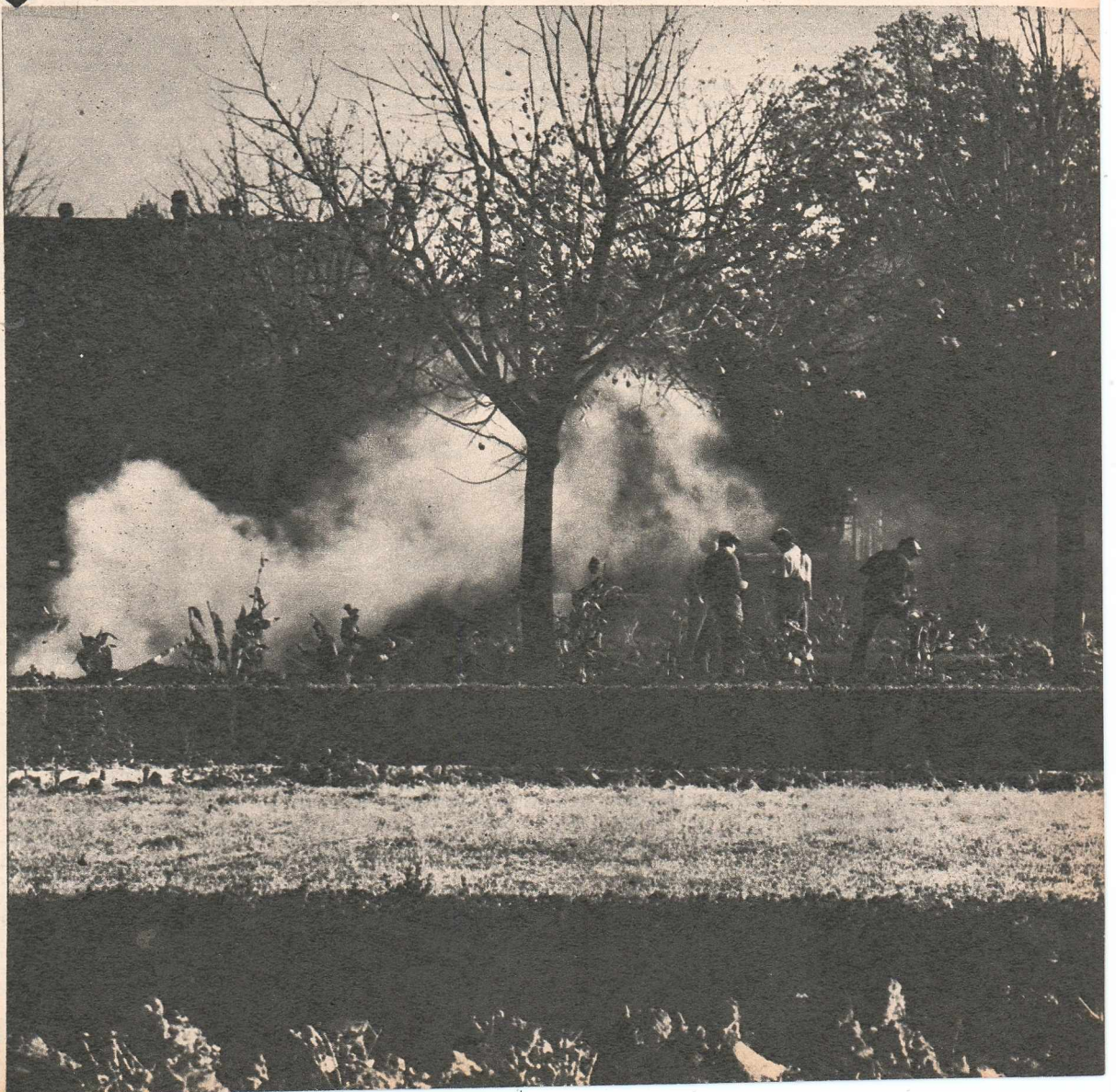


Nu se știe dacă ploii sînt cu soț ori nu, cert este că ei conferă șoselei grandoare și rigoare geometrică. (Vasile Moldovan)



Sens interzis pentru divizia A de la Fotbal club Galați? (Alexandru Muja)

Ultimele pregătiri pentru iernatul florilor. (Radu Constantinescu)



O pată de noroi pe poarta orașului

Printre marile edificii înălțate în orașul Brașov, în anii dezvoltării impetuoașe a construcției socialiste se numără și monumentală clădire din marmură și sticlă a stației C.F.R. Brașov-călători. Dar, vine cineva și aruncă o pată de noroi pe această frumoasă poartă a orașului. Este vorba de T.A.P.L. «Carpați», care a deschis aici nici mai mult nici mai puțin decît trei restaurante. Dacă bufetul expus și restaurantul de categoria I-a mai sînt cum sînt, cel de pe terasa stației nu diferă cu nimic de o tavernă. Cum intri în incinta acestui restaurant să iei la rezezeală o gustare, ești primit într-o adevărată afumătorie, produsă de grupurile de cheflii cu sau fără ocupație, care stau cite o jumătate de zi lingă un pahar cu țuică sau o sticlă de bere. Înfometat și grăbit să nu pierzi trenul, renunți de scîrbă să servești ceva în aceste condiții.

Deseori am discutat și am propus în sedintele sindicale, de producție și cu alte ocazii ca T.A.P.L. să desființeze acest restaurant-bombă sau să-l transforme în local fără băuturi alcoolice și să interzică fumatul, dar conducerea T.A.P.L. nici nu vrea să audă de așa ceva spunînd că la această bombă se face o vânzare dublă sau triplă față de marile restaurante din oraș.

Se vede că Brașovul nostru ține să bată recordul față de alte orașe cu trei restaurante în incinta gării și asta în vreme ce la 200 metri de gară se află restaurantul «Rapid», la 500 metri restaurantul «Bîrsa».

Mă veți întreba ce mă face pe mine, ceferist de meserie, să scriu această epistolă. Pentru că avem mare balamuc cu acești cheflii care ies de la restaurant pe peroane sau spre oraș prin holul gării, murdărind interiorul stației în fel și chip. În afară de aceasta, mai sînt expusi și accidentelor la urcare în trenuri. Scriu aceste rînduri intrucît în curînd se va sărbători centenarul intrării primului tren în gara Brașov și este păcat ca acest oraș pitoresc și această frumoasă poartă de oraș să fie pătate.

Ilie Oprea
conducător-tren
Stafia C.F.R. Brașov-călători

Pe cînd STOP! decibelilor?

Strada Compozitorilor (cartierul Drumul Taberei) este supusă în tot cursul zilei unui trafic deosebit de intens, lucru datorat în parte de preluarea circulației de pe bd. Ghencea, aflat în prezent în curs de modernizare.

În aceste condiții un zgomot foarte mare este determinat de ambalarea la maximum a motoarelor autovehiculelor grele ce depășesc de regulă limita restrictivă de viteză impusă de niște semne de circulație, în prezent pe cale de dispariție.

La intrarea și ieșirea din schimb, salariații întreprinderilor ce au sediul pe această stradă produc un adevărat vacarm, vacarm alimentat de claxoanele autovehiculelor ce-și fac loc cu greu printre acestia (mai ales între orele 22 și 23).

Dar zgomotul cel mai puternic și emis permanent 24 de ore zilnic este generat de funcționarea deosebit de zgomotoasă a unui grup de compresoare destinat aerisirii unei secții a Centralei industriale mătăsii, inului și cîniei aflate vizavi de patru blocuri de locuințe date recent în folosință.

Zgomotul de o intensitate insuportabilă nu permite celor 64 familii ce au apartamente în imobilele de la nr. 34 odihna la nici o oră din zi sau din noapte.

De la darea în folosință a acestor blocuri Comitetul asociației de locatari a sesizat diverse organe și organizații, dar pînă în prezent nu s-a întreprins nimic practic pentru a curma această stare de lucruri.

Legea protecției mediului înconjurător a intrat în vigoare, dar cînd se va aplica și în strada Compozitorilor?

În numele unui grup de locatari
Valeriu MANOLESCU
București, str. Compozitorilor

Oare paturile sînt cu pricina?

Pe harta orașului nostru a apărut un nou cartier, Valea Roșie, cu o populație de circa 13.000 locuitori. Cum era și firesc, aici urma să se deschidă și o creșă-grădiniță pentru copii, dimensionată pentru 240 locuri grădiniță și 100 locuri creșă, localul urînd să fie dat în folosință încă din toamna anului trecut. Mulți dintre noi am ținut copiii acasă și am tot așteptat. La 1 sept. a.c. ni s-au primit cererile de înscriere pentru copii. La acea dată a fost încadrat și personalul de specialitate, de îngrijire etc. Ni s-a spus că data începerii activității este 15 septembrie, 1 octombrie, 10 octombrie... termenii fiind încă incerte. De ce? Nici noi nu știm. Cu toate că mobilierul este cumpărat și adus, mai sînt de transportat paturile, care întîrzie datoriță...

lipsei de mijloace de transport. Din surse neoficiale am aflat că autoritățile locale ar fi prelungit termenul de dare în folosință pînă la 31 decembrie a.c., dată de asemenea incertă. Dacă-i așa, ne întrebăm: copiii noștri ce fac? Cum se aplică hotărîrile de partid și de stat în această privință? De ce e necesar ca un edificiu a cărui construcție trebuia terminată în 1972 să se termine în '74-'75, cînd un obiectiv industrial de mare capacitate se execută într-un an de la demararea celor dintîi lucrări?

Un grup de părinți
din cartierul Valea Roșie, Craiova

Boala nu-mi permite să mai muncesc

Subsemnatul Suciuc Augustin din comuna Broten nr. 52, județul Bihor, sînt cetățean simplu, dar cinstit și sînt de meserie factor poștal.

Despre ce e vorba: după stagiul militar și după aportul pe care l-am adus pe șantierul Național Ozana-Cracău Tg. Neamț ca brigadier U.T.C.-ist, am fost angajat în anul 1957 ca factor poștal. S-a întimplat ca în acest serviciu să mă îmbolnăvesc în anul 1970, fiind operat de spitalul ortopedic Oradea de o leziune de menisc la piciorul drept, boală iremediabilă, de care sufăr și în prezent. După operație am primit diagnosticul spondilo-artrită și artroză a genunchiului drept. După care am fost pensionat cu pensie de gradul III. Intrucît boala mea este nevînzecabilă și am o pensie mică, avînd și trei copii de întreținut iar eu nu pot face nici un efort, am făcut cerere la comisia medicală pentru a mă încadra în gradul II de pensionare, dar nu mi s-a acordat decît tot gradul III și muncă redusă de 4 ore, care muncă eu nu o pot presta. Am mai solicitat ajutor din partea organelor locale și de la forțele de muncă și nu am realizat nimic. Fiind în această situație, aș vrea să știu cum aș putea obține o examinare medicală la București de organele competente?

Augustin Suciuc
Complexul sanatorial Amara, etajul 3
camera 320 A — județul Ialomița

Citeva rînduri adresate cititorului

V.B., Suceava

Am citit în numărul 46 scrisoarea cititorului V.B. din Suceava, după care m-am hotărît să-i transmit citeva rînduri.

Stimate V.B. din Suceava, v-am citit scrisoarea dumneavoastră și cu toate că vîrsta nu-mi permite să vă dau sfaturi (am numai 20 de ani) totuși m-am gîndit să vă adresez citeva păreri de-ale mele.

Este adevărat că ați greșit, dar tot atît de adevărat este că nu trebuie să renunțați la cămin, mai ales că nu ați săvîrșit o faptă atît de gravă.

Totul este ca să vă hotărîți să nu mai folosiți atît de mult băutura pentru că nu o să vă ajute la nimic.

Poate că în aceste condiții în care vă veți schimba comportamentul și soția dumneavoastră se va gîndi că fiecare om greșește, dar poate să-și îndrepte propriile sale greșeli dar numai ajutat și nu părăsit.

În încheierea acestor rînduri, cu speranța că vor fi citite și de fîca dumneavoastră, aș vrea să-i pun o întrebare: «ruperea relațiilor dintre cei doi părinți iți este indiferentă? Oare cel care și-a dat viața nu merită nici un «bunul dimineața» de la propriul lui copil? În locul dumitale, împreună cu fratele, aș face tot ce-i posibil ca amîndoi părinții să-și poată împărți din nou bucuriile și necazurile.»

Ionel Boboc
Petrița
cartierul 8 Martie, bloc 8/41
Hunedoara

Pe mama o cheamă Șandor Saveta,

ajutați-ne s-o găsim

Mă numesc Șandor Octavia, am 18 ani, și de 3 ani nu mi-am văzut mama. Nu sînt singura ei fiică, mai am o soră care împlinște cinci ani. O să vă întrebați poate ce e cu tata? Tata, în stare de beție, a comis o faptă despre care îmi este foarte greu să vorbesc, pentru care ispășește pedeapsa cuvenită. Dar să vă scriu de mama, pentru că ea mă interesează.

A plecat în vara anului 1970, pe 25 iulie. A spus că a fost trimisă să lucreze pe litoral. A lucrat parca la Neptun, la un restaurant — Diana. Nu s-a mai întors acasă. Mai tîrziu, apelînd la organele de miliție, am putut afla că începînd de pe 10 martie a.c. are mutație în Constanța, la un cetățean.

Aș dori să fiu ajutat să o găsec. Să-i spun că, deși ne-a lăsat fără bani, fără ajutor, pe mine fără serviciu și pe sora cea mică fără educație, noi totuși dorim să vină cit mai repede, să ne ia sub brațul ei ocrotitor de mamă.

Singurul indiciu pe care cred că l-aș putea da

este noua ei adresă: Andrei Gheorghe, str. Nicolai Nițescu nr. 60 — Constanța. Pe ea o cheamă Saveta Șandor. Are 36 ori 37 de ani.

Octavia Șandor
Vatra Dornei
str. Anșorului nr. 16
Suceava

Uniformele să poată fi purtate

cu plăcere

Îmi permit să aduc o completare la articolul «Moda», al tovarășului Dinu Săraru, apărut în revista dumneavoastră din 27.X.1973. Este foarte adevărat că unele fabrici de confecții nu sînt în pas cu moda, de aceea se și adună stocuri care nu se vînd nici la preț redus.

Aș vrea să mă refer și la linia uniformelor școlare. Nu am intenția și nici nu doresc ca elevii (liceeni de 15-19 ani) să fie lansatori ai modei extravagante, dar nici pantalonii de la uniformă să nu fie strîmți la manșetă, cum se purtau acum cîțiva ani! Uniformele ar trebui să fie purtate cu plăcere de adolescenții care țin foarte mult la aspectul lor vestimentar, știînd că potrivit regulamentul școlar au obligația să poarte uniforme și în afara școlii. Astfel s-ar evita și discuțiile în familie, și încălzirea regulamentului în legătură cu purtarea uniformei școlare.

Un alt aspect ce doresc să-l semnalez e legat de materialele alese la confecționarea unor rochii. Zilele acestea s-au pus în vânzare rochii din jerseu de diferite culori. Ce m-a frapat era un model de rochiță pentru adolescente reușit, dar pentru care s-a folosit un material de culoare gri, mohorîtă. Care adolescență preferă o culoare mohorîtă uneia deschise, luminoase, potrivită vîrstei? Ca dovadă, după cîteva zile celelalte rochii erau vîndute, numai acestea au rămas agățate pe umerase.

Ana Pavlicsek
Reșița
str. Digului 21

Nu caut ajutoare, ci un loc de muncă

Mă numesc Fleancu Ștefan și am 21 de ani. Ceea ce mă determină să scriu este situația în care mă aflu. De trei ani de zile, de cînd am ieșit din spital de la Vedea, unde am fost internat ca urmare a unei boli pe care am contractat-o încă de mic și de pe urma căreia am rămas cu partea dreaptă a corpului paralizată, alerg pe la diverse instituții pentru a putea să lucrez și eu. Nu caut să obțin un ajutor social sau alte ajutoare bănești, ci pur și simplu vreau să găsesc un loc de muncă unde infirmitatea mea să nu mai constituie un handicap. Mă pot deplasa singur și mă pot servi și de mîna dreaptă, exceptînd degetele. Locuri unde aș putea face față sînt destule, dar mai așare o nenorocire. Eu nu am putut merge la școală, deoarece în acea perioadă eram bolnav rău. Sînt două posibilități. Una ar fi dacă ar exista vreo școală specială unde să pot învăța și carte, și o meserie, iar cealaltă, să lucrez la o cooperativă de invalizi.

În acest sens am făcut o serie de demersuri pentru a lucra la cooperativa de invalizi «Prestarea» din Pitești, dar pînă în prezent nu am rezolvat nimic.

Ștefan Fleancu
com. Ștefănești, sat Golești
jud. Argeș

De ce nu mai cîntă «Ritmîcul»

Mă numesc Nelu Ștefan, domiciliat în București, Aleea Terasei 2, bloc E2, ap. 55, sect. 5, în prezent internat în sanatoriul Torio din județul Covasna. Scopul acestei scrisori este acela de a afla prin dumneavoastră ce eu nu am putut afla în peste opt ani, și anume:

În viața extraprofesională mi-a plăcut să cînt la muzicuță și mi-am găsit și cîțiva prieteni care împreună, am încropit formația de muzicuțe «Ritmîc». Chiar dumneavoastră, «Flacăra», ați consemnat apariția unui disc de-al nostru, în anul 1968. În cei 10 ani de activitate am căutat să ne procurăm ceva instrumente, dar cu toate încercările n-am reușit. Trebuie să spun că am trecut pe la toți cei în măsură, din care voi arăta doar cîțiva: Radioteleviziunea, A.R.I.A., Ansamblul Doina al studenților, Ansamblul Balada, Ansamblul Armatei etc. De la toți aceștia am cite o hîrtie din care reiese nu atît neputința de a ne da un ajutor, cît indiferența lor pentru aparențele lucruri mărunte. Pe 10 aprilie 1972, cînd sărbătoream 10 ani de activitate, la mine acasă, ne-am hotărît să ne încetăm activitatea. Am 4 copii, din care cel mare de 6 ani și jumătate, mă întreabă de ce nu mai cînt la televizor. Cînd se va face mai mare răspunsul meu va fi și mai greu de formulat. De ce toate acestea? Pentru cîteva muzicuțe? Am susținut peste 30 apariții la TV, imprimări la radio, filme TV, plus discul

Electrecord EPC 988. Păcat, de multe ori îmi vine să plîng de necaz. Nu aveam nevoie de bani pentru că toți aveam meserie și salarii. Cu toate că am 30 de ani și sînt cel mai bătrîn din formație eu cred că mai pot cînta.

Nelu Ștefan
București

De ce s-a renunțat la cinemateca

din Cluj?

Prin intermediul rubricii «Flacăra la dispoziția dumneavoastră» întreb forurile competente din Cluj de ce au desființat «Serile de cultură cinematografică». În cadrul acestor seri se prezentau filme vechi. Era deci o cinematecă. Manifestarea avea loc bisăptămînal, se intra pe bază de abonamente și era găzduită de cinematograful «ARTA». Vrînd să-mi reînnoiesc abonamentul, mi s-a adus la cunoștință că s-a renunțat la prezentarea filmelor de arhivă.

Criticul de artă Ion Arcas, într-un articol apărut în «Făclia» în ianuarie 1973, la inaugurarea acestor seri, afirma că filmele ce urmau a fi prezentate, nu vor putea fi revizuite înainte de 10-15 ani de-acum încolo. Astfel sînd lucrurile, am vago bănuială că amatorii de film clujeni au cam fost — și sînt — trișați.

Tiberiu Matei
Cluj

Poate se va găsi cineva care să știe

În perioada mai 1948-1 martie 1949 am lucrat în funcția de contabil la cooperativa de consum «6 Martie» cu sediul centralei în strada Ștefan cel Mare din municipiul Iași și la cooperativa de consum din fosta comună Bucium din județul Iași, actualmente suburbie a celuiiași municipiului. Ulterior am primit alte însărcinări și am ajuns în Banat, unde mă aflu și în prezent.

În conformitate cu prevederile legale pentru stabilirea vechimii în cîmpul muncii am încercat să-mi procur documentele necesare care să demonstreze că am lucrat în perioada respectivă, dar nu am reușit. Menționez că ambele întreprinderi s-au desființat de circa 15-18 ani, dar la Iași nimeni nu știe unde sînt arhivele acestora.

Căutînd și interesîndu-mă la Iași, nu am găsit nici colegi de școală și nici tovarăși de muncă de la unitățile respective, cu toate că în ambele unități am avut tovarăși de muncă și colegi de școală (Răileanu Viorica la «6 Martie» pînă în septembrie 1948 și Croitoru M., la Cooperativa Bucium, din septembrie 1948 pînă la 1 martie 1949).

Vă rog frumos să mă ajutați publicînd citeva rînduri în revistă, poate își va aduce aminte cineva de locul unde zac arhivele acestor foste mari întreprinderi comerciale cooperatiste sau se vor găsi foști salariați care au trecut în cărțile de muncă perioadele respective și, datorită omeniei ce caracterizează pe cetățenii noștri, poate îmi va scrie cineva o scrisoare, pentru a-mi putea rezolva această problemă.

Sînt suferînd, pe punctul de a fi pensionat pe caz de boală. Prezintînd documente de vechime în muncă și pentru cele 9-10 luni cit am lucrat aș putea îndeplini prevederile legale în vederea primirii pensiei.

Ioan Pleșu
Lugoj,
str. C. Brediceanu nr. 17

Bine ați venit!

În Arad, într-un cadru festiv, 17 absolvenți ai facultăților de medicină, noi cadre medicale au fost primiți cu o deosebită căldură de către medicii arădeni. Directorul Direcției sanitare, dr. Romulus Vasilovici, și mai mulți medici de specialitate au scos în evidență problemele de sănătate ale județului și municipiului Arad, precum și sarcinile ce le revin tinerilor medici la locurile lor de muncă.

Cu ocazia acestei tradiționale festivități tinerii medici au vizitat spitalul județean din Arad, unde li s-a prezentat activitatea febrilă a acestui important spital.

După festivități s-au luat în primire unitățile sanitare de către tinerii medici.

Unele cabinete sînt dotate cu aparatura cea mai modernă, altele vor fi dotate în 1974.

Sîntem ferm convinși că tinerii medici, ajutați și de medicii cu experiență, vor face totul pentru sănătatea oamenilor.

Din comunele Halmagiu, Tauș, Misca, Craiva, Nădlac, Ghioroc, Sintana, Vinga etc. se aude urarea întregii populații. Tovarășe doctor, bine ați venit!

Traian Romulus Nemes
Arad
Calea Aurel Vlaicu, nr. 18

DEZOLARE LA GARĂ. Gara Suceava Nord se află în renovare de aproape doi ani. Molozul, pereții care maschează de bine, de rău lucrările au un aspect care mărește fără îndoială... tristețea despărțirilor. Până când? (Ion Grig)

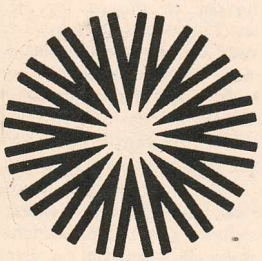
TANZANIA CINSTESTE MEMORIA UNUI CĂRTURAR ROMÂN. La Universitatea din Dar-es Salaam a avut loc o conferință consacrată tricentenarului Dimitrie Cantemir. În fața unei numeroase audiențe, formate din studenți și profesori, au fost evocate, competent, viața și opera eruditului moldovean. (Ion Constanța)

COPILUL-SPORTIV PREFERĂ CIOCOLATA. Duminică, 18 noiembrie, elevii școlilor din sectorul 7 au participat la crosul «30 Decembrie». Frumos pentru cei care au alergat, lăudabil pentru cei care au și câștigat — felicitări organizatorilor. În duminica aceea, copiii s-au sculat foarte devreme, n-au ascultat piesa transmisă pentru ei numai duminica la radio, n-au văzut îndrăgitul serial «Daktari», nu s-au jucat cu prietenii, nu și-au văzut de alte preocupări preferate, ci au alergat în acest concurs. Câștigătorii, chiar dacă au primit câte o diplomă, au plecat totuși, cu un gust amar: diploma era pentru sportivul-copil, dar copilul-sportiv s-ar fi bucurat de o ciocolată, de o napolitană, de o caramăa măcar... (R. Vărvici)

VARIETĂȚI LA «ELECTROPUTERE». În cinstea frunzașilor în producție. Invitați — actorii craioveni Amza Pellea, Viorica Popescu și Lucian Albanezu. Cineva spunea că numai Amza Pellea a recitat și a vorbit mai mult de o oră. (Nicoleta Isculescu)

MENTA — BURUIANĂ DE PREȚ. O cere și piața, o cer și beneficiarii externi. De aceea în județul Dolj s-a hotărât pentru prima dată introducerea mentei în cultură masivă. La C.A.P. din Plenița s-a plantat cu rizomi o suprafață de 20 hectare, ceea ce va aduce membrilor cooperativei un venit de 400 000 lei. (Florica Manolache)

JOC POPULAR ROMÂNESC ÎN LUMEA NOUSĂ. La Milwaukee, statul Wisconsin (S.U.A.), a avut loc cea de-a 30-a ediție a unui prestigios festival folcloric. Unul dintre principalele premii ale festivalului a fost obținut de ansamblul «Viața românească», evoluind cu un program de jocuri oltenesti și maraureșene. (Vasilica Tudor)



UN ZÎMBET ȘI O FLOARE. Fiecare dintre noi avem momente deosebite în viață și cu acest prilej primim sau oferim buchete de flori. Cetățenii orașului Tulcea sînt privați de asemenea bucurie. Motivul? În orașul Tulcea cu toate criticile aduse comerțului local nimeni nu a catadicsit pînă acum să dispună înființarea unei florării. Un

zîmbet amar. (Ion Constanța)

STRÎNGĂTORI, FOARTE STRÎNGĂTORI. Ocoalele silvice din județul Alba au recolat în această toamnă multe semințe și fructe de pădure. Bunăoară peste 800 tone de măceșe, păducele, coacăze negre, precum și 7 000 kg semințe de fag, 100 kg semințe de molid etc. Pădurarii din Alba s-au gândit la sămînța viitoarelor noastre păduri. (N. Isculescu)

SPITALUL CU UȘI, DAR NU ȘI CU FERESTE. La Bacău se află în construcție o clădire (destinată spitalului județean) cu 700 de paturi și o policlinică. Edificiul, care ar trebui, conform graficelor, ca peste un an să fie dat în folosință, nu se află într-o stare prea avansată. Pentru ferestre, ce fel de ferestre va trebui să aibă, nu s-a găsit nici pînă acum soluția tehnică. Șantierul 1 construcții spune că e treaba C.P.L.-Bacău, unde s-a făcut comanda din vară, C.P.L. zice I.F.E.T. și tot așa, spitalul are deocamdată uși, dar nu și ferestre. (Gh. Ciobotaru)

PE SUB TEI. Pe ambele trotuare, de la un capăt la altul al străzii Mîntuleasa (strada bucureșteană care a dat titlul unui roman de Mircea Eliade) au fost plantați tei. Admirabilă măsură, pe care cetățenii din cartier o salută călduros, cu atît mai mult cu cît o așteaptă cam de multă vreme. Acțiunea de plantare a fost concret sprijinită de școlarii din cartier. (Elena Pascu)

ÎN CENTRUL ORAȘULUI FOCȘANI s-a ridicat, nu cu mult timp în urmă, silueta zveltă a modernului hotel «Unirea», cu opt niveluri. Din păcate, hotelul — care ar putea fi o excelentă carte de vizită a focșenilor — îi dezamăgește pe vizitatori. În camere este frig, apa mai mult nu curge, caloriferele sînt defecte, lifturile stau înțepenite. Poate că remedierea defecțiunilor ar trebui începută de la... conducerea hotelului. (Florica Manolache)

O BĂTRÎNĂ ARTERĂ A ORAȘULUI IAȘI. Este vorba de strada Gheorghe Dimitrov. A început să fie — cu case cu tot — literalmente dărîmată și totodată reconstruită. Procesul este aducător de nostalgie și necesar, dramatic și optimist; trist și îmbucurător. (Arcadie Olaru)

TIPOGRAFIE, TIPOGRAFIE — DA NICI AȘA! În spatele marelui edificiu al Casei Șcintei se află un teren imens care a fost odată un fel de parc; astăzi este un fel de maidan: mii și mii de bucăți de hîrtie, tipărituri, resturi de ambalaj plutesc de colo, colo, realizînd o stranie senzație de haos. Este jalnic de inestetic modul cum se prezintă astăzi acest teren, și nu face defel onoare gospodariilor de aici!... (Vasilica Tudor)

PREMIERĂ INDUSTRIALĂ LA SĂVINEȘTI. Recent, pe platforma industrială a Săvineștilor au început probele tehnologice la noua fabrică de caprolactomă. Se va asigura astfel cu materie primă producția de relon a combinatului de fire și fibre sintetice. (Ion Constanța)

SĂ LE DĂM O ȘANȘĂ. O serie de cabane din județul Hunedoara nu au beneficiat de reparațiile și amenajările de care aveau nevoie. Întîmpinăm greutăți la repartizarea de fonduri — declară șeful filialei Petroșani a O.J.T. — pe motiv că multe cabane nu sînt rentabile. Turisți, dați buzna la cabanele părăginite, altfel nu au șanse să fie reparate! (Nicoleta Isculescu)

TĂRIE DE CARACTER. Finitări proaste și la blocul OD-2 din strada Cîmpul cu Flori din Drumul Taberei, bloc recent dat în folosință. Cetățenii plîng unul pe umărul celuilalt, dar constructorii nu mai tresar de mult la astfel de scene melo. Adevărați bărbați, constructorii ăștia, dom'le! (Gheorghe Ciobotaru)

ZILNIC, ECONOMII DE 10-15 TONE LA CĂRBUNI ȘI PĂCURĂ! Cu ajutorul unei instalații de recuperare — concepută de un colectiv de specialiști de la Complexul C.F.R.-Ploiești — din combustibilul, considerat pînă nu demult ca fiind reziduuri provenite de la stația de spălare a cazanelor de locomotive cu aburi din Ghighiu, se obține combustibilul necesar locomotivelor de manevră. Combustibilul economisit prin înlocuirea lui cu cel recuperat i se va da astfel o întrebuintare superioară. (C. Ugleșici)

MENIU AMBULANT. Hotelul Sarmis este una dintre mineriile cele mai recente ale Devei. Dincolo de arhitectura interioară, în fiecare zi de la primul ceas clădirea este copleșită de mirsurile bucătăriei-restaurant. Pleci cu mirosul în haine și la amiază te întorci glonș, nu mai ai nevoie să consulți meniul. E de mirare că deverul nu se măsură... publicității. (Florica Manolache)

CE ÎNSEAMNĂ O ECONOMIE DE 550 TONE MOTORINĂ? În cadrul unui studiu, alcătuit de economiști ai șantierelelor de construcții industriale și civile în județul Argeș (aici unde lucrează un mare număr de utilaje și autocamioane care folosesc drept combustibil motorina), s-a precizat că reducerea consumului general de motorină cu un singur procent înseamnă 550 tone economie. Cu această cantitate s-ar putea transporta 850 000 tone produse de balastieră pe o distanță de 10 kilometri. (Vasilica Tudor)

I.J.COOP. ȚINE REGIM. De mai multe săptămîni, unitățile comerciale vrîncene dinspre comunele Vultur și Cîrligele acuză lipsa sării! În ciuda repetatelor cereri, I.J.COOP. Vrancea întîrzie livrarea produsului solicitat. Dacă localnicii ar fi poezi ei ar rima cuvîntul sare cu delăsare sau nepăsare, dar cum nu se îndelețnesc cu arta poetică ar vrea doar să-și poată săra bucatele din fardurie. Atît și nimic mai mult. (Ion Constanța)

ARISTOCRAȚII VÎND BILETE? Mai mulți taxatori de pe linia autobuzului 40 se poartă ca niște nobili: aflați într-un exil prelungit. De cite ori îi întrebă ce stație urmează fornăie pe nas, își dau ochii peste cap și zic «uită-te și tu (!) pe tablă din stație, de-ai-a te-a alfabetizat statul!» Cit despre numere, cred că vor mai degrabă să le purtăm noi, călătorii, și nu ei, salariații I.T.B. (Nicoleta Isculescu)

A GIORNO. Ora 14.30. Pe strada Sportului (artera care leagă șoseaua Ștefănești cu spitalul Fundeni) și pe străzile învecinate — lumină ca în Orașelul Copiilor în noaptea de Anul nou. De îndată ce s-a lăsat întunericul, toate becurile s-au stins. E și așa un fel de a înțelege sensul unor importante măsuri. O înțelegere de-a-ndoaselea. (Cleopatra Chirciu)

BERNSTEIN LA BACĂU? De ce nu! În persoana tînărului și generosului Valerian Ursinschi, clarinetist în orchestra simfonică din localitate. La doi ani de la inițiativa organizării seretelor muzical-literare intitulate «Mu-

zica în constelația artelor», propune iubitorilor de artă băcăuanii, fără a renunța la prima, și o altă formulă de spectacol (din două în două luni), de muzică-poezie-plastică. Acțiunea a fost lansată marți, 27 noiembrie. Îi dorim succes și o cit mai înaltă ștachetă artistică. Și poate inițiatorul se gîndește să-și intituleze mai inspirat spectacolul decît neutrul «Recitaluri...», «Recitaluri...». (Gh. Ciobotaru)

PRINZUL DE-A GATA. Nevestele de mineri din Lupeni sînt pe cale să se emancipeze. De cîteva zile, magazinul alimentar nr. 77 a deschis un raion «Gospodina» unde se vînd preparate și semipreparate. (Florica Manolache)

MOLUȘTE DIN TOATĂ LUMEA. O expoziție sui-generis la Craiova: într-una din sălile Muzeului Olteniei sînt prezentate publicului vizitator peste 200 de cochilii de moluște din speciile cele mai rare, provenite din toate mările și oceanele lumii. De la faimosul Nautilus pînă la scoiciile care serveau în vremuri îndepărtate ca mijloc de plată (monede). Nu lipsesc nici perlele, cel mai prețios produs al unor specii de moluște. Colecțiile aparțin muzeelor din Craiova, Tg. Jiu și Ploiești. (F. Urseanu)

CINESÎNT FURNIZORII? Întrebarea nu se referă la cei care le confecționează, ci la cei care sustrag de la locurile firești de vînzare — magazinele de stat — diversele pungi și sacoșe de material plastic, destinate unei duble folosințe: reclamă comercială, pe de o parte, și, pur și simplu, sacoșe, pe de altă parte. Ele se vînd în unitățile comerciale rareori, mai mult simbolic, dar pe Lipsani, de exemplu — de-a dreptul pe trotuarele străzii — se găsesc foarte des, la prețuri întreprinse, puse în vînzare și strigate precupește de indivizi dubioși. Dacă ne gîndim numai la felul în care și le procură în cantitățile care le fac rentabilă afacerea. (R. Vărvici)

DETECTEAZĂ... OBOSEALA PIESELOR. Este vorba despre o recentă realizare a unui colectiv de la politehnica timișoreană, condus de prof. ing. Dan Mateescu. După numeroase căutări a fost realizată o mașină de încercare a oboselei pieselor mari, a cărei verificare a dat excelente rezultate. (Vasilica Tudor)

CINE ȘTIE, CÎȘTIGĂ. O preocupare utilă și lăudabilă: a cultiva ordinea și esteticul în toate compartimentele vieții cotidiene. Drept care, nefamiliștii întreprinderii de postav din Prejmer (județul Brașov) au intrat în competiție pentru cea mai bine gospodărită cameră de cămin. Rezultatul concursului va da o indicație și asupra aptitudinii tinerilor candidați la o căsnicie, în care egalitatea dintre soț și soție să devină mai mult decît un deziderat. (Elena Pascu)

AU PĂȘIT PRAGUL MATURITĂȚII. În prezența organelor Comitetului municipal Cărlărași al U.T.C., elevii anului IV de la Liceul nr. 2 din localitate au fost sărbătoriți cu prilejul împlinirii vârstei majoratului. Îi felicităm și noi din toată inima. (Vasilica Tudor)

DIN NOU PE... CALEA LACTEE. De citva timp, la centrele de distribuire a laptelui și iaurtului din cartierul Militari s-a introdus o măsură în «sprijinul» servirii populației: te duci dis-de-dimineață, să spunem la 5,30, ca omul cu serviciu, să cumperi produse lactate, dar constăți că a venit numai laptele. Încerci, a doua oară, de pildă la

7,15, dar iaurtul tot nu venise (la cîteva sute de metri de fabrică). Oare nu s-ar putea livra la o oră convenabilă ambele produse? Sau fabricii furnizoare îi convine să facă transporturi mai multe? O fi avînd surplusuri de benzină. (D. Mocanu)

MINUTE DE MARE FEBRILITATE trăiesc miile de constructori de pe platforma industrială a Tirgoviștei fiindcă pe data de 30 noiembrie va fi obținută prima șarjă de oțel, eveniment crucial în istoria seculară a municipiului. Ritmul extrem de susținut al lucrărilor confirmă că în următoarele zile, oțelăria Tirgoviștei va fi o realitate. (Arcadie Olaru)

CORIGENȚE. Dacă se întimplă să poposești odată în orașul Jibou, județul Sălaj, vei afla că există străzi ale Cireșilor, Trandafirilor, Nufurilor și ale altor sorturi fructifere sau florale, dar nici o stradă care să se numească Eminescu, Creangă, Slavici, Coșbuc sau Macedonski. Oare edilii orașului să fi rămas — pe vremea lor — corigenți la literatură? (D. Mocanu)

LA TIMIȘOARA UN MARE COMPLEX COMERCIAL. În noul centru civic al Timișoarei și pe cale de a fi dat în funcțiune noul magazin universal «Bega», unul dintre cele mai mari complexe comerciale ale țării. Magazinul este dotat cu scări rulante, instalații automate de prevenirea și stingerea incendiilor și cu perdele de aer cald la intrare. Aici vor lucra aproximativ 400 de salariați, iar încasările zilnice sînt estimate la circa 380 000 lei. (Arcadie Olaru)

SURPRIZE SÎNT, PE CÎND ȘI O TOMBOLĂ. În Iași, dacă vrei să dai un telefon, ori nu vine tonul, ori vine, dar nu sună la numărul format și după o tăcere iar îți vine tonul; ori sună la oameni pe care nici nu-i cunoști. Și regimul acesta telefonic, să-i spunem hitru, durează cam de mult. (Elena Pascu)

SE APROPIE VACANȚA DE IARNĂ. Acest lucru nu l-a uitat nici întreprinderea de turism, hoteluri și restaurante București care în acest an pune la dispoziția elevilor și studenților un număr sporit de locuri la munte și la mare pentru perioadele 22-29 decembrie și 3-9 ianuarie. (D. Mocanu)

PÎINEA CEA DE TOATE ZILELE. La Șantierul de construcții-montaj din Zalău, pîinea pentru muncitori este transportată în unele puncte cu roabele. Se pare că fiind muștrați pentru această lipsă de igienă, «furnizorii» au adus ceva îmbunătățiri transportului. Au învelit pîinea în saci de ciment, dar tot în roabă o transportă! (N. Isculescu)

DE TREI LUNI DE ZILE STĂ ÎNCHISĂ cooperativa de consum din Comăna de Sus, jud. Brașov, din lipsă de gestionar. Toate mărfurile, chiar și cele perisabile, zac grămadă, pradă șoarecilor. Locuitorii acestei comune străbat pentru un kilogram de zahăr, ulei sau orice altceva, chiar și pentru un pachet de piper distanța de 3 kilometri la cooperativa din Comăna de Jos, care deși se află pe șoseaua națională, aprovizionarea ei lasă de dorit. (A. Munteanu)

FULGI DE CARTOFI. Se află în avansat stadiu de construcție prima fabrică de fulgi de cartofi în orașul Făgăraș. (Elena Pascu)

PENTRU 36,7° celsius la sate!

Politica partidului nostru privind nivelul de trai porneste de la necesitățile dezvoltării multilaterale a omului, astfel încât fiecare membru al societății să-și pună în valoare toate aptitudinile fizice și intelectuale la nivelul condițiilor oferite de civilizația contemporană. O condiție esențială pentru înfăptuirea acestui deziderat o constituie sănătatea oamenilor muncii, sănătatea fiecărui cetățean al patriei. Amintind fie și numai în trecut că volumul cheltuielilor social-culturale suportate de către stat — din care unele destinate sănătății ocupă un rol de frunte — va atinge în 1975 suma de 2 270 lei pe un locuitor, față de 1 680 cît s-a înregistrat în 1970, putem înțelege importanța majoră ce se acordă acestui domeniu.

Dacă în trecut dispensarul nu a fost decît o vagă și de cele mai multe ori falsă noțiune

de «bunăstare comunală», astăzi el constituie un veritabil factor de civilizație, prezența sa făcîndu-se resimțită permanent, și în mod multiplu, pe toate meștegurile patriei.

Problema sănătății însă, mai ales la sate, depinde, firește, de o bună organizare a rețelei sanitare; ea este totodată o chestiune de conștiință profesională pentru medici, și de cultură și educație sanitară pentru popor. Dar este, mai ales, o chestiune de responsabilitate. Investigînd — din toate punctele de vedere enumerate mai sus, și la modul deschis, sincer — condiția satului românesc contemporan, reporterii noștri și-au propus a face un sondaj în așezări; o anchetă socială așadar, efectuată, pentru început, în 5 dintre județele țării.



cu un doctor de țară,
în zi de tîrg
la mănăstur

În autobuzul arhiplin care mă duce icnind din greu pe drum de munte în inima Maramureșului, undeva în țara Chiuarului, întreb la întîmplare pe tînărul sfios de lîngă mine dacă îl cunoaște pe doctorul Liviu Pașca, din Copalnic-Mănăstur.

— Cum de nu, dar astăzi să știți că o să fie multă lume la el, că e miercuri și e zi de tîrg.

Nu am dat importanță acestor cuvinte aparent banale. Nu le-am înțeles adînc decît noaptea, pe drumul de întoarcere, pe cînd priveam cerul sticlos și mă căzneau să pătrund misterul iernii ce cobora asupra pădurilor înghețate. Și tot atunci mă gîndeam la oamenii acestui pămînt, la întîlnirea cu un medic de țară, la doctorul Liviu Pașca, omul care are în grija sa sănătatea a 12 sate învecinate, dar pe care îl caută — ca și cum 12 sate nu ar fi de ajuns — și cei din Cernești și Fănațe, din Ciocotiș și Trestia, din Brebeni și Măgureni. Și aceasta nu fiindcă «propriul» medic de circumscripție ar fi rău, dar fiindcă doctorul Pașca e *de-al lor*, din Mănăstur. Fiindcă și tatăl lui tot din partea locului a fost (cine nu a auzit de dom'învățător Pașca?), și părinții părinților lui tot de aici sînt. Și oamenii de departe vin la el și se adresează cu politețea specifică acestor locuri:

— Să nu fie cu supărare. Am auzit că sînteți un om învățat. Așteptăm și noi că trebe. Să ne iertați că venim cu năcazul nostru la dumneavoastră.

De asta-i multă lume la doctorul Pașca în zi de tîrg. Și am văzut o babă venind pentru moșul ei bolnav; a primit o alifie și o vorbă de îmbărbătare și a plecat cu desaga la spinare și alifia în desagă. Pînă la căderea nopții trebuia să facă 20 kilometri prin pădure.

În 1953, cînd Liviu Pașca a revenit de la Cluj în satul natal, avea la dispoziția sa diploma de doctor, un dispensar dărăpănat și două-trei moașe bătrîne. Azi sînt 26 de medici și asistente medicale.

Cum de s-a ajuns la situația aceasta?

Cu ani în urmă, Liviu Pașca și soția sa au mers din casă în casă pentru a duce... muncă de lămurire cu soții, căci viitoarele cadre medicale ale comunei doctorul le-a selecționat din cadrul femeilor măritate. S-a gîndit cam așa: dacă o fată din sat se califică soră medicală și mîine vine un șofer și o ia de nevastă, ea pleacă împreună cu el, iar eu și satul rămînem cu buzele umflate. Dar femeile căsătorite au rostul lor aici, nu vor pleca. Trebuiau însă convingși soții să-și lase nevestele să plece la școli sanitare din Baia Mare, Sighet și Cluj. Și așa s-a făcut că Anișoara și Iosefina, Cornelia și Aurica sau Valeria s-au risipit care încotro, dar apoi s-au întors acasă cu patalamale în regulă. Astfel s-a format aci o echipă medicală omogenă, legată prin mii de fire de oamenii din partea locului și cu o excelentă pregătire de specialitate.

La dispensarul de țară se fac pe loc analize pentru care la oraș mulți pacienți sînt puși pe drumuri. Am văzut o femeie cu simptome de anemie. Dar ce fel de anemie? Hipocromă, hiperchromă? Pe loc, o analiză de laborator a stabilit diagnosticul. Mai spre dimineață, o femeie venise vîitîndu-se de dureri abdominale. Apendicită acută? Da. 12 400 leucocite. Și femeia a fost trimisă la spital cu salvarea. O salvare căreia îi merge vestea că are pat cu cearșaf scrobit și un șofer care nu te duce prin gropi — faimă de care nu se bucură toate mașinile de salvare, după cum bine știți.

Tot la dispensar se fac și investigații mai complexe, de pildă sondaje duodenale pentru afecțiuni biliare.

Cînd a trebuit tencuit dispensarul, Liviu Pașca a lucrat

cot la cot cu moașele și surorile, au adus piatră de var de la Tîrgu Lăpuș, au ars-o în curtea omului de serviciu de la dispensar; s-au dus la pădure și au luat două care cu lemne pentru var; au frecat mortar, au așezat plăcuțele de ceramică pe pardoseală; doctorul a dat pe pereți cu ulei de in și ceilalți au vopsit.

S-ar putea obiecta că un doctor care are în grija sa sănătatea a 12 sate nu ar trebui să-și piardă timpul prețios amestecînd mortar și dînd cu bidineaua. Nu este adevărat.

Este perfect adevărat că a spune că nu toate «mărg cum trebe» este un pleonasm. Ar trebui vorbit aci despre greutățile în aprovizionarea dispensarului cu obiecte de strictă necesitate, halate, seringi, mănuși chirurgicale, fără a mai vorbi de alimente, de pildă, de cartofi, acum în prag de iarnă. Ar trebui vorbit aci despre greutățile pe care le ridică în fața medicului de țară subordonarea financiară față de consiliile populare, problemă de mare actualitate care se dezbate acum la diferite niveluri. Se va reveni



o falangă care zboară
nu e o formă ușoară
de gripă,
ci accident de muncă

În fața biroului doctorului Pătrașcu un pacient așteaptă în picioare, gol pînă la briu, ținîndu-și pantalonii cu mîinile:

— În mod sigur nu aveți nimic la inimă. Vă supără doar reumatismul care s-a întins peste tot.

— Doar reumatismul?... Peste tot?

— Peste tot.

Omul se luminează la față, dar nu renunță la pantalonii, se îmbracă satisfăcut că n-are nimic la inimă, se înclină respectuos și iese.

Tovarășul doctor Pătrașcu, cum se exprimă medicii între ei, s-a născut la Ploiești, la Măneciu se află de trei ani, a terminat institutul de patru, s-a căsătorit cu o bucureșteancă, a făcut stagiul în județul Olt, pe primul copil l-a botezat Bogdan, iar pe al doilea, care se va naște peste cîteva zile, îl va numi Ștefan. Clasifică bolile din Măneciu astfel: pe primele două locuri, la concurență, sînt bolile digestive și cardiovasculare. Pe locul următor, oricît ar părea de ciudat, urmează bolile sistemului nervos. Cauza esențială: tuica și obișnuința unui regim alimentar dăunător. Dispensarul din Măneciu e cel mai bine dotat de pe toată valea Teleajenului, dar gradul de morbiditate a crescut. Apa are vina ei: îi lipsește iodul. Consiliul popular — pe a lui. Stația de captare a apei e veche și filtrele nu s-au mai schimbat de multă vreme. Există sate — Plăieșu, Chiucireni, Costeni — atît de îndepărtate încît transportul bolnavilor nu se poate face decît cu targa. Nici un alt mijloc de locomoție nu ajunge pînă acolo. Așezările sînt neelectrificate, contîndu-se pe desființarea lor și mutarea sateților în vatra comunei. Motivele principale ale cres-

oare la situația din trecutul apropiat, la «tutelarea» circumscripțiilor sanitare rurale de către marile spitale? Se pare că mulți medici rurali o doresc. «Ce înțelegere are un contabil de consiliu popular sătesc pentru specificul activității noastre medicale?», se întreba, cu of, Liviu Pașca.

Am discutat cu doctorul din Mănăstur despre specializarea medicului de medicină generală, o problemă socială cu vaste implicații. Despre relația practician-om de știință. Despre portul maramureșean și straiile orașenești, «nemțești», care invadează satele din Chiuar. Am discutat despre birocrație și medicină, despre rosturile vieții. Am discutat toate acestea între două consultații, sau însoțindu-l pe doctor, în pas alergător, pe vînt înghețat, între casa de nașteri și dispensar. Acolo naștea o femeie, aici era un caz de delirium tremens. Am discutat între cîteva vorbe aruncate unor lucrători:

— Bine că a dat Domnu' să dărîmați șandramaua asta.

Doctorul e un erou pozitiv. Privește înainte cu încredere, dar privește și înapoi cu minie. Căci nu toate «mărg cum trebe».

„Și totuși — spune el — cînd mă uit la cadrele pe care le-am format și care acum ajută, la femeile simple pe care le-am trimis la școli, cînd mă gîndesc la mortalitatea zero din comunele «mele», cînd mă uit la casa de nașteri, la ceea ce am făcut cu mîinile mele și cu mîntea mea, la ceea ce voi mai face, îmi spun: «pentru mine, anii ăștia nu au trecut în zadar». Constatare tulburătoare, care îndeamnă, în afara oricărui context medical și maramureșean, la un sever examen de conștiință. Dar pentru mine, dar pentru dumneavoastră cum au trecut anii aceștia? Dar asta-i altă poveste.

În orice caz, să știți că dacă mergeți la doctorul Pașca, miercuri, cînd e zi de tîrg în Mănăstur, e multă lume. Iar, acolo, un om între oameni.

Lionel NIȚESCU

terii morbidității nu sînt desigur acestea (condițiile de viață ale populației se îmbunătățesc, dovadă perspectiva comunei de a deveni în scurtă vreme oraș), cît accidentele de muncă. În realitate, Măneciu este comuna întreprinderii forestiere. Mănecieni se nășteau și mai ales mureau pădureni. A fost nevoie ca munca lor să se modernizeze și s-a modernizat. Mijloacele și utilajele mecanizate introduse cer un alt mod de a concepe munca, alte obișnuințe pe care firește nici experiența și nici viața nu puteau să le impună, cit un alt factor, mai concret și mai apropiat de munca lor: conducerea întreprinderii. Fiindcă în această meserie la cea mai mică neatenție îți zboară o falangă, rîmii fără o mină. «Este angajat un om. Fără pregătire. În aceeași zi este adus la mine cu piciorul franjuri. Două luni stă în concediu medical. Dar e plătit (din ce bani?) ca și cînd ar fi lucrat. Numai pentru a preîntîmpina ancheta. Or, eu nu pot să scriu pe fișa medicală, a unui om cu piciorul zdrobit, «formă ușoară de gripă». Misiunea mea, ca medic, nu e de a acoperi cauzele reale ale morbidității, ba aș spune dimpotrivă. Fiindcă nu folosește nimănui. Firește că după ce a fost în spital, muncitorul nu vrea să rămîină și fără bani și atunci este dispus să declare orice. Și chiar declară. Dar medicul de țară acționează cum îi dictează conștiința profesională: rămîne medic, adică om, și spune adevărul. Contrar logicii elementare din țara noastră, conducerea întreprinderii atacă nu cauzele, ci medicul. Este amenințat cu desfacerea contractului de muncă. Suportă injurii.

— De ce?

— Fiindcă n-am participat la o ședință de sindicat.

Soția doctorului Pătrașcu este de asemenea medic în comună. În ziua ședinței a căzut de pe pasarelă și fiind însărcinată s-a accidentat grav. A avut nevoie de o mașină, ca să-și transporte soția la spitalul din Văleni dar nu l-a ajutat nimeni.

Locțiitorul secretarului de partid din comună: Cred că directorul n-a știut despre acest accident. Acum citva timp tot el s-a ridicat într-o ședință și a criticat conducerea comunei că nu se îngrijește să înființeze un cor, iar corul nostru este unul dintre cele mai vechi și renumite coruri din județ.

Soții Pătrașcu fac din nou naveta Măneciu-Ploiești. Cât timp au avut un singur copil, adică doi ani, au locuit într-o cămăruță a dispensarului. Din ziare au aflat că în ei, intelectualii satelor și comunelor, partidul pune mare nădejde și că organele locale sînt obligate să le asigure condiții care să le permită integrarea în viața obștii. Au făcut cerere pentru locuință și secretarul consiliului popular i-a întrebat: — Mai vreți și casă acum? — Dar butelie de ce nu ne dați? — Am dat. — Nouă? — Celui dinaintea voastră. A plecat cu butelie cu tot. — Fiindcă era a lui. — De-ai-a nu vă dau. Fiindcă o să fie a voastră, și după ce o aveți plecați ca și celălalt.

Să credem că secretarul consiliului dorește să-i rețină pe cei doi medici în comună nedându-le locuința și butelia ce li se cuvin? Nu-i exclus. În acest caz greșeala aparține tinerilor soți care n-au înțeles intențiile diriguiților comunei și vor s-o părăsească în ciuda faptului că n-au locuință și minimul necesar oricărei familii!? Deși nu pare imens, ca întindere, dispensarul ascunde și alte paradoxuri. Din cabinetul doctorului Pătrașcu trec, traversînd un scurt coridor, în acela al doctorului Georgescu, care îmi cedează locul de lângă sobă și zice: — În această circumscripție sînt medic de

peste patruzeci de ani. A fi medic de țară nu e ușor, dar te obișnuiești. În plus, bolile la țară sînt mult mai interesante. Aici un medic are tot ce-și dorește; profesional vorbind. Mi-au trecut prin mîna toate bolile. Vine un copil. Îi spun tatălui: turbare. Nu se poate, zice, de unde turbare pe la noi. Nici eu nu mai întîlnisem pînă atunci. Am scris totuși diagnosticul și l-am trimis la oraș. Așa a fost, bineînțeles, copilul a murit.

Interlocutorul meu are 70 de ani. Cînd n-avea familie, din cîștigul obținut ar fi putut cumpăra un vagon de porumb. A cumpărat un aparat Roentgen pe care l-a donat dispensarului. După ce a ieșit la pensie, a vrut și avea dreptul să mai lucreze. Aparat exista, radiolog nu. Era nevoie de el deci. Nu se găseau, în schimb, formele corespunzătoare. L-a angajat spitalul din Văleni, de care aparține dispensarul, și lucra la Măneciu. Între timp, la dispensar au fost scoase paturi din staționar, din comoditatea medicilor sau din alte motive. Au mai rămas vreo zece, insuficiente însă pentru a justifica un post de radiolog. A fost angajat pe un post la cîrcă și așa a putut lucra în continuare la dispensar. Acum e vorba să se desființeze și asta. Dacă va pleca el, va fi scos la reformă și aparatul, încă foarte bun. Zice: Nu de mine e vorba, eu oricum n-o mai duc mult. Dar cînd e vorba de viața oamenilor, birocrația n-are loc. Măneciu se dezvoltă. Viața devine complexă și în mod firesc complicațiile medicale sporesc. Comuna în scurt timp va deveni, poate, oraș. Îi dau dreptul dezvoltarea sa economică și oamenii care o locuiesc. Fără un radiolog aici, și nu tocmai la Văleni, va fi foarte greu. Deși atunci așezarea va avea poate dreptul să aibă unul. Se va pleca atunci de la început, aici unde există o experiență de peste patruzeci de ani în radiologie.

Nicolae CRISTACHE

două soluție ar fi condițiile în care își fac meseria. Or, un doctor adevărat, cu chemare, cu vocație pentru medicină, mai face și sacrificii la capitolul confort personal. Și avem, avem destui asemenea tineri medici, însă în momentul de față problema numărului 1 pentru județul nostru este baza materială a rețelei sanitare rurale. Județul înregistrează unul din cei mai ridicați indici de natalitate din țară: 20,1 la mie. Sînt cîteva județe cu un asemenea spor de populație. În zece luni ale acestui an s-au născut vîi 11 222 de copii, adică peste 1 000 de copii pe lună, majoritatea în mediul rural. A scăzut mult și mortalitatea infantilă, dar nu ne mulțumește încă deoarece baza materială a circumscripțiilor sanitare sătești nu este la nivelul cerințelor.

— Ce s-ar putea face?

Port o discuție în jurul acestei probleme numărul 1 a condiției rețelei rurale sanitare băcăuane cu prim-vicepreședintele consiliului popular județean, ing. Ștefan Croitoru.

— Da, încă nu putem vorbi de o asistență sanitară de înaltă calitate. Noi ne străduim prin închirieri de case de la cetățeni, dar o improvizație rămîne o improvizație. Poate îmi veți replica «De ce nu construiți din contribuția cetățenilor?» Nu reușim să acoperim cerințele mari, alocăm foarte puțin pentru dispensare. Vedeți dumneavoastră, avînd o natalitate în permanență mare, s-a creat o populație căreia trebuie să îi dăm la ora actuală creșe, grădinițe, școli. Mai ales școli. Ne centralizăm toate fondurile din contribuția cetățenilor spre aceste spații. Deși construim anual în mediul rural 99 de săli de clasă, avem încă circa 200 săli închiriate din care vreo 90 insalubre. Nu ne mai rămîn bani pentru dispensare. Ce propun? Poate ne va susține și revista dumneavoastră ideea pe care eu o afirm de la un timp la toate forurile și nivelurile ca județele cu natalitate atît de mare — sînt cîteva pe țară — să fie sprijinite mai mult. Să se facă alocare diferențiată din fond central. Să fie bine înțeles, nu este vorba de fonduri în plus, ci de același fond central care să se repartizeze diferențiat pe județe. De pildă, în timp ce Timișul are surplus de spații de școlarizare, noi sîntem departe de a acoperi necesitățile. Dacă ni s-ar acorda ajutor mai mare din fondurile centrale pentru construirea de școli, am degreva contribuția cetățenilor și am face dispensare, case de nașteri, staționare pentru copii, creșe și grădinițe. Și apoi proiectele tip...

— Aveți dreptate. Eu m-am deplasat în comuna Nicolae Bălcescu unde se află un dispensar construit de vreo șase ani. Doctorița Irenk Cajtar m-a condus pretutindeni și mi-a arătat că din nouă camere, cît are dispensarul, sînt folosite numai patru: un cabinet de consultații pentru copii, unul pentru adulți, unul de tratamente, unul stomatologic. Plus camera unde locuiește dînsa.

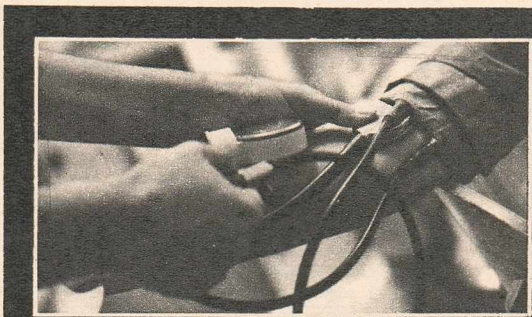
— Dar ce să mai vorbim de construcția de dispensare noi cînd mai sînt încă niște greutăți cu telefonizarea celor existente, revine în discuție doctorul Vasile Lezeriuc. Avem un număr mic de dispensare cu telefon, multe, foarte multe sînt departe de consiliile populare, de vreo unitate cu telefon și ce fac medicii cu urgențele?! Și mai ales cu urgențele din timpul nopții?

— Apropo de urgențele din timpul nopții. Asigurați în sat gărzi de noapte?

— Da. Nu cu caracterul unei gărzi. Nu se stă la dispensar, dar pe ușa fiecăruia stă scris zilnic numele cadrului medical de serviciu în noaptea respectivă. Este în gardă la domiciliu. Iar la dispensar este în permanență cineva de dimineața pînă la 8 seara. Printr-o dispoziție a Direcției sanitare am interzis lacătul pe ușa dispensarului. V-am spus că dorim să ridicăm — cu toate neajunsurile existente — asistența medicală a satelor noastre.

Cici IORDACHE

printr-o dispoziție a noastră, am interzis lacătul la dispensar



N-apuc să schimb trei cuvinte cu directorul Vasile Lezeriuc, directorul Direcției sanitare a județului Bacău, că sună telefonul.

— Alo, da, Bogdănești. Cine-i, secretarul consiliului? Primarul nu-i pe acolo? E pregătit dispensarul dumneavoastră pentru iarnă? (așteaptă răspuns). Unde locuiește doctorița? La Onești? Foarte rău. Fiindcă dumneavoastră nu i-ați asigurat cazare. Avem aci o notă. Spuneți-i de la mine că o oblig să stea în sat. Să vină de la Onești, iar dumneavoastră să-i găsiți, vă privește, o cazare omenească.

— Înțeleg că aveți probleme cu navetismul medicilor de la sate, tovarășe director?

— Mai avem, mai avem... (ne intrerupe iarăși telefonul). Auzi, măi, tovarășe Pană, doctorii aceia doi pe care ți i-am trimis anul acesta, unde locuiesc? La dispensarul de la centru amîndoi? Foarte prost. Unul trebuie să stea la Rogoaza, iar celălalt la Corboasca, de-ai-a v-am dat doi medici. De cînd dorim noi să aibă și oamenii din Corboasca doctorul lor mai aproape de ei. Spuneți-i tovarășului primar Petrache să ia măsuri.

— Aveți probleme cu cazarea medicilor la sate?

— Avem, avem și probleme din astea. Situația cea mai gravă la noi este fluctuația medicilor. E ceva de speriat. Foarte puțini rămîn în aceeași comună măcar cei trei ani ai stagiului. Iar lipsa aceasta de continuitate se reflectă negativ în calitatea asistenței sanitare. De ce? Anul acesta am primit 89 de absolvenți. Un număr foarte mare. Comparați! Avem în total în județ 80 circumscripții medicale cu 102 dispensare rurale și 71 de puncte sanitare. Sînt integral acoperite cu medici. Sînt 130 de medici la sate, dar noi vrem să asigurăm permanentizarea lor acolo. Insistăm pe integrarea totală a medicului în viața satului. Numeric, cum spuneam, dispunem și cadre avem, dar vrem să perfecționăm și să ridicăm calitatea asistenței medico-sanitare la sate. Nu se poate cu navetiști, nu se poate cu medici care vin și pleacă, cu medici care nu stau nici o jumătate de an, nici nu s-au acomodat bine că și vin cu cerere de transfer.

— Cum s-ar putea rezolva permanentizarea lor?

— Cel puțin prin două soluții. Una, o grijă mai mare a Ministerului Sănătății la repartizarea lor pe zonele țării. Iată, din cei 89 de absolvenți repartizați în acest an nouă, 31 sînt de la I.M.F.-Tîrgu Mureș, 27 de la Cluj, 16 de la București, 4 de la Timișoara și 11 absolvenți de la Iași. Mai ales cei care vin de la Tîrgu Mureș și Cluj se acomodează greu în Moldova. Repede caută și își găsesc locuri mai pe lângă casă. Nici să-i obligi să stea nu este bine. Omenește trebuie să îi înțelegi; apoi nu fac treabă. Nu sînt legați prin nimic de aceste locuri. Și ca o chestiune mai generală,

mai toți sînt din orașe — nu știu de ce șansele copiilor de țărani de a ajunge la facultățile de medicină sînt tot mai mici — și se integrează greu în mediul rural.

Există o preocupare specială, vă rog să subliniați asta, mergeți și constatați-o unde vreți, a Comitetului executiv al consiliului popular județean de a le asigura condiții cît mai bune de viață, de cazare, aprovizionare ș.a. Dar nu pretutindeni reușim. Pe lângă pretențiile prea mari ale unor medici, mai sînt unii primari din unele comune care nu se ocupă personal de această treabă. Am chemat azi la telefon cîteva asemenea comune. Mîine este o instruire a lor la județ tocmai pe aceste probleme sanitare.

— Deci, condițiile lor de viață ar fi a doua soluție?

— Nu. Asta este o obligație firească, elementară, a noastră. O luăm, după cum vedeți, serios în calcul, dar a



unii-s mai bunicei, alții-s mai navetiști...

Mi-ar fi plăcut să cred că doctorul Iorgovan Muțiu are umor și că așa trebuie să-i tîlmăcesc replica. Dar ascultîndu-l și privindu-l cu atenție, am descoperit în frazele neternitate ezitarea omului care înclină să se împace bine cu toată lumea, adică «să nu se bage».

În seara din ajun, am zăbovit o vreme la stația de salvare a municipiului Deva. Medicul de gardă a manifestat o vizibilă neliniște cînd mi-am declarat identitatea: «Avem reclamații!» Nu, pur și simplu vroiam să știu dacă în ziua aceea a fost solicitată salvarea la bolnavii din satele aparținînd acestei zone. Da, fusesse. Bunăoară, îndată după ora amiezii, s-a lansat obișnuitul apel disperat din satul Mintia. Dumitru Ardeleanu, în vîrstă de 40 de ani, a fost adus la

stația de salvare, s-a constatat că are o gastrită acută, i s-au administrat antiseptice și a fost trimis acasă tot cu mașina salvării. Cazul părea prea puțin îndreptățit la disperare. Bolnavul de gastrită are simptome care îl obligă să consulte medicul din timp în timp și să-și cunoască leacul. La Mintia este doar un punct sanitar, circumscripția medicală funcționează în comuna Veșel. Nu era noapte, adevărat, totuși oamenii se sperie cînd au dureri mari. Înțeleg, nu ai dreptul să te joci cu sănătatea și viața oamenilor. S-ar fi convenit să mă liniștesc eu însumi cu această concluzie de bun-simț, dar și a doua zi încă mă tot munceam cîteva întrebări: oare doctorul de la circumscripția Veșel știe de boala lui Dumitru Ardeleanu? I-o fi prescris bicarbonat,

l-o fi recomandat pacientului să nu bea, să nu fumeze, să nu mănânce ardeiat și să nu se mire când îl cearcă durerile și să-l caute pe el, medicul locului? Întrebări pe care mi le-aș fi putut lămuri, probabil, dacă, spre ghinionul meu, în ziua următoare medicii de circumscripție din județ nu ar fi participat la o acțiune care nu îngăduia nici un deranj din afară. Mi-am zis atunci că la urma urmei bolnavul de gastrită e în afară de orice pericol și cazul în sine nu are nimic spectaculos decât în măsura în care atestă o simptomatologie dincolo de înțelesul strict medical.

Am căutat adevărul, în continuare, la spitalul rural din comuna Mintia. Primul interlocutor — medicul internist Iorgovan Muțiu, care nu pare să aibă, dintîi, nici o opinie despre rețeaua sanitară la sate. Intru, la întâmplare, într-un salon și-l întreb de sănătate pe Șuba Alexandru din comuna Vorța, satul Svisca. S-a internat în urma unei crize de lombosciatică. L-a văzut vreodată medicul de circ? Nu, niciodată! Nici nu știe măcar cum îl cheamă. Știe numai că lipsește des de la post, că dacă-l cauți nu-l găsești și când vine la bolnavii din satul aparținător comunei nu aduce medicamente, ci dă rețete ca să mergi tot la Iliu să le procuri.

În alt pat, un tînăr — Ciurea Nicolae — internat pentru amigdalită acută; după investigațiile de laborator s-a descoperit că suferă și de diabet. E din comuna Uleș, satul Gura Sada. Nu a fost la dispensar fiindcă nu avea nevoie de moașe. Or, de cîteva luni, la ei în comună lipsește medicul; cel care a fost s-a pensionat. Poate, în ultimele 30 de zile de cînd este internat... Chiar și așa, slabă speranță. Sint 11 sate în comuna Uleș. El poate că nici nu s-ar fi internat numai pentru amigdalită, dar este muncitor la industria locală și pur și simplu nu avea cine să-i elibereze un certificat medical, era bolnav de-adevărata, avea fierbințeală mare, dar în caz că lipsești cine te crede?

Popa Gașpar vine trimis de la dispensarul de la Brănișca. E pensionat C.F.R. Îl cunoaște doctorul. Are o bronșită veche și e și cardiac. A venit la Iliu pentru internare. Nu este cazul — hotărăște medicul Muțiu — și-i dă numai o rețetă pe care moșul o poate lua de la circă. Mai cu seamă

că aerul rece îi înteește tusea. În sfîrșit, internistul spitalului rural se înclină la insistențele mele cu replica din titlu: «Unii sînt buniceii, alții-s mai navetiști... doctorul de la Borța, știți, are mașină, familia la Timișoara... Și eu am fost în circumscripție. Acolo mi-era locuința. Puteau să mă găsească oamenii și noaptea... Ce să-i faci. Unii-s tineri...» «Alții-s bolnavi», îmi vine mie să adaug.

Directorul spitalului din Iliu, medicul primar chirurg Victor Repede, zice că rețeaua sanitară la sate este o problemă delicată. De ce? Pentru că, iată, ei au un spațiu insuficient, au două aparate Roentgen care practic ar trebui să fie scoase din uz — funcționează doar prin bunăvoință, deși sînt defecte în fiecare zi. Asta la spital. În comune, sigur nu te poți bizui pe medicii care sînt navetiști. Ba, de cînd circumscripțiile sanitare au trecut în subordinea consiliilor populare, te trezești că pe o rază restrînsă sînt cîte trei medici simultan în concediu. În orice caz, îndrumarea tehnică pe care o dă spitalul din Iliu nu mai are aceeași valoare dacă nu este dublată de subordonare organizatorică. Înțelegerea «de la om la om», dintre primar și medicul comunei, are cîteodată o elasticitate uneori păgubitoare pentru pacienți.

Îi promit doctorului Repede că voi transcrie pentru revistă opiniile sale, ceea ce și fac. Dar citez la sfîrșit o observație de amănunt: secția de boli interne funcționează într-un local a cărui fațadă îți dă senzația că însăși clădirea este pe cale să se năruie. Tencuiala a căzut pînă la cărămidă de pe pereții exteriori și-mi închipui cum trebuie să te simți cînd te internezi acolo, Tovarășul director zice că abia de două săptămîni s-au instalat, că dispun acum de 55 de paturi și clădirea veche era plină de igrasie, a trecut și Mureșul peste ea, cînd cu inundațiile. În fine, la primăvară sînt poftită să mai vin, atunci fațada o să fie tencuită și zugrăvită.

Fac și această făgăduială. Unii stau locului, alții mai umblă.

Viorica CIORBAGIU



jean popa nu poate alege între o cameră de tratamente și un telefon

Am ajuns spre prînz la dispensarul din comuna Milcovul, o așezare cu vreo 4 000 de suflete, aflată la o aruncătură de băț de Focșani, la dispensarul uman, cum scrie, cam ciudat, pe firmă, și doctorul Jean Popa nu era acolo. Trebuie să recunosc că treaba asta nu m-a întristat peste măsură, îndreptîndu-mi gîndul către un reportaj aspru, ceva cu încălcarea datoriei, cu primejdiile navetismului și cu alte capcane de genul acesta, și tocmai mă străduiam s-o întorc din condei, cînd doctorul Popa a intrat în dispensar, cu gențuța la subrat, cu un aer preocupat. Venea de la o bolnavă, Anica Boideanu, pe nume, care tocmai făcuse o hemoragie cerebrală, tensiune 24 cu 13. Am început-o de cîteva ori, mi-a relatat, i-am băgat sulfat de magneziu și papaverină și cred că o să-și revină, că e tînără, și o să scape. Cit de tînără, l-am întrebat, după salutarile de rigoare, și mi-a răspuns 58 de ani, la care eu am zis aha, cam încurcat.

I-am cerut apoi cîteva lămuriri despre activitatea sa de zi cu zi, și mi-a furnizat datele cu o amabilitate grăbită. Nimerisem ca nuca în perete, exact în ziua cînd trebuia să facă controlul gravidelor și sala de așteptare era plină. Luați loc, m-a invitat cu jumătate de glas, și o să discutăm printre picături, și printre picături am aflat că doctorul Popa lucrează la Milcovul de zece ani, că prima perioadă de după terminarea facultății a îndeplinit-o în Neamț, că s-a tras, cu timpul, mai spre casa părintească, spre Focșani, de unde face naveta zilnic, o navetă cinstită, a precizat, adică vine cu rata de șase jumătate dimineața și pleacă cu cea de două, în fiecare zi, chiar și duminica, pentru că la țară lumea se arată la doctor mai ales duminica fiindcă atunci are mai mult timp liber.

Tocmai începusem să infiripăm o conversație cînd a intrat în cabinet Niculina Ștefan, mi-a destăinuit că are 31 de ani și un singur copil, și că vrea să facă orice, să ia niște prafuri, sau poate niște buline, orice, ca să nu mai piardă sarcina ca anul trecut, are un băiat de nouă ani, isteț, care vine mereu cu premiu acasă, dar ea simte că e puțin, ar mai vrea copii, dar nu poate și nu știe ce să facă. De curent și de ridicătură s-a ferit. Doctorul o ascultă cu răbdare, șoptesc ceva între ei, ceva intim, bănuiesc, apoi îi prescrie Gestanon și profită de o pauză ca să-mi povestească, atunci cînd a sosit pentru prima oară în comună erau trei medici, mari și lați, și aveau un sat mai mult decît astăzi, cînd sînt patru, dintre care un pediatru. La noi, l-am auzit, mortalitatea e în scădere vertiginosă și avem în comună 85 de copii sub un an, de care ne îngrijim ca de ochii din cap, cum știm și cum putem, și nu mi-e teamă să vă spun că eu cred că ne facem datoria cum se cuvine. Datoria de medici și de oameni.

— Cum vă împacăți cu sătenii?

N-a apucat să-mi răspundă. Ușa s-a deschis și a intrat o nouă pacientă. Ia spune, lele, s-a adresat doctorul, de ce n-ai trecut la control joia trecută, cum ne-a fost vorba. Și mie mi-a venit să rîd, răspunsul la întrebare sosise indirect.

Femeia a pus capul în dușumea, apăi am avut o cumetrie, și doctorul s-a încruntat și a pufnit, dimitale îți arde de cumetrie sau de copil, ia spune?, și femeia n-a spus nimic, că eu zic că nici nu avea ce să spună, dar sînge ți-ai mai luat, a întrebat-o din nou, mi-am, a răspuns pacienta bucurată, crezînd că a scăpat fără morală, dar tensiune știi cît ai? Nu știu. Aveam 12. Aveai. Acum ai 15, lele, înțelegi? 15. Aoleo, s-a speriat femeia.

A urmat o investigație ca la carte, cu toate rigorile, după care doctorul Popa mi-a oferit cîteva amănunte, hai să le zic tehnice, despre indicii de sănătate, care sînt buni, despre creșterea natalității la peste 21 de născuți vii la o mie de locuitori. Toate merg bine, mi-a spus, doar că se bea cam mult prin partea locului, nu prea ne place nouă să recunoaștem, dar asta e situația, și de aici o mulțime de boli cardiovasculare, s-a năcăjit, dar l-am înțeles, recunosc, doar pe jumătate, că mi-am adus aminte de un fost coleg care era din Panciu și se lăuda că el își spală chiar și cămășile cu vin alb, «na, mă, zicea, miroase colea manșetele», și manșetele miroseau a Aligoté». Omul a continuat însă fără să țină seama de gîndurile mele răzlețe:

— Cu Direcția sanitară o ducem foarte bine. Primim tot sprijinul, medicamente, utilaj, mă rog, ceea ce ne trebuie. Mai proaste sînt relațiile cu primăria. Mai scîrțîie. Sînt rîcieli, pentru că primarul îl duce în spate pe asistentul medical al dispensarului, căci asistentul are mașină și primarul n-are. Ca atare, asistentul se cam ține de potlogării.

Am încercat să arunc o undiță într-un ocean înghețat într-o clipă, și l-am întrebat ce-ar alege dacă aș avea o putere magică și aș putea să-i ofer, pe loc, ceva pentru dispensar, orice i-ar trece prin cap.

— N-aș ști să aleg între o cameră de tratamente și un telefon. Avem la consult 15-20 de adulți pe zi, dar o cameră de tratamente există doar cu numele, că în realitate e un fel de magazie. Ar fi apoi treaba cu telefonul. Unii rîd cînd aud de asta și-mi spun că e un lux, dar eu îi contrazic și am să vă spun și din ce motiv. Uitați, luna trecută cinci femei au născut la domiciliu tocmai pentru că n-am avut cu ce să le transport la spital, așa cum cere legea. Salvarea vine greu pînă în comună și apoi telefoanele de aici, cel de la primărie și cel de la C.A.P., mai mult stau decît merg, că de cîte ori bate vîntul mai tare se rup firele sau se dereglează ceva, nimeni nu știe ce.

Ovidiu NEGOIȚĂ

reducerea traficului nu înseamnă și reducerea atenției

Măsurile luate în ultimul timp pentru economisirea combustibililor prin organizarea judicioasă a transporturilor auto și eliminarea unor practici care generau risipa de carburanți au creat implicit condiții mai bune pentru circulație prin descongestionarea unor artere în trecut excesiv de aglomerate.

În multe localități urbane și rurale efectul binefăcător al acestor măsuri se remarcă și în dinamica evenimentelor rutiere a cărei curbă a coborît simțitor.

Sînt însă și conducători auto care pene-trînd pe drumuri mai puțin circulante au impresia că pot să se deplaseze fără a mai ține cont de normele rutiere. Pe artera respectivă fiind mult mai puține mașini, asigurarea la intrarea de pe un drum lateral, gîndesc ei, a devenit inutilă. Șoseaua fiind mai liberă nu e neapărat necesar să îți dreapta mai ales la curbe, deoarece e puțin posibil că din sens contrar vine cineva. În ce privește viteza poți apăsa pe accelera-torul pînă la podea deoarece «neexistînd» obstacole de ce să nu profiți de situație.

Evenimentele din ultimele zile au dovedit nu numai că această impresie e falsă dar și că e extrem de periculoasă.

Acum cîteva zile șoferul Gemănaru Gh. se deplasa pe un drum din județul Tulcea la volanul unui autocamion aparținînd Direcției de navigație civilă Galați. Transporta muncitori. Ignorînd cea mai elementară normă de circulație care-l obliga să circule pe dreapta, a lovit cu partea stîngă a camionului un autovehicul ce se deplasa din direcția opusă. Pasagerii aflați pe banca din stînga au fost literalmente semnați pe drum. Doi dintre ei au murit. Și de reținut: pe drumul respectiv s-au deplasat în tot cursul acelei zile doar 6 mașini!

Sîmbătă seara, cu îngăduința criminală a șefului de coloană Sulescu Gh., șoferul Lugoviceanu Cristea, după ce a băut zdravăn, a plecat să ducă în comunele de domiciliu un grup de muncitori de la Fabrica de conserve, Calafat. Nu departe de oraș, gonind nebunește (se deplasa cu circa 100 km pe oră) șoferul a ratat un viraj, a lovit un pom și a răsturnat mașina. Șase oameni și-au pierdut viața. În lipsa șoferului titular și a mașinii acestuia, aflată în reparație, s-a improvisat această cursă cu un șofer înrăit în încălcarea regulilor de circulație și un autocamion neamenajat pentru transportul de persoane.

Este cunoscut că o șosea aglomerată supune la eforturi însemnate pe conducătorul auto. Problemele de tot felul îi solicită mereu atenția și bineînțeles că oboseala se instalează deseori chiar și după conducerea mașinii pe sectoare de drum relativ scurte.

Dimpotrivă, pe un drum mai liber, șoferul poate conduce relaxat fără să obosească prea mult, timp mai îndelungat. Aceasta nu înseamnă însă cîtuși de puțin scăderea vigilenței și atenției în conducerea mașinii. Or, în ultimele zile au fost numeroase cazuri cînd șoferii au împins relaxarea pînă la... adormire la volan, iar alții crezînd că pe un drum mai puțin aglomerat poți conduce și mai puțin atent, au intrat cu autovehiculul în parapeți, au părăsit partea carosabilă răsturnînd mașinile etc.

La rîndul lor și pietonii din multe comune au devenit mai puțin vigilenți. Văzînd că pe drum s-au împușinat mașinile, au abandonat trotuarele folosînd partea carosabilă drept loc de promenadă. Aceasta e principala cauză pentru care zilnic 3-4 pietoni își pierd viața, iar 10-15 sînt răniți în accidente de circulație.

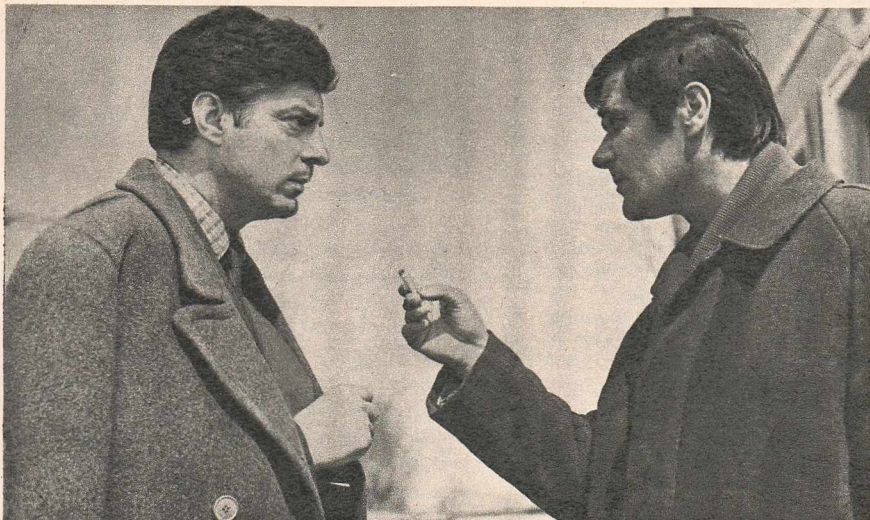
Avem toate motivele deci pentru a sfătui pe participanți la circulație să nu considere că reducerea traficului rutier trebuie să însemne și reducerea atenției.

În circulație o fracțiune de secundă de neatenție te poate costa pe tine și pe semenii tăi viața.

Colonel Victor BEDA

premieră românească

vifornița



Parteneri, cândva, în «Camera albă». Parteneri, acum, în «Vifornița»: Silviu Stănculescu și Ion Besoiu.

Este drept și necesar să nu trecem cu vederea amănuntul că în persoana regizorului Mircea Moldovan întrevădem, ca o primă realitate, făgăduința unei consecvențe, aceea de a nu-și rupe preocupările regizorale din perimetrul actualității, și încă al unei actualități care are și un supranume precis: satul contemporan. Desigur, există toate șansele ca această concluzie să pară oarecum pripită, nu lipsesc voci care susțin că nu se poate sta de vorbă doar după două filme. Depinde ce filme. Dacă dincolo de ele se pot desluși sîrguința și un anumit refuz al succesului ușor, avem toate motivele să bănuim că, nu întâmplător, Mircea Moldovan a debutat cu *Frații* și a continuat cu *Vifornița*, amîndouă istorii, mai mult sau mai puțin dramatice, desprins de dintr-o lume în care transformările morale, innoirile de conștiință, își au legitățile lor: lumea satului. Realitățile vieții — și dintre ele nu lipsește nici bunul-simț — ne-au convins de fragilitatea așteptării unui mare film al unei etape anume din biografia noastră cea nouă. Se vîntura, nu chiar atît de demult, o întrebare de felul: «unde este marele film al colectivizării?», se căutau imposibile expresii definitive, înghețate, ale unui proces care a închis în el atîta zbatere umană.

«Vifornița» își propune să reamintească acest adevăr, și chiar dacă nu găsește toate căile cele mai convingătoare, rămîne, în datele sale esențiale, o încercare meritorie de-a descifra implicațiile etice ale unei complexe acțiuni de statonnicire a noului.

Viața unei așezări omenești, în care, așa cum este și firesc, sălășluiesc și șovăiala și teama de ceea ce ar putea însemna o tulburare a unor relații sociale, este văzută cu ochii unui om care a priceput tîrziu, și nu fără sacrificii, substratul acelei temeri. Un activist confundă acțiunea cu ordinul, oame-nii — cu numărul, își planifică, fie ce-o fi, să termine colectivizarea în trei săptămîni. Lecția de viață pe care o va primi este aceea de a înțelege cînstit, responsabil, ce se afla în spatele *grabei sale*: neîncrederea în oameni. Întors în sat, confruntat cu duritățile reale, nu închipuite, ale momentului de răsruce pe care-l trăiesc locuitorii, și-i va apropia, va învăța din marș, ca să spunem așa, prețul eforturilor cu care un copac este smuls din pămînt cu rădăcină cu tot. Din păcate (în ultima vreme, mai la toate filmele noastre inspirate din tematica lui *azi* există un *din păcate*, la capătul premise-lor de substanță cu care se pleacă la drum), și în acest film demersurile principale ale eroului sînt acoperite de înfruntări colaterale. Doar în aparență ele întrețin conflictul, în realitate nu fac decît să-l fărîmițeze, să acapareze ecranul cu mici tablouri (de viață, ce-i drept), unele interesante în sine, altele doar pitorești, și care amînă mereu căutarea bobitei de aur curat de dragul

căreia se și face un film, la urma urmei. Eroul cazului de față se angajează pe un drum greu, care nu este al pocăinței, ci al înțelegerii, și ni s-a părut o frumoasă idee a scenaristului (Petre Sălcudeanu) de a-i da drept pârtașă, la bine și la rău, pe propria sa mamă, care acceptă să hălăduiască prin văgăuni, pentru a-i pregăti fiului un ceai cald. Regizorul a exploatat, la început, cu abilitate amănuntul, pentru ca în cele din urmă să se lase cucerit excesiv de farmecul verbal al bătrînei ardelence și de exploziile sale de autoritate maternă. Într-o concepție mai echilibrată a filmului s-ar fi făcut mai mult loc ciocnirilor dintre protagonist și fiul său, un tînăr în căutare de certitudini, personaj promițător și el la primele apariții, dar neglijat pe parcurs (de reținut numele interpretului, Cosmin Ghiară). Expediată ni se pare a fi și drama învățătorului, pe nedrept alungat din sat. În general, filmul s-a rotit în jurul unor adevăruri pe care le vom recunoaște întotdeauna ca făcînd parte din dialectica existenței noastre, dar pe care le-a închis în carapacea unor enunțuri literare, nu le-a acordat șansa de a se transforma în cinematograf. Mă gîndesc la graba cu care a trecut aparatul pe lîngă acel țaran care spune «eu sînt făcut pentru pămînt, nu pentru politică» și cît de puțin a pătruns dincolo de gardurile oamenilor, în casa acelei activiste care zice «tovarășe prim secretar» cu o nespusă tandrețe. La acest al doilea film, Mircea Moldovan încă nu a izbutit să aleagă tot griul de neghină, uneori lasă impresia că nu are curajul, absolut necesar unui cineast, de a lucra nu numai în spiritul scenariului ci, atunci cînd este cazul, și împotriva lui. Mai multă hotărîre de sine s-ar fi convenit și în colaborarea cu tînărul operator Ion Marinescu, a cărui înzestrare — mai ales pentru portretistică — nu o contestăm, dar care se lasă sedus pe alocuri de extravaganța inutilă a unor unghiuri de filmare. Aș pune, de data aceasta cu semn plus în față, tot în seama regizorului, meritul de a atrage de partea filmului actori mai puțin cunoscuți, precum Luiza Orosz, Cosmin Ghiară, Ferencz Bencze. Cît despre Silviu Stănculescu și Ion Besoiu, despre aceștia îndrăznesc să afirm că sînt buni pe cont propriu. Personalitatea lor o domină, de multe ori, pe cea a personajelor, ei o întregesc, nu o cîrscip, pe ici, pe colo, cu ce se poate. Dacă Ion Besoiu a fost mai norocos în ultima vreme în colaborarea sa cu cinematograful, nu același lucru se poate spune despre Silviu Stănculescu, pe care jocul capriciilor, atît de propriu lumii filmului, nu l-a iertat deloc.

Să sperăm că *Vifornița* reinnoadă firul unei cariere care merită omagiul unor roluri cu miez și tîlc.

Magda MIHĂILESCU

cine, ce, unde, cînd ?

● «Oaia turbată», iată o peliculă franceză, în curs de turnare, evocînd pe de o parte titlul celebrei comedii de Aurel Baranga, și amintind, pe de altă parte, prin venalitatea personajului principal, de nu mai puțin celebrul «Topaze» al lui Marcel Pagnol. Jean Louis Trintignant și Romy Schneider, secondați de un grup numeros de nume sonore, sînt dirijați de Michel Deville.

● Rezultatul colaborării dintre Stanislaw Lem, binecunoscut autor polonez a numeroase scenarii de «science-fiction», și compatriotul său, celebrul regizor Andrzej Wajda, va fi filmul de gen «Invasia de pe Aldebaran».

● Walther Matthau («Floarea de cactus», «Hello, Dolly»), într-o ipostază inedită: spărgător modest în pelicula intitulată «Omorîți-l pe Charley Varrick». Realizator, Don Siegel.

● În studiourile cinematografice din Erevan, regizorul Ara Vauni a terminat filmul «Patriarhul scenei armene», dedicat vieții și creației lui Gurghen Geanibekian, decanul de vîrstă al scenei și filmului din Armenia sovietică.

● Gina Lollobrigida, actriță al cărei farmec pare că nu se epuizează, a cules în volumul intitulat «Italia mea», sute de fotografii executate de actriță în patria sa. Iată-o pe «Lollo» în studiourile de televiziune pariziene prezentînd telespectatorilor volumul său de fotografii. Așadar, arta fotografică, un «violon d'Ingres» al Ginei.



u miini de pianist și cu o distincție într-un neam de intelectuali bănașile Maniu, fusese membru al Aca-

și era, înainte de 1944, membru miei Române, ca și Ion Pillat și care tuseseră chemați de înaltul lor.

un filtru, din care bea pe îndelete, spouri totdeauna spirituale și uneori plăceau însă «bancurile», nu făcea răin de orice politică, dar era un oată convingerea. Îi admiram inelele a, care-i împodobeau degetele lungi arate, dar ascundea proveniența lor. coleccionar, că locuința sa era un elul de obiecte de artă, dar nu m-a teez, nici eu n-am stăruit să-i violez a nespus de dibaci în depistarea ve-

le, că se tocmea cu șiretenie de vul-eze preferințele, alegînd totdeauna d pe vinzator să se însele singur în formase gustul artistic în cerul lui ești, protectorul lui Ștefan Luchian rriitori. Dintre aceștia din urmă, i-aș Maniu, pe Tudor Arghezi, pe Ion illian, soția lui, pe Mateiu I. Caragiale te tînărul debutant Horia Robeanu, e secretar.

l cel mare era pentru Adrian Maniu din Banat a vechiului și statornicului stasie Demian, ale cărui debuturi le încheierea primului război mondial.

î plăcea să treacă drept cinic, se adolescent la vederea întiului său apatic în această ipostază, de admim «tâinuia» în *sotto voce* la aceeași pșiști îi deveneau brusc indiferenți.

mai cum, într-o dimineață de martie napă cu conținut misterios, a scos jumătăți de coală și cu o trăsătură nă, a schițat într-un sfert de oră trei rt» al unei tinere de la o masă vecină.

o dau în reproducere, a scris «La S./ fără capsă/ Adrian/ 1962/ idem». 20/ III/ pour Cioc.» pe a treia, «lui ginea/ Adrian/ 1962/ 20/ III», iar pe ură grăbită și data anului. Fratele ca Maniu avea, așadar, și el stofă ar fi urmat conservatorul, ar fi dat et de mare originalitate, un tot atât u desenator.

ea lua un coniac de 50 de grame, ca coniac. La o jumătate oră, comanda avea la aceeași masă, al treilea. La ndea:

la mea e vasodilatatoare».

zcut niciodată beat. Ținea la băutura. viața pînă la vîrsta de 77 de ani, pe ins ca un diplomat englez, minus

bogata lui mătușă, voi mai aminti că printre primii elevi de conservator din același an s-a numărat Costache Caragiali, unchiul lui Caragiale, iar printre primele eleve, Caliopi, născută Caloropol, viitoarea soție a lui Luca Caragiali, tatăl marelui scriitor. Nu sînt urme, în opera lui I.L. Caragiale, că ar fi frecventat cafeneaua Capsa, dar este foarte probabil că nu a ocolit-o sistematic. Întîlnirile, în genere, le dădea la cite o berărie, preferința sa îndreptîndu-se către berea blondă, consumată cu repetiție. Mă întreb dacă, întorcînd și el colțul pe strada Edgar Quinet de astăzi, sau trecînd pe podul Mogoșoaiei, numit Calea Victoriei după încheierea războiului pentru independență, se va fi simțit înconjurat de fantomele scumpe ale trecutului, cu conștiința că lui i-a fost dat să ducă la culmile ei literatura noastră dramatică despre a cărei existență, cu numai cincizeci și cinci de ani în urmă, nici nu se putea vorbi. Intr-adevăr, cu *D-ale carnavalului*, care s-a reprezentat prima dată la 8 aprilie 1885, se încheie seria comediilor lui Caragiale, intrate în repertoriul Teatrului Național, cu cincizeci de ani în urmă se dădeau pe scena sălii Momulo *Mahomet* de Voltaire și *Amfitrion* de Molière, piese menite să stimuleze literatura noastră dramatică în pregătire.

Umblăm cu toții pe urmele unor pași nebănuți, sîntem înconjurați, cum spunea Victor Eftimiu în memoriile lui, de *fum de Fantome*. Ce este însă și mai trist, dacă întîrzii parcă voit intrarea în subiect, e faptul că și amintirile mele despre Capsa sînt populate în marea lor majoritate, ca să mă exprim numeric, de fantomele unor scumpi dispăruți: Alexandru Cazaban, Mihail Sorbul, Ion Minulescu, Tudor Arghezi, Adrian Maniu, Giacă (George) Borneanu, Vladimir Streinu.

Aș încerca să evoc în rîndurile ce urmează pe Adrian Maniu.

Adrian Maniu nu era numai un poet de primul rang, era și un bărbat extrem de interesant. Se știe că relațiile de la individ la operă, în genere, sînt foarte variabile și că un scriitor sau artist excepțional poate părea *prima vista* și nu numai atunci, cu totul șters, și viceversa, un artist sau un scriitor nul poate face, la simpla vedere sau în conversație, impresia cea mai bună. La Adrian Maniu, omul era tot atât de remarcabil ca și opera. Era înainte de toate ceea ce se cheamă un bărbat «bine», adică înalt, cu trăsături fine, cu privirea pro-

fusese avocat în tinerețe și pledase în penal. Mai tîrziu a fost inspector-general în Ministerul Artelor. N-avea însă stofă nici de pledant, nici de birocraț. Era artist pînă în virful unghiilor. Îți făcea plăcere să-l privești și să-l auzi torcîndu-și firul unei dialectici uneori derutante.



butelia de aragaz

Nu demult, amicul, doritor să fie cît mai sincer și deci convingător în sărăcia lui, mi-a spus că a avut atîtea datorii încît pentru a și le plăti a trebuit să-și vîndă butelia de aragaz.

— Ei, cîteva sute, zic.

— Ba cîteva mii, zice.

Destul de impresionat de prețul vînzării (peste 2 000 de lei), nu i-am mai dat nici un ban împrumut. Mai demult, cînd umblasem după o butelie pe la fel de fel de factori responsabili, aflasem că nu costă mai mult de 375 de lei. De fapt, atît costă o butelie de aragaz la stat, după ce aduci adevărînte și-ți aștepți rîndul ani de zile. Luînd ziarul în mînă, am urmărit o vreme cursul buteliilor de aragaz, constatînd că unele se vînd condiționate și altele nu, mai ales marța și vinerea. De ce? Naiba știe! Așadar, iată-mă urmărim anunțul simplu, fulgerător: «Vînd butelie de aragaz, tel...». La telefon mi-a răspuns o femeie care mi-a cerut să revin pe seară, «cînd va veni soțul, el știe, se ocupă cu...» Seara mi-a răspuns soțul, care m-a întrebă dacă sînt om serios, pe care se poate conta. I-am mărturisit că sînt foarte serios, chiar prea serios, și astfel iată-mă cu domnul M...u în stația Sf. Vineri, așteptîndu-l pe 1.

— Aveți banii la dumneavoastră?, m-a luat pe departe butelistul.

— Nu toți, doar știți că nu-i bine să...

— Trei, ne-am înțeles așa, nu?

Socrul lui M. urma să se mute la ei, dar mai întîi să vîndă butelia și să le dea lor banii. Bătrîn, cu ochi lăcrămoși, a desfășurat butelia ca s-o vedem (!), ce frumoasă e, ce minunată, ce scumpă! Mai ales scumpă, de șase-șapte ori mai mult decît prețul oficial. Lămurit, vîzînd cu ochii mei ce marfă neprețuită este o banală butelie de aragaz, am încheiat tîrgul la prețul de 2 400 de lei cu M., urmînd ca eu să-i dau banii, și el — butelia a doua zi. Fericit că îndeplinește «condiția» ginerelui, bătrînul ne-a servit cu un păhărel de țuică. Pe fața lui se vedea limpede marea admirație pe care o nutrea pentru talentul de «comersant» de butelii al lui M. Pentru curajul lui! Cum aveam să aflăm mai pe urmă, «se încuscreau» de mai multe ori pe zi.

Familia T. este o familie dintre cele mai obișnuite. Mama, tata, băiatul și bunica. De curînd au avut norocul să primească un apartament într-un bloc nou și odată cu ordinul de repartiție au dat un anunț: «Vînd urgent godin, butelie, pat, șifonier, galerii, pilotă puf nouă. Tel...» Casa era vraise, toți împachetau de zor, alergau după sfoară, se băteau cu palma peste frunte cînd își aduceau aminte de încă un lucrușor uitat pe perete, cărau ce era de cărat la poartă, «nu mai vine mașina aia cu Gicu?» întrebă mereu bunica.

— Bună ziua. Am venit pentru anunț, zic.

— Vorbește cu dumneaei, zice «tata» cu televizorul în brațe.

Dumneaei e bunica, o bunică frumoasă, cu fața mare și rotundă încercuită de o basma înflorată, cu bărci și palmieri.

— Da, da, zice și mă poștește în bucătărie.

— M-ar interesa butelia, zic.

— Butelia? Da, da, dar să știi mata că n-o dau decît dacă iei și godinul, patul, șifonierul, galeriile și pilotă. 5 000 de lei, atît face, atît cer.

— Bine, dar aș dori să cumpăr numai butelia.

— Butelia singură n-o dau.

Aproape este inutil să mai scriu cum arătau «completările» buteliei; niște scînduri jalnice, o așa-zisă pilotă în care era tot atîta puf cît are găina pe plisc și un godin găurit. Între toate acestea trona ca o altă minune a lumii butelia de aragaz, cea care dădea cu adevărat prețul. Mi s-a făcut silă. Între «comersantul» M. și bunicuța T. deosebirea era aceea dintre escrocherie și găinărie. Amîndouă la fel de înristătoare, amîndouă hoții așiate cu nerușinare la ziar, în văzul lumii.

Iulian NEACȘU

L I S V I C T O R I A

VĂ
OFERĂ
MĂTĂSURI
MODERNE
ÎN
COLORIT
VARIAT

I A Ş I



tomiris



Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, pentru prima oară larna în Miercurea Ciuc.

Cum a fost (XI)

4 ore și 20 de minute, non-stop, a durat întâlnirea dintre membrii *Cenaclului Flacăra* și gazdele lor, iubitori de muzică și poezie din Miercurea Ciuc și, de fapt, din întregul județ Harghita. N-aș vrea să polemizez cu nimeni, dar sala Casei de cultură din capitala județului Harghita a găzduit cea mai reușită seară a cenaclului nostru. Și asta nu numai pentru că la Tușnad, unde aveam să dormim, ningea cu zăpezile noastre de altădată, «prevestite» în *Flacăra* de Nicolae Topor, ci pentru că la Miercurea Ciuc am întâlnit cel mai potrivit și omogen public de pînă acum. Politicos-circumspect, pînă a început să ne cunoască și să simtă că sîntem cu adevărat acolo, aplaudind și nefluierînd, atunci cînd pe scenă se cîntau melodii sau se recitau versuri pe care le iubesc, ori le descopereau atunci, păstrînd o liniște călduroasă cînd momentul o cerea sau fredonînd împreună cu cei de pe scenă refrenele noastre ale tuturor. Nu delimitiez momentele poeziei de cele ale muzicii decît pentru a-i face pe cititorii noștri să înțeleagă mai exact cine a recitat și cine a cîntat. Căci noi, cei prezenți în sala din Miercurea Ciuc, știm că muzica și poezia nu s-au despărțit nici o clipă în seara aceea de 26 noiembrie.

Poezii au recitat Anca Pandrea (*Poetul*

de George Coșbuc, *Trebuiau să poarte un nume* de Marin Sorescu), Mariana Cercel (*Viață* de Laszloffy Aladár, *Aici se odihnesc* de Nicolae Stoian), Dinu Ianculescu (*Aicea, printre ardeleni* de Mihai Beniuc, *Dar priviți-mă-n ochi* de Geo Dumitrescu). Pentru că, așa cum a spus — uneori trebuie să mai ridicăm ochii și la cei dinainte, asta înseamnă de 2-3 ori pe zi — Adrian Păunescu a recitat *Otul* de Octavian Goga. Deși anunțat cu căldură de conducătorul cenaclului, secretarul cenaclului, Dorin Tudoran, a citit înfrigurat *Cu gheața lumii pururi*.

Partea muzicală (cam impropriu și incomplet numită așa, dacă ne gîndim la excelențele texte ale melodiilor cîntate) a fost susținută de prietenii fideli și prețuiți ai *Cenaclului Flacăra*. Doru Stănculescu și Sorin Minghiat au cîntat, cu și fără microfon, *Ai, hai, Cîntec între apele țării și Avram Iancu* (ultimele două pe versuri de C. Săbăreanu), *Baladă de copilărie* (Adrian Păunescu), *Tango des roses, Săraca țata, săraca și Sinuciderea lui Don Juan* (Ion Minulescu). Ajutîndu-se cu talent de o chitară și un contrabas, Erika Iojă și Carol Horvath au oferit în limba română *Florile* și *Unde ai fost*, iar în limba maghiară au depănat povestea unei *Păsări măiestre* și tainele unui *Cîntec*

infidel. Lipsit de acompaniamentul înaripat al maestrului Mirăuță, răpit, pare-se, de un O.Z.N., Benone Sinulescu a făcut ce a făcut, adică a cîntat excelent cîntece populare, cîntece de petrecere și o romanță, compoziție personală, din care s-a înțeles că, deși încălțat cu pantofi *Lob*, dînsul ar vrea să mai calce desculț pe brazdele din comuna natală, Siriu. Ciberneticianul Mircea Florian l-a acompaniat cu exactitate programatică la chitară. Mircea Florian a cîntat și singur *Leul, La fîgădăul de piatră, Împreună, Declarație despre problemele păcii și ale războiului* și odată cu sala *Cînd mă gîndesc că mă gîndesc la mama și Podul de piatră*.

Stimulat de rigoarea întrebărilor puse de oameni creșuți în iubirea față de hochei, Constantin Teacă a fost autorul unor răspunsuri mai puțin hazlii ca altădată, dar ferme, uneori memorabile (*Eu am pătimit mult cu munca, așa zisă, colectivă din fotbal, fiindcă am răspuns întotdeauna singur. Mai bine pierd «coloniile» decît un principiu. N-aș accepta să devin antrenor al echipei naționale decît după ce aș forma o echipă de club constituită din cel puțin 11 fotbaliști de bună clasă sportivă și morală*).

În încheierea seriei, înainte de a mulțumi celor prezenți în sală, redacției ziarului *Informația Harghitei* pentru invitația pe care a făcut-o *Cenaclului Flacăra* de a veni la Miercurea Ciuc, Adrian Păunescu a recitat

(acompaniat de toate instrumentele aflate pe scenă) poeziile: *Calul călare, Viață de excepție, Da, mai avem și o inedită, Repetabila povară*.

În drum spre București, amintindu-ne că florile numite garoafe sînt roșii și din pricina lui Geo Dumitrescu, am oprit la Sinaia, unde l-am sărbătorit pe poet din două motive: fiindcă zăpada este albă și din pricina sa și pentru că luni, 3 decembrie, va fi printr-un nou la *Cenaclul Flacăra*.

Bineînțeles, și viitoarea ședință va fi cea mai frumoasă.

Dorin TUDORAN

Luni, 3 decembrie, *Cenaclul Flacăra* revine la sediul său din strada Sîtăineanu nr. 16 cu următorul program:

— Antologie *Flacăra* — Geo Dumitrescu

— În discuție, poezii de Teodor Vasilache și Ilie M. Stan

— Vor cînta Dorin Liviu Zaharia și Nicu Vladimir

Marți, 4 decembrie, *cenaclul va răspunde invitației școlii militare de ofițeri ai Ministerului de Interne*.

Acolo, printre ardeleni, Dinu Ianculescu



O telegramă de la Miercurea Ciuc

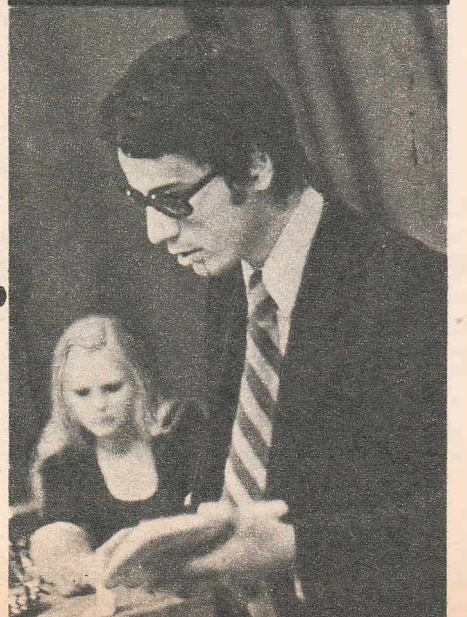
Pentru noi, cei din Harghita (pentru că au venit auditori și din alte localități ale județului, nu numai din Miercurea Ciuc), prezența *Cenaclului Flacăra* credem că a marcat deschiderea unui drum spre o viață spirituală mai efervescentă, care ne va ajuta să ne achităm mult mai bine de sarcinile ce ne revin din programul ideologic al partidului nostru, în ceea ce privește edificarea unei conștiințe solide a maselor, pentru angajarea tot mai puternică a tuturor oamenilor muncii, în efortul întregului popor de înflorire continuă a patriei noastre dragi — România socialistă.

Doresc să mulțumesc și pe această cale redacției revistei «*Flacăra*», cu deosebire redactorului șef Adrian Păunescu, pentru seara plăcută și instructivă, cu o puternică rezonanță educativă, ce ne-a fost oferită cu acest prilej.

Nutrim încrederea că ne va fi oferită cît mai curînd revederea cu *Cenaclul Flacăra*.

Alexandru SZEKERES
secretar al Comitetului județean P.C.R. Harghita

Dorin Tudoran



● CENA CLUL FLACĂRA ÎN JUDEȚUL HARGHITA ●



Citește Mariana Cercel.



Erika Iojă cu o chitară mai mică, și Carol Horvath, cu un contrabas normal.



Anca Pandrea recitindu-l pe Coșbuc.

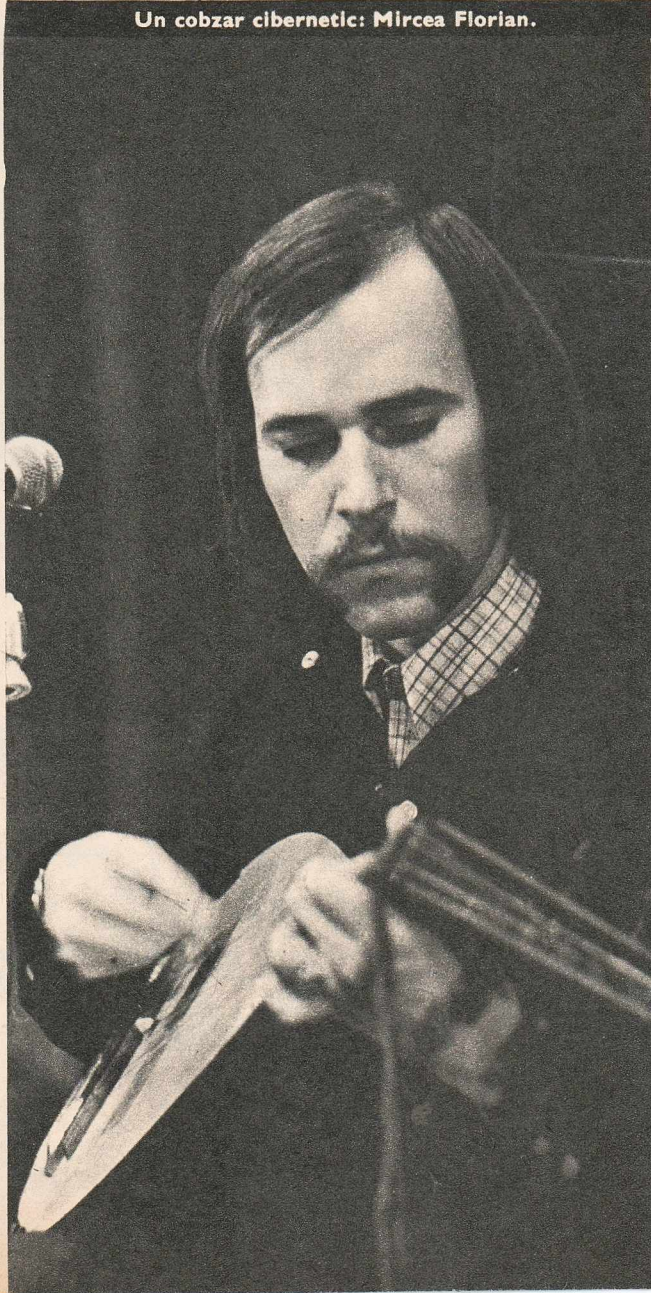
Constantin Tească: Mai bine pierd
«loniile» decât un principiu.



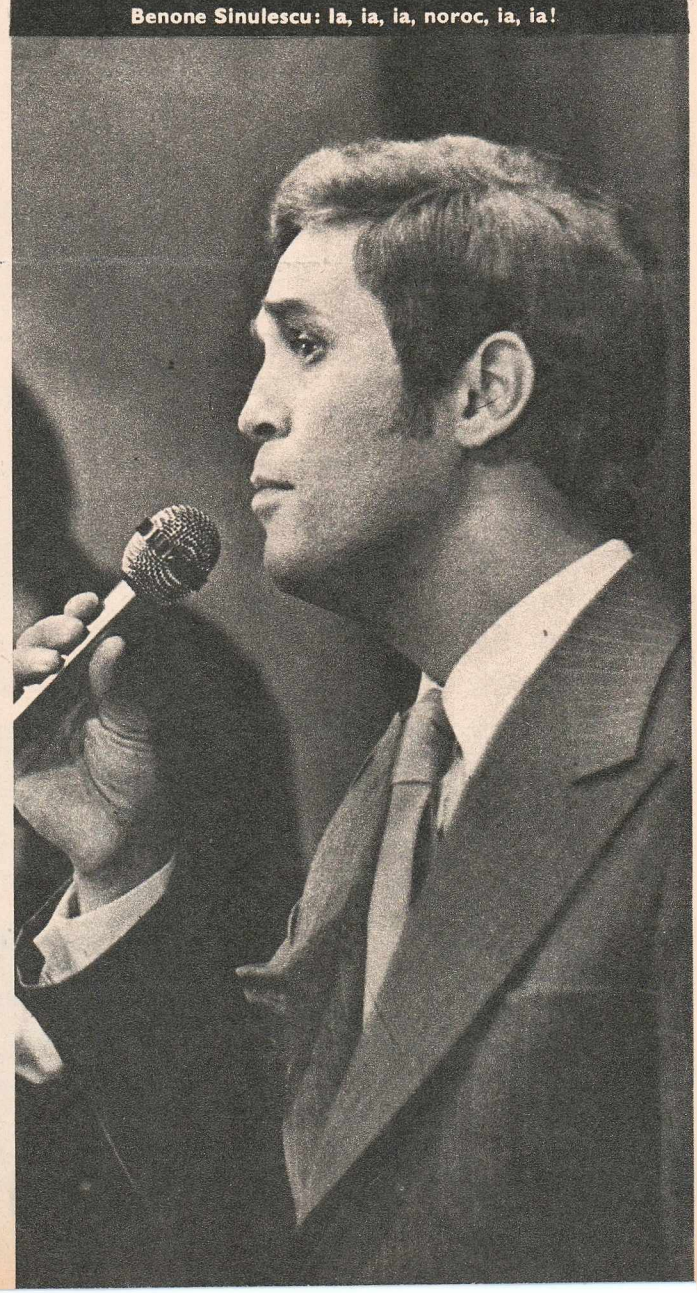
Nicolae Savu: Orice zgomot poate
fi un sunet muzical.

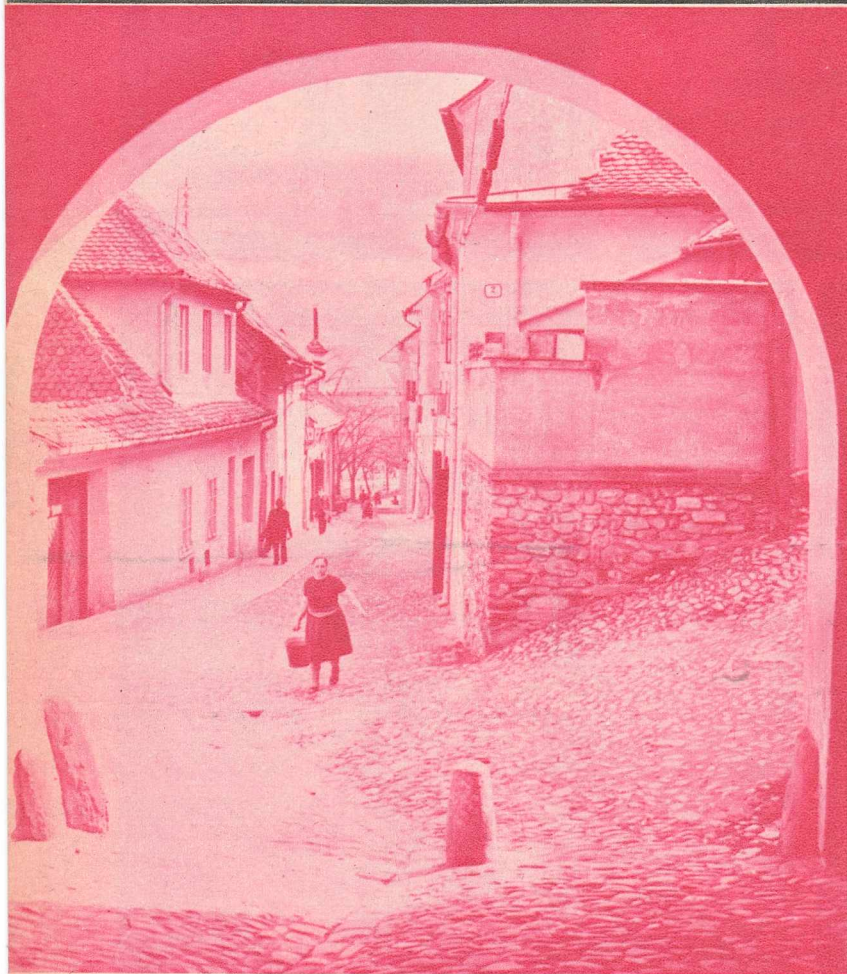


Un cobzar cibernetic: Mircea Florian.



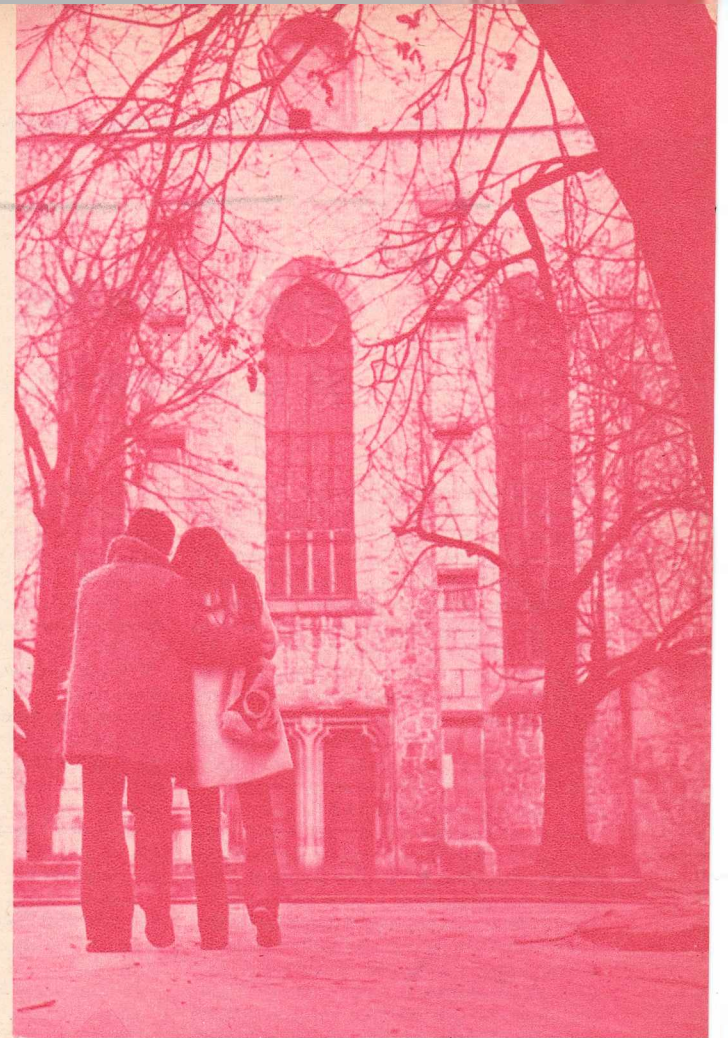
Benone Sinulescu: Ia, ia, ia, noroc, ia, ia!





Fotografii de Emanuel TÂNJALĂ





STRADA: un drum pe care se poate merge de la un om la altul

Strada, cum scrie în cuvîntar la pagina 804, nu este altceva decît «un drum (pavat) în interiorul unui oraş, de-a lungul căruia se înşiră de o parte şi de alta casele». Bine-bine, dar ia hai să ne prefacem că nu ştim nimic, să vedem atunci ce-l ăla «drum» ca să aflăm totuşi ce-i aia «stradă». La pagina 263 din acelaşi cuvîntar drumul este «o fişie îngustă şi lungă de teren bătătorit, pietruit, pavat sau asfaltat pe care se poate ajunge de la un loc la altul». Aha, completăm definiţia va să zică: strada este o fişie îngustă şi lungă de teren bătătorit, pietruit, pavat sau asfaltat pe care se poate merge de la un loc la altul în interiorul unui oraş, de-a lungul căreia se înşiră de o parte şi de alta casele. Dar «fişie», ce-o fi însemnînd «fişie»? Iată, la pagina 307 aflăm că fişia este «o suprafaţă lungă şi îngustă de teren», în timp ce la pagina 822 suprafaţa este «o întindere limitată de teren...» Şi aşa mai departe, pînă observi că tot explicînd cuvîntul prin cuvînt te înfrunzi cu o definiţie enormă şi rece ca un balaur căruia i se înmulţesc capetele pe măsură ce tot tai din ele. Renunţi la neomeneasca şi amăgitoare iluzie a definiţiei de cuvîntar şi astfel, cum ne facem noi amintiri pentru alţii, cauţi cea mai sentimentală dintre definiţiile de moment ale acestei albie de riu orăşenesc în care plutim clipă de clipă dintr-un loc într-altul, de la o stare la alta, veseli, trîşti, indiferenţi, vii sau morţi, de la un capăt la celălalt capăt, singuri sau împreună, oricum «la vedere»

în acest acvariu în care sîntem şi nu sîntem, după cum privim sau sîntem priviţi.

Văzută astfel, strada pare un mare spectacol gratuit în care fiecare sîntem şi spectatori şi actori, interpretînd rolurile noastre zilnice de trecători care aleargă sau fug de ceva, bucuroşi sau încruntaţi, tăcuţi sau zgomotoşi, neatente, miraţi sau doar întrebători. Spectacol la îndemîna oricui, în care apar şi dispar îndrăgostiţi, geamgii, librari, vînzători de loz în plic, militari şi civili, elevi, magazine, cinematografe, nebuni şi înţelepţi, beţivi, buni, autobuze, florărese, afişe, stilpi, chioşcuri de răcoritoare, pălării, fulare, pantofi de tot felul, miini ridicate, umeri căzuţi, buze subţiri, ochi albaştri, poşete, ciini, ziare, vînzători de ziare fără ziare, profesori, artişti, doctori, redactori ai televiziunii, fotbalişti, batiste, mărgelile, mere, roşii de seră, copii, bătrîni, maturi, maşini, torturi, biciclete, babe... eu, tu, el, noi, voi, ei, merg, mergi, merge, vād, vezi, vede... Strada este locul unde se pot folosi toate cuvintele dintr-o limbă, este trecerea de la un capăt de gînd la celălalt, de la o privire la alta. Este cel mai imens şi omenesc spectacol, este vitrina prin lumina căreia trecem în fiecare zi privind şi priviţi de semenii noştri, este drumul pe care se poate merge de la un om la altul resimţind cu plăcere forţa de atracţie a pămîntenilor.

Iulian NEACŞU



un fotbalist și o femeie...

Mă grăbesc să ajung la redacție. Tramvaiul, în drumul lui, nu se prea grăbește. Azi am parte de un vatman indolent, mă gîndesc în sinea mea, și-o să întîrzii iar la condică. Mă uit mai atent la cabina lui, la el, și observ că mîncă. Mîncă parizer și conduce tramvaiul. De-ai conduce poticnit. Și prudent. Îl înțeleg, n-o fi apucat omu' să mînce înainte de-a intra în schimb, și-mi fac scrupule că l-am judecat aspru. În fiecare dimineață fac scorul semafoarelor. Pe drumul meu sînt nouă. Matinala mea partidă cu semafoarele are numai două rezultate: întîrzii sau vin la timp la program. Cînd e 6—3 pentru semafoare, adică șase indică roșu și tramvaiul e stopat, de fiecare dată, în jur de un minut, întîrzii sigur. La 5—4 pentru ele, mai am o șansă dacă fug de la stație pînă la redacție. Cînd e 5—4 pentru mine, adică întîlnesc cu tramvaiul meu cinci semafoare verzi, încep ziua de lucru respectîndu-mi prima — ca număr de ordine — obligație de om al muncii. La 6—3 sau 7—2 pentru mine, îmi pot permite luxul să descind din tramvai agale, ba chiar să fur, din mers, pe ultima lungime de plat a traseului — cum ar spune un cronicar de cros-country — titlurile cu cîrlig din ziarele de dimineață.

Azi am ghinion. Vatmanul mîncă, tramvaiul o ține din frînă în frînă, semafoarele, în marea lor majoritate, sînt împotriva mea. A fost unul verde la început, dar au urmat șapte la rînd roșii. Am întîrziat. Nu-mi mai fac nici o speranță. Privesc distrat pe geam și-i invidiez puțin pe cei cîțiva muncitori care stau întinși, ca la plajă, pe asfaltul cald, turnat cu numai cîteva ore în urmă, pe un drum nou. La un stop zăresc, din profil, un tînar cu o figură ce-mi pare cunoscută. Uite-l pe Vasile, îmi zic, de cînd nu l-am mai văzut... Ce-o fi făcînd aici, prin București? Tramvaiul pornește, ajunge în dreptul tînarului și constat că m-am înșelat. Nu e Vasile. Era și greu să fie. Facultatea a terminat-o acum vreo trei ani într-un oraș transilvan, apoi, parcă, a ajuns în Oltenia. Într-o circumscripție medicală sîtească. Și el, și soția lui. Amîndoi, doctori. Întîrziat iremediabil de la program, mă las pradă gîndurilor, amintirilor despre Vasile.

*

Fost mare jucător. Titular, nu o dată, în echipa națională. Mare fotbalist și tot pe atît de mare golan. Scandaluri multe, iertate sistematic pe chestia fotbalului. Mijlocașul de aur, așa era considerat, scăpa din toate buclucurile pentru cele 90 de minute duminicale cînd juca, e adevărat, de multe ori, formidabil.

— Știi că Vasile a arestat ieri tot peștele din Obor? — Îmi spusese, cîndva, un chibiț al echipei în care juca mijlocașul de neînlocuit. A venit cu doi subalterni, că era și funcționar, de formă, la o instituție, altfel serioasă, a încărcat doi saci cu pește și s-a dus la niște amici care au venit și ei la ospăț cu mujdeul de usturoi.

— Ai auzit că Vasile a oprit joi un sfert de oră tramvaiul 27, cam pe la Lizeanu, susținînd că pe strada lui n-o să mai dea voie să circule decît 26, că e mai simpatic?

— Bun, și ce-a pățit? Nu l-a luat Miliția?

— Ba l-a luat. Dar duminică tot a fost pe teren și pe deasupra a dat și un gol... — Ultima chestie a lui Vasile. Aseară, cîțiva golani și niște fete, în parc la «23 August»... Nu mai scapă... Nu-l mai poate scăpa nimeni...

Dar Vasile a scăpat. Poate că n-a fost chiar așa cum susținea gura lumii. Poate n-a fost el vinovat. Cert e că după un timp a fost totuși mutat la o echipă-soră din provincie. S-a cumînțit în noul său oraș Vasile? Aș! Alte scandaluri. Alte dandanale. Mai scria el, ziarul, cîte ceva, dar ceea ce nu scria și se auzea de la cîte un supporter depășea de zece ori în gravitate vina, amintită și ea pe ocolite de către corespondentul regional al ziarului.

Cu zvonuri sau fără zvonuri, Vasile, vechiul internațional, ajunsese în fotbal un

«fost», talent pierdut de acea lume care mîncă de vii jucătorii. Beții, femei, cărți, anturaj bine profilat pe aceste sectoare producătoare de victime fotbalistice.

Destin încheiat cu regrete zadarnice? Nu. Bomba a explodat și a uluit toată lumea fotbalului din țară. Vasile a plecat într-un al treilea oraș, oraș universitar, cu echipă de fotbal universitară. Vechiul renume de mare jucător l-a promovat la examenul de admitere la facultate. Și ce facultate grea! Tocmai la medicină. Cînd a auzit această veste de pomină, D portar la prima și marea echipă în care jucase Vasile, i-a declarat jumătate în glumă, jumătate serios:

— Tăticu', dacă ajungi și tu dentist, nu-ți dau nici cățelul meu să-i pui o plombă. Că mi-e milă de el.

Lumea, lumea pestriță a fotbalului, gîndea cam la fel. Vasile, dentist!?! Hai să fim serioși! O fi viața asta cu surprize, dar nici chiar așa!

Și viața a fost așa cum e ea.

Căsătorit cu o studentă la medicină, soția lui Vasile s-a lăsat ea, din proprie inițiativă, repetentă, ca să reînceapă anul I de facultate odată cu Vasile. La facultate, acasă, N, soția lui Vasile, învăța cu el cum înveți cu un copil. Ii citea cursurile. I le recitea. Îl asculta să vadă ce a reținut. Îi explica aproape totul. Și iar îi citea, și iar îi recitea totul. Cu răbdare, sfîntă, de mamă, cu dragoste, mare, de soție adevărată. A fost greu, a fost nespuse de greu la început. Vasile, cel care aresta cîndva peștele în piața Obor, a reinvățat să învețe. Deprindere pe care o uitase de pe vremea școlii.

După vreo doi, trei ani, veștile sosite din orașul universitar despre noul Vasile erau uimitoare. Cu omul ăsta s-a petrecut o minune! — afirma grav cite uă cadru didactic din conducerea echipei de fotbal.

Am fost curios să văd minunea cu ochii mei. Este adevărat, pe terenul de joc Vasile arăta cu totul alt fel în raport cu ce fusese înainte. Apărător care pe vremuri își teroriza, de obicei, adversarul direct, Vasile juca acum mult mai elegant, mai «domnește», cum spuneau supporterii ardeleni ai echipei universitare. Dar cum era în afara terenului? l-am cerut carnetul de student. Era în anul III sau IV, mi se pare, nu-mi aduc aminte precis, și la ultimele două sesiuni de examene avea, în majoritate, calificative bune, unele chiar foarte bune. Trăindu-mă, în tîmplător, la o policlinică unde făcea practică studenții, am mai aflat de la medici care nu mă cunoșteau că Vasile are o mîină nemaipomenit de ușoară, că-i foarte silitor și va ajunge cu siguranță un dentist bun.

M-am întors la București și le-am spus colegilor mei că minunea e adevărată.

Și minunea a fost adevărată pînă la capăt. Vasile a ieșit dentist. Odată cu soția lui, dentistă și ea. Toți aveau numai cuvinte bune despre dentiștii și soții Vasile.

Ultima oară cînd am discutat cu Vasile, mi-a vorbit — de cine credeți? — de nevasta lui. Mi-a vorbit de ea ca despre Dumnezeul vieții sale.

— Șapte sute de ani dacă aș trăi, n-aș putea să-i dau femeii acesteia ce mi-a dat ea mie.

Și nu l-am mai întîlnit de atunci pe Vasile.

Acum vreun an am aflat o veste care m-a cutremurat. La circumscripția unde lucrau amîndoi, soția lui Vasile a căzut pe scări. Era iarnă. Era polei. A căzut. Și a murit pe loc.

Mi-a venit să plîng. Ce poate să fie viața asta, mi-am zis.

*

Într-o zi în care am întîrziat la redacție, un tînar care semăna cu medicul Vasile mi-a adus aminte de fostul fotbalist Vasile. Dacă eram Lelouch, aș fi încercat, cred, să fac un film. Un fotbalist și o femeie...

Marius POPESCU

fiecare lucrător din alimentația publică să se considere o gospodină ospitalieră

Deși esențiale, nu mă voi referi aici la preceptele medicilor legate de activitatea ce trebuie să caracterizeze serviciile de alimentație publică; această problemă a fost abordată în revistă și nu intenționez să revin.

Mi se pare însă foarte important să remarc un alt aspect, și anume acela că unitățile noastre preiau în tot mai mare măsură — în raport direct și mereu mai constant — preocupările și fantezia gospodinei: a celei gospodine ce pregătește o reuniune familială! Și n-am aflat să existe petrecere intimă, plăcută în adevăratul sens al cuvîntului, la care țuca să nu fie precedată de gustări, sprîțul, de mîncăruri consistente, coniacul sau lichiorul final, de dulciuri sau alte specialități culinare! Obicei ce merită a fi generalizat: a prelungi deci, dîncolo de pragul apartamentului, ceea ce a intrat în obișnuința firească a omului civilizat — lată în ce constă activitatea obiectivă a alimentației publice.

Mergem noi pe această cale, mai ales după ce în ultimii ani ni s-a arătat limpede că planul valoric al desfacerii (realizat pe linia minime rezistențe, a vînzării de băuturi) nu poate fi pus înaintea intereselor sociale? Îmi permit astăzi să răspund afirmativ la această întrebare. Deși consumatorii noștri sînt aceiași, vînzarea producției proprii, adică a mîncării, a crescut în restaurantele și bufetele întreprinderii de la 17% în 1969 la 37,4% în 1973. Pentru a ajunge aici, a trebuit să venim în întîmpinarea cerințelor consumatorilor, să renunțăm la calea într-atît de bătătorită, încît începusem să ne poticnim în gropi.

Spre rușinea celor ce credeau că muncitorii nu vor dimineața decît țuca, am vîndut în 1973, prin bufetele din incinta întreprinderilor și prin punctele volante, mîncare mai multă, valori de peste 20 de ori mai mari ca în 1968.

În ultimii doi ani, vînzările la trei cantine-restaurant, F.C.T.B., U.R.E.M.O.A.S. și «Semănătoarea», s-au înzecit; în 1969 serveam prînzul la 28 elevi, iar astăzi sîntem solicitați zilnic de către peste 1 000! Și asta fără să fim acuzați — niși nu am putea

fi, dealtfel — că facem afaceri proaste de dragul unor «preocupări» anume; altfel cum am mai putea fi considerați negustori autentici?!

Firește, a continua cu etalarea numai a unor astfel de date ar fi impropriu, am da dovadă de subiectivism, pentru că, de ce să nu recunoaștem, posibilitățile pe care le avem la îndemînă în sensul de a generaliza o deservire exemplară, comparativă cu nivelul atins de țările cele mai dezvoltate din acest punct de vedere, nu au fost bineînțelese epuizate. Mai există cazuri în care la două unități similare, situate în același cartier, ponderea producției proprii să fie la una de 40%, și numai de 20% la cealaltă. În timp ce într-o parte consumatorul găsește tot ce-și dorește, în vecini continuă să fie amenințat cu vînzarea țucii fără nimic altceva... după!

Cunoscîndu-ne lipsurile, vom acționa în continuare pentru înlăturarea lor și avem în vedere, în primul rînd, stimularea și antrenarea fiecărui șef de unitate, figură centrală a alimentației publice. Vom apela în mai mare măsură la fantezia profesională a bucătarilor, pentru a oferi preparate cît mai variate la prețuri accesibile fiecărei pungi. Vom continua să creăm în fiecare restaurant ambianța necesară și, mai ales, să respectăm cerințele firești ale unei serviri civilizate. Este obligația ce ne revine. În același timp, opinez și pentru crearea unor condiții de stimulare adecvată. Astfel, ar fi necesar ca în însuși planul nostru de desfacere să scadă ponderea vînzărilor de băuturi alcoolice și să crească aceea a preparatelor, ferind șefii de unitate de a cădea în lacuna subiectivă, de realizare a planului pe seama vînzărilor mari de băuturi alcoolice.

O propunere doar, dar ar mai fi și altele. Esențial însă este să facem tot ceea ce depinde de noi. Adică, fiecare lucrător din alimentația publică să se considere o gospodină ospitalieră în așteptarea musafirilor.

Alexandru ȘERBĂNESCU
director coordonator I.A.P.L.
Cotroceni
București

termen fatal pentru cititorii noștri: 15 DECEMBRIE scrieți dumneavoastră rubricile noastre!

Pînă la 15 decembrie, cititorii noștri sînt invitați să trimită rubricile revistei noastre scrise de ei înșiși. În numărul de Anul nou al revistei «Flacăra» veți putea citi, pe lîngă rubricile semnate de titularii lor, și cele mai bune texte ale cititorilor noștri.

Așadar: «Flacăra — martor ocular», «Realitatea ilustrată», «Muzică», «Film», «Buletin de știri», «Fotbalul ca fenomen social», «Principii și năravuri», «Poluarea folclorului», «Flacăra reportaj», «Capriciile gustului», «Războiul sănătății», «Fetișuri de azi», «Civilizația ochiului», «Cronica T V», «Opinia unui alegător», «Cu ochii deschiși», «Ce profesim, ce profesăm», «Starea comerțului», «Viața modernă», «Strada», «Cronica dreptei cîntării», «Reflexe», «Totuși, calul rămîne», «Cuvinte încruciate», «Lumea văzută de aproape», «Cronica de trei secunde», «Mica publicitate», «De la lume adunate», «Repriza a treia», «Tenis», «La răscruce de sporturi», «Ai noștri și ceilalți», «Mapamond '73!». De data aceasta invităm pe profesori să scrie pentru pagina «Elevii prin ei înșiși», iar de la toți cititorii așteptăm propuneri pentru noi seriale «Flacăra».

Scrieți măcar o dată-n an revista «Flacăra» după gustul dumneavoastră!

Nu critică gratuită, așadar, cu privire la ce scriu ceilalți, ci concret, «Flacăra» scrisă de dumneavoastră.

chelia nu este un defect fizic (I)

Mulți cititori, îndeosebi bărbați, preocupati de căderea precoce a părului lor și de apariția unei chelii progresive ce începe la timp și în creștetul capului și se asociază adesea cu un ten gras, mă întreabă care sînt cauzele acestei boli. În același timp ei vor să știe ce trebuie să facă pentru a preveni sau ameliora această situație, care constituie pentru unii dintre ei un adevărat motiv de tensiune nervoasă.

Vom încerca să le fim utili cu câteva date. Calviția (chelia) sau alopecia progresivă seboreică este cea mai frecventă manifestare din grupul alopeciilor progresive și creează tinerilor o preocupare obsesivă, prin precocitatea și intensitatea evoluției sale. Ea se observă de regulă la bărbați, și numai în mod excepțional la femei. Începe precoce, la pubertate, la 16-17 ani și poate evolua mai rapid sau mai lent pînă la 60-70 de ani. Se asociază frecvent cu pitiriazisul seboreic sau mătreața grasă, mai rar cu pitiriazisul uscat sau mătreața uscată.

Alopecia cronică progresivă (chelia) începe prin căderea părului în două zone simetrice, pe părțile laterale ale frunții, sub forma a două golfuri, care se adîncesc și care, prin confluarea lor, vor da o alopecie a întregii regiuni frontale și parțial parietale.

Alteori, alopecia începe la nivelul creștetului capului. Chelia rezultă din confluarea acestor două forme de început; pe părțile afectate, părul este aproape complet căzut, persistînd numai pe o zonă periferică, ce se întinde de la o tîmplă la alta, acoperind partea înaltă a celei.

Trebuie arătat că și în mod normal părul cade pînă la 20-30 fire pe zi. În alopecie pot cădea de la 60-70 fire pe zi, în formele mai puțin grave și pînă la 200-400 fire pe zi în formele foarte severe. Alopecia gravă începe la 17-25 de ani și ajunge la chelia la 30 de ani.

La femei, căderea părului poate fi uneori abundentă, difuză, asociată adesea cu ten gras, dar creșterea compensează în parte căderea și nu se ajunge la chelie decît în cazuri de dereglare hormonală deosebită. În ce privește factorii cauzali ai cheliei, se admite astăzi că ea se dezvoltă sub acțiunea simultană a unei predispoziții ereditare și a secreției hormonilor masculini, a androgenilor.

Seboreea și mătreața nu sînt cauze principale, dar pot agrava alopecia prin efectul lor depilatoriu.

În ce privește rolul eredității, trebuie arătat că predispoziția bolii se transmite la urmași dominant pe linie masculină. Fiul moștenește de la tată adesea nu numai tendința spre alopecie, ci și configurația acesteia. E sigur, de asemenea, că și secreția de hor-

moni masculini (androgeni) are un rol important în instalarea alopeciei. Într-adevăr alopecia progresivă apare aproape exclusiv la bărbați după pubertate, cînd factorul hormonal masculin intervine activ. Eunucii castrați înainte de pubertate nu fac alopecie, deoarece lipsește acest factor hormonal, iar unii dintre aceștia tratați cu testosteron pot face alopecie în perioada cît durează tratamentul.

La persoanele cu alopecie progresivă se presupune că ar fi vorba de un dezechilibru hormonal, o secreție crescută a hormonilor masculini (androgeni) și o cădere a estrogenilor. Dozările hormonale n-au evidențiat vreo modificare semnificativă, fapt pentru care se vorbește actualemente de o receptivitate particulară a foliculilor pilosebacei față de hormonii masculini.

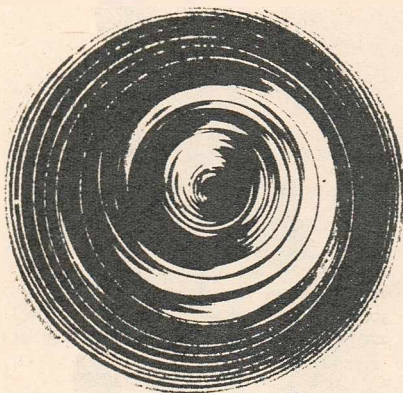
Dacă la bărbați hormonul testicular este indispensabil pentru creșterea bărbii și a părului din regiunea axilară și pubiană, asupra perilor din pielea capului acesta se pare că are o acțiune contrară, favorizînd instalarea cheliei, în special la cei cu predispoziție genetică.

Unii autori admit că și unii factori locali ar facilita apariția cheliei precum starea de tensiune a pielii capului, care antrenează tulburări de circulație și proasta irigație a bulbului firelor de păr, fapt pentru care s-a propus un tratament vasodilatator și revascularizant.

Ca factori secundari care contribuie la agravarea alopeciei menționăm: tulburări neurovegetative, digestive (colite, constipație, malabsorbție), alimentația săracă în proteine și vitamine și prea bogată în grăsimi, abuzul de băuturi, de condimente etc.

Dintre cauzele externe ale alopeciei la femei amintim unduțiile temporare sau permanente prea frecvente, utilizarea unor săpunuri prea alcaline etc. Ca factori generali: oboseala, stările de depresiune, utilizarea prea frecventă a unor medicamente, unele tulburări endocrine sînt de asemenea factori ce au un rol favorizant în alopecie.

Conf. dr. Alexandru COLȚOIU



cel mai greu caz

La Miercurea Ciuc, un spital foarte modern, dat în folosință în vara anului 1971, un colectiv medical de o deosebită pricepere, din care am ales — pentru cazul cel mai dificil — pe doctorul Iosif HOLLAKI, medic primar, șeful secției de boli interne.

— Îmi aduc aminte ca astăzi de un caz petrecut la începutul acestui an. Într-o după amiază a fost adusă la noi, de la Bălan, o muncitoare în vîrstă de 24 de ani, pe nume Catrina Petrașcu. Acuza mari dureri abdominale, în etajul inferior îndeosebi; avea peste 40 de grade febră și vomita neîntreput, trădînd o stare septică gravă.

— Cu ce diagnostic fusese trimisă de la Bălan?

— Hîrțile menționau apendicită acută. Făcîndu-i primele controale, cu o atenție deosebită, am constatat, nu numai eu, ci și colegii din secție, că diagnosticul inițial a fost pripit, noi bănuind că este vorba mai degrabă de o septicemie de origine renală. Am dictat atunci un examen de urină foarte amănunțit, dar rezultatul a fost — surprinzător — negativ. A urmat o zi de derută. Starea bolnavei continua să fie gravă, iar supozițiile noastre nu-și căpătau nici o con-

firmare pe cale de laborator. Abia a treia zi, examenul de urină au arătat existența puroiului, confirmînd o piurie. Am început imediat tratamentul cu antibiotice și după trei săptămîni bolnava a părăsit spitalul, într-o foarte bună condiție și neoperată!

— Cum se explică faptul că totuși examenele de urină au fost atîta timp negative?

— Am discutat și noi timp îndelungat pe marginea acestui caz, interniști, chirurghi și ginecologi. În cele din urmă am ajuns la concluzia că urina de la rinichiul drept nu s-a eliminat din cauza unui spasm.

— Ați mai revăzut-o de atunci pe Catrina Petrașcu?

— Se pare că ar trebui să răspund da... N-am mai văzut-o, n-a venit la nici un control. Sau s-a adresat policlinicii din Bălan sau, pur și simplu, nu s-a adresat nimănui, pentru că se simte bine, și asta este greșit! Din păcate, foarte mulți oameni care au suferit cîndva de o maladie ocolesc medicii atîta timp cît nu simt nici o durere. E o mentalitate falsă.

Ov. NEGOIȚĂ

poșta medicului

TH. RP. — București: Oligofrenia fenil-piruvică (denumită în prezent fenil-cetonurie) este o tulburare metabolică cu caracter genetic, caracterizată prin incapacitatea organismului de a transforma L-fenil-alanina alimentară, un aminoacid esențial, conținut în majoritatea proteinelor alimentare. Cauza acestui dismetabolism este lipsa enzimei respective, L-fenil-alanin-NADP-transhidrogenaza. Ca urmare, se produce o stocare de fenil-alanină, exprimată, între altele, prin creșterea valorilor de la 1,5-3 mg/100 ml în mod normal pînă la 40 mg/100 ml. plasmă sanguină. Ea are o influență nocivă asupra dezvoltării neuropsihice a copilului, care apare de obicei la cîteva săptămîni după naștere, constînd în crize convulsive, întîrziere mintală și în dezvoltarea limbajului. La aceste semne se mai adaugă: dezvoltarea insuficientă în înălțime și în greutate, părul blond, depigmentat și ochii de culoare albastru-deschis, eczeme, uneori vărsături, urini cu miros particular de «șoarece» sau «de mușcaș». Tratamentul fenil-cetonuriei constă în primul rînd într-un regim alimentar sărac în fenil-alanină, greu de realizat, întrucît acest aminoacid se găsește în aproape toate proteinele. Se administrează hidrolizate de cazenă, din care s-au înlăturat prin hidroliză fenil-alanina. În raport cu vîrsta copilului, regimul va fi completat cu hidrocarbonate sub formă de făinoase și zahăr, ulei de porumb sau mîslină, legume (fără cartofi), săruri minerale, vitamine și o cantitate mică de lapte (10 ml/kilocalorie) necesar creșterii. Ca tratament medical se administrează acid glutamic pentru dezintoxicarea organismului.

BARBU DOROTEIA — Craiova: Și în cazul dumneavoastră vă puteți adresa, pe baza unei recomandări medicale, magazinului tehnico-medical nr. 3 din București, str. Alecu Constantinescu nr. 6, pentru procurarea unei proteze auditive.

BURSO VASILE — Baia Mare: Sperăm că între timp ați citit răspunsul publicat în nr. 39 din «Flacăra» tovarășului Grădinaru Gigi-Timișoara.

urgente

Explozie de vezică. Ana Rediș din comuna Grăniceri, județul Arad, a suferit o ocluzie intestinală, care la vîrsta ei se soldează de obicei cu moartea: vezicula biliară umplută pînă la refuz cu calculi i-a perforat peretele intestinal. Operată de urgență, i se reface intestinul, este scoasă din starea de comă prin reanimare și pusă în afară de orice pericol. În curînd se va întoarce în marea ei familie din comuna natală.

Salt mortal. Filimon Brait, din Arad, lucra pe o schelă. Tot zorînd cu treaba a uitat că se află la înălțime; un pas greșit și s-a prăbușit în gol, de la peste 4 metri, descriind în aer un salt mortal care era să se termine dincolo de pragul vieții. Cînd a fost instalat, pe masa de operație era în comă, cu o puternică comoție cerebrală și cu leziuni interne. Milni grijulii l-au operat timp de 2 ore, astfel că F.B., acum, a revenit printre noi, dincoace de pragul morții.

Trenul nu se ia din mers. Marin Stela — om tînr, de abia de 26 de ani — originar din Albești Muru a vrut să ia un tren din mers. Avînd talpa pantofilor udă, picioarele i-au alunecat pe scara vagonului și a nimerit sub tren. Piciorul drept i-a fost zdrobit. Chirurghii Mircea Oprea și Nicolae Băiescu de la spitalul municipal de urgență din Ploiești i-au salvat viața, dar a trebuit să-i amputeze un picior.

știti de ce ?

...la populațiile primitive se constată o foarte mică frecvență a afecțiunilor coronariene? În urma unor cercetări recente, s-a emis ipoteza că acest fenomen s-ar datora consumului mare de plante alimentare bogate în reziduuri fibroase. Acestea provoacă o excreție biliară crescută și ca urmare o scădere a prezenței colesterolului în sînge. Diminuarea reziduurilor fibroase alimentare la omul civilizat ar favoriza deci creșterea colesterolului.

...bolnavii de angină pectorală fac crize mai frecvente în timpul mersului cu automobilul decît în urma unui efort fizic? După părerea unor specialiști cardiologi, acești bolnavi ar trebui să evite autostrăzile cu o circulație prea animată. Pe aceste artere atmosfera este mult poluată cu oxid de carbon, ceea ce provoacă la automobilistul bolnav o creștere a procentului de carboxi-hemoglobină, de unde și declanșarea unei crize anginoase cu mult mai repede decît după un efort.

...unele persoane fac cîteodată cîrcei la picioare, dimineața cînd se dau jos din pat? Examenul de laborator ar arată că hiperlipoproteinemia este cauza acestui frecvent sindrom muscular cu dureri extrem de severe, care survin în timpul nopții sau chiar dimineața, putînd uneori să se traducă printr-o tendință la rigiditate musculară și chiar prin dureri, care interesează articulațiile mari și mici.

LUPU V. ADAM — Sterești — Com. Frumușica-Botoșani: Puteți alege din cele câteva rețete practice:

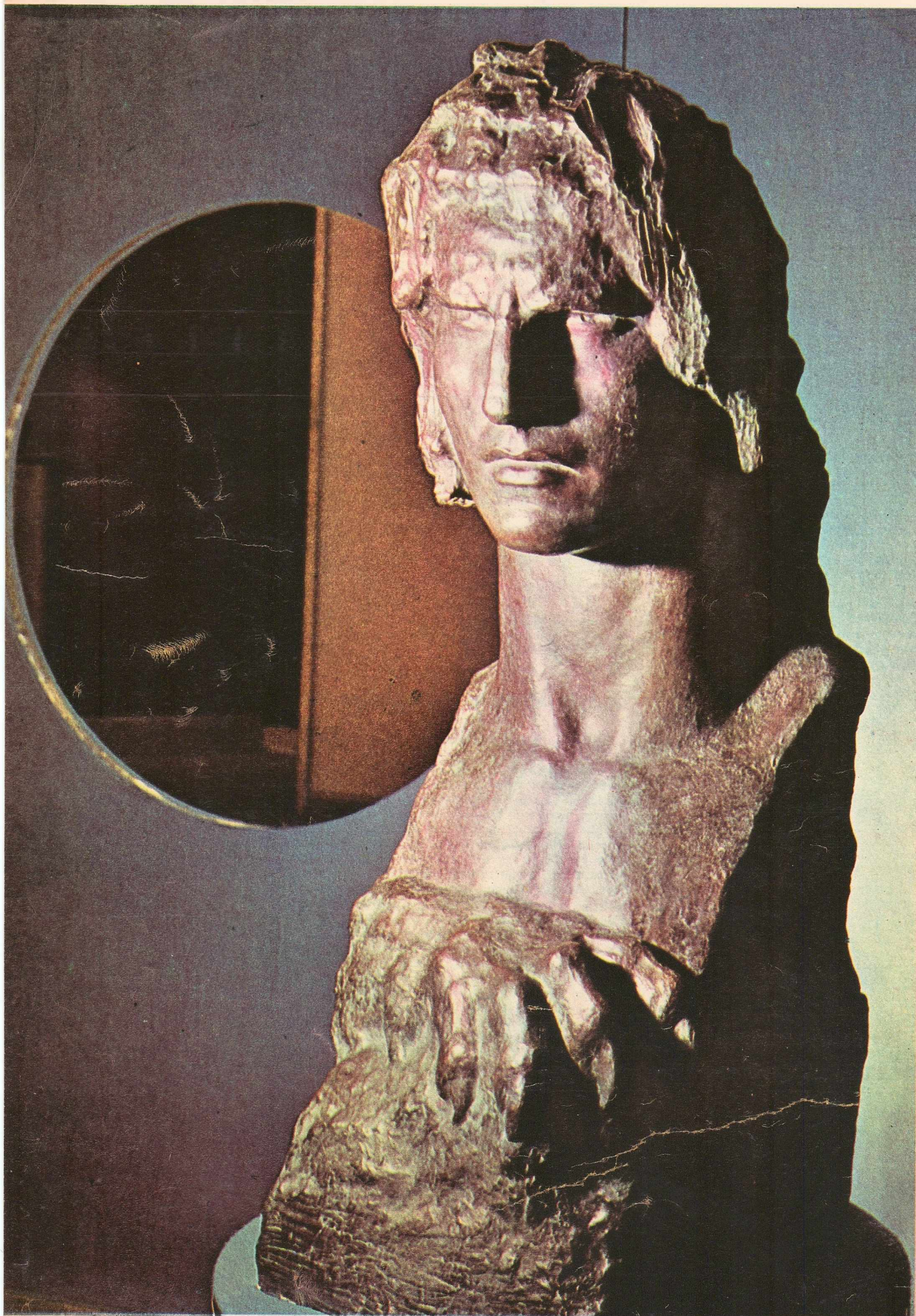
PENTRU BĂI ANTIREUMATICE

- 1) Arnică (Podbal de munte)**
 - a) Pentru o baie de 250 de litri, 2-4 linguri extract de Arnică
 - b) Pentru comprese 1-3 linguri de tinctură de Arnică la un litru de apă.
- 2) Flori de fin**
 - a) Pentru o baie de 250 litri 1-1/2 kg flori de fin, care se fierb 1/2 oră în 5 litri apă, se strecoară și se adaugă băii (sau 150 g extract din flori de fin)
- 3) Fructe de castan**
 - 1) Pentru o baie generală: 1-1/2 kg făină din fructe de castan care se pun în apă rece, apoi se fierbe 30 de minute, se decantează și se adaugă băii.
- 4) Baie cu substanțe tanante**

Un kilogram coajă de stejar sau de pin se fierbe în 5 litri de apă timp de 30 de minute, se decantează și se adaugă apei din baie.
- 5) Baie cu clorură de sodiu și iod**

Cînd apa este încălzită, gata de baie, se pun 15-18 kg bulgări de sare sfărîmați în bucăți mărunte la 80-100 l apă și se lasă să se dizolve, la care se adaugă aproximativ 100-150 g tinctură de iod. Baia va dura la început 10-15 minute, apoi se va crește treptat timpul pînă la 1/2 oră, și va fi făcută înainte de culcare.

2) Problema depășește competența și posibilitățile noastre de informare; 3) Trebuie să vă controlați regulat tensiunea arterială și să vă faceți examenul colesterolului sanguin, deoarece amelele la vîrsta dumneavoastră au de obicei drept cauză ateroscleroza și hipertensiunea arterială.



Lui Paciurea i se potrivesc vorbele poetului: înainte de a fi celebru a fost mai mult singur. Vreau să spun că alături de el erau doar tenacitatea lui și viziunile sale și câteodată un profesor binevoitor și arareori prietenii. Toți biografi care i-au scrutat viața și i-au analizat opera au constatat cu surprindere că a fost un fecund autor de proiecte și un nefericit autor de monumente. El se pregătea mereu să dea cetății statuile sale și mereu cineva i le refuza. Când o operă se transmite posterității doar între cartoanele unor proiecte, când i se refuză cerul orașului și privirile generațiilor sîntem în prezența unei drame. Dar poate nici timpul n-a fost prea îndurător cu o parte din creația sculptorului: bărbatul care întruchipa un ostaș din vremea lui Mihai Viteazul, și care alături de alte șapte statui întregeau ansamblul Arcului de Triumf ridicat în 1922, nu va fi integrat în complexul monumental la definitivarea lui. Din ghips, ros de ploii, ca și celelalte statui, el nu mai este transpus în piatră și va fi distrus; același destin va avea și frontonul Muzeului Antipa în timpul ultimului război. Doar «Gigantul» și alegoria monumentului lui G. Duca, ori «Madona Stolojan» de la Bellu conservă pentru posteritate aspirațiile împlinite pentru arta de for public ale sculptorului.

Cînd atîtea lucruri i se răpesc, artistului îi mai rămîn nesfîrșite imperii ale chipului omenesc și imaginile acelor ființe fantastice care vin din solitudine și memorie.

Chipul omului este un teritoriu nesfîrșit și mirific, dar plin de primejdii și sculptorul își dă seama de acest lucru și mai ales știe că nu atît asemănarea e prețioasă într-un portret, ci mai degrabă sufletul omului și gîndurile lui. Apoi că nu se poate vorbi de o figură inexpressivă, că pentru un artist autentic nu există așa ceva. Dar pînă să pătrunzi în abisuri, mina caută mereu și înfrigurat acel ultim sau singur adevăr al personajului care este și destinul său. De aceea el preferă marmurei supunerea lutului care se modelează după voința sa, care vibrează la febra degetelor, la mișcarea uneori nervoasă a palmei, pînă cînd din noaptea materiei apare anevoios acel om cu sufletul și viața sa. Tot ce e provizoriu e lungat și rămîne numai eternul. Apoi bronzul desăvirșește solemnitatea viziunii, permițînd luminii și umbrei să pătrundă definitiv suprafețele și să-și îndeplinească misiunea lor revelatoare.

«Sfinxul» (1912) deschide în creația lui Dimitrie Paciurea porțile spre lumile mitului dar în același timp și pe cele ale alegoriei. Sînt oare «Sfinxul», «Zeul războiului», ori «Himerele» răspunsuri la interogațiile existențiale ale sculptorului? În încifrarea aceasta simbolică trebuie să descoperim echivalentele plastice ale meditațiilor sale despre lume? Acreditarea unor asemenea semnificații nu este lipsită de interes. Însă nici de riscuri. Dar oricare ar fi sensurile simbolice ale acestor opere, ele impresionează prin structura formelor, prin libertatea de expresie, prin îndrăzneala de a interpreta mitul arhaic și mai ales prin acea împerechere bizară de grotesc și sublim pe care o întîlnim în construcția himerelor, unde suavitatea chipului feminin e complementară acelor trupuri aberante, neverosimile în urîțenia lor. Creîndu-le, Paciurea și-a exprimat poate neliniștile și îndoielile sale existențiale, dar cu siguranță el a introdus sculptura românească în lumea mirifică a fantasticului.

Cornel BOZBICI

PACIUREA

● CIVILIZAȚIA OCHIULUI ●

2



- 1) Sfinxul
- 2) Zeul războiului
- 3) Himeră văzduhului
- 4) Beethoven
- 5) Pictorul Luchian
- 6) Himeră

5

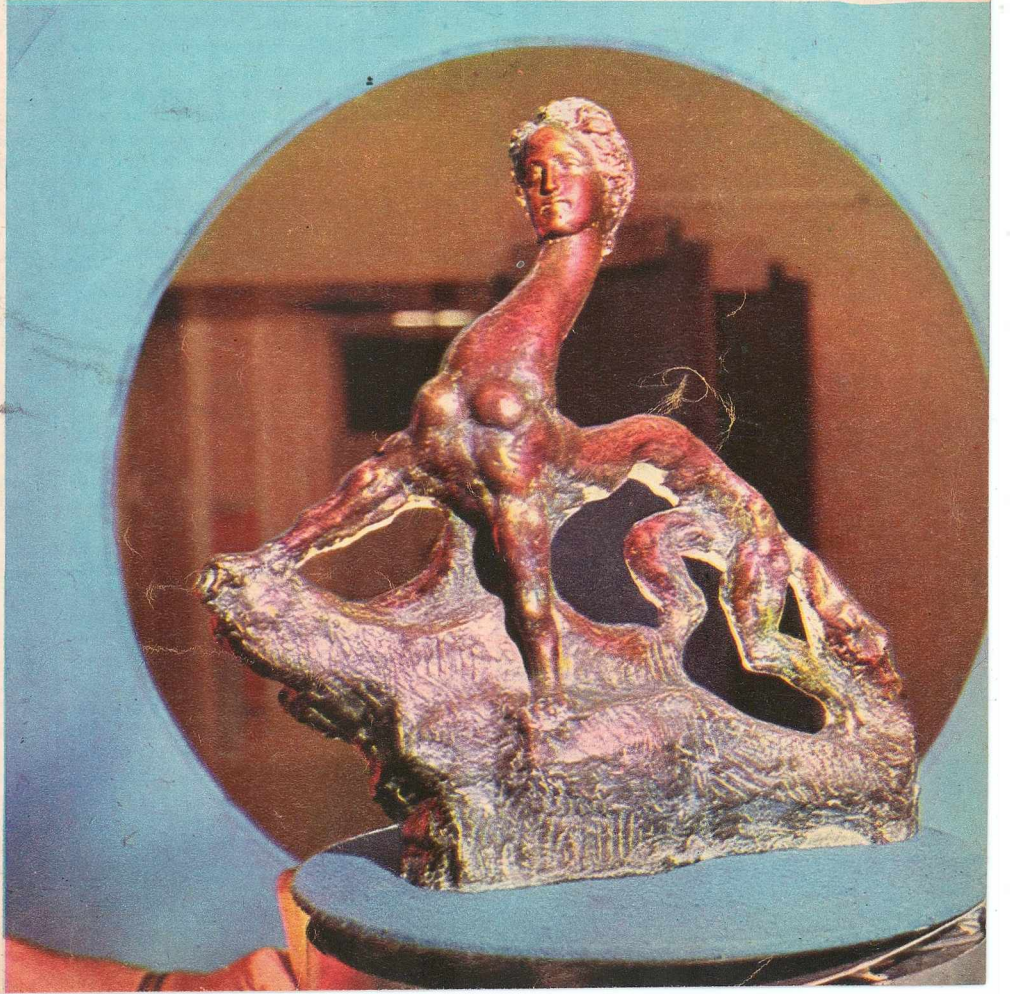


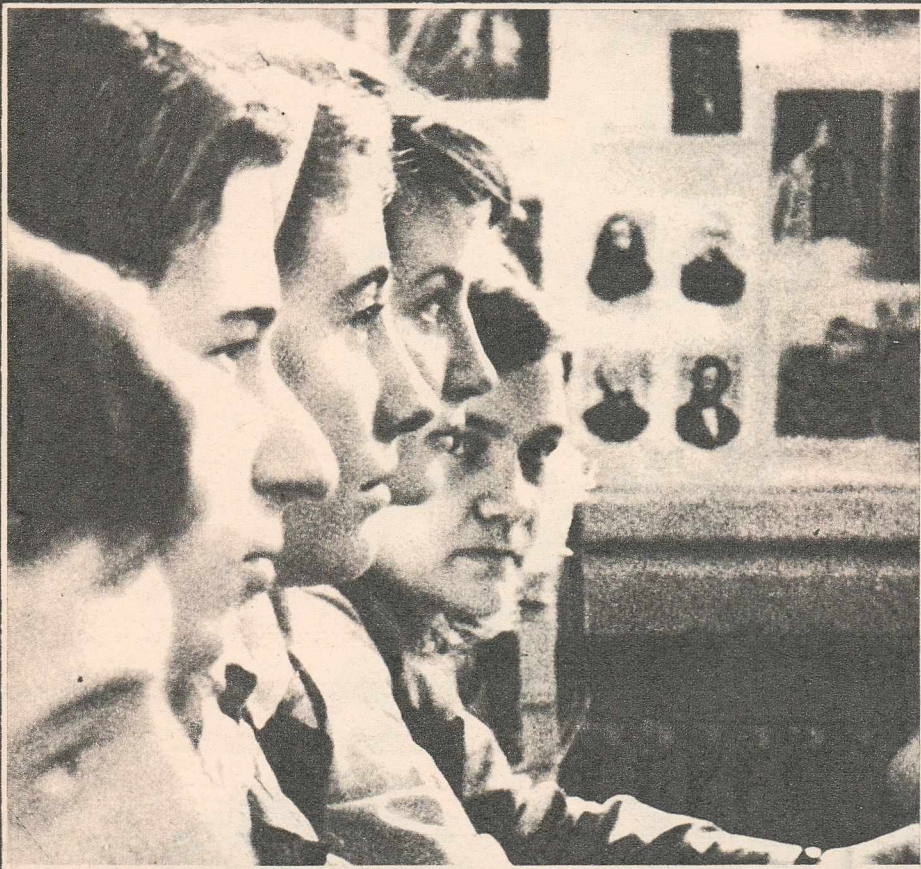
3



6

4





orele de științe sociale, împliniri și necesități actuale

«Învățămîntul a devenit un element decisiv în dezvoltarea umanității, factorul fundamental care îl ajută pe om să devină cu adevărat stăpîn al naturii și societății, să-și creeze prin propriile forțe condiții de viață sociale și spirituale din ce în ce mai elevate».

NICOLAE CEAUȘESCU



o școală bună
este aceea
în care se învață
mai mult
decît se predă

Directorul liceului din Năvodari, tovarășul Nicolae Cernat, vorbește repede, înformația ce ne-o oferă e densă, ar dori să ne spună totul dintr-o dată. Între altele, este amintit numele profesorului de filozofie Constantin Ferinți, care este într-al treilea an la catedră, dar, cu toate acestea, «a fost antrenat în acțiune». Am întrebat unde se află tînărul profesor, vroiam să cunoaștem și opiniile sale. Este la cabinetul de partid, în Constanța — ni se spune. În fiecare sîmbătă...

Aceasta a fost prima decepție a colegului meu Radu Constantinescu, în dimineața zilei de sîmbătă, 10 noiembrie. Spera să facă o fotografie inedită: profesorii de științe sociale din județul Constanța în chip de elevi sîrguincioși. Din chiar sursa cea mai autorizată — inspectorul școlar — aflasem că sîmbătă e relax pentru profesorii care predau sus-numitele discipline, fiindcă sîmbătă studiază și că îi găsim acolo, în aceeași clădire, la parter. De fapt, au fost

mai multe variante: ba că în fiecare săptămînă, ba că la două săptămîni... Adevărul adevărat ni l-a spus directorul adjunct al cabinetului de partid, consultînd un calendar: nu în fiecare săptămînă și nici la două săptămîni, ci în ultima sîmbătă a fiecărei luni. Așa că fotografia proiectată nu s-a mai putut face. Păcat.

Cabinetul de științe sociale de la liceul din Năvodari a fost, în luna martie, anul curent, gazda unui schimb de experiență pe județ. Îl întrebăm pe director de ce s-o fi ales tocmai liceul lor, nu știe de ce, zice dînsul, poate că făcuseră un lucru bun, sigur, acesta trebuie că era argumentul, dar aveam în fața noastră un om modest, poate chiar sfios.

În afară de planșe, colecții de broșuri, ziare, reviste ne arată o vitrină cu monede și bancnote mai vechi și mai noi și aflăm că modelul de expoziție numismatică a fost inspirat din «Flacăra». Ne bucură că revista noastră le-a fost utilă. Directorul Nicolae Cernat este profesor de istorie. Asistăm la o lecție cu anul IV (clasa a XII-a). Pe o hartă specială este urmărită, cu ajutorul unor mici ecusoane rosii, traiectoria bălăiiilor lui Ștefan cel Mare. Lecția se ține într-un stil mai mult sau mai puțin clasic. Elevii punctează, benevol, momentele dezbaterii, încearcă să fixeze cadrul politico-social, intervin completări, atmosfera nu amintește scrierea în palmă sau pe fițuică a datelor domniei de la... pînă la... Inspectorul școlar Mihai Roșca ne informează că anul trecut (adică tot în 1973) revoluția din 1848 a fost tratată în felul următor: elevii au citit dinainte lecția din manual și au studiat cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la Blaj și la Iași, apoi s-au desfășurat discuții cu pronunțat caracter de maturitate.

Pe elevii liceului din Năvodari i-am descoperit mai complet prin intermediul unor

fișii inegale de hîrtie rupte din caiet, pe care și-au formulat nedumeririle, căutările, setea de a ști totul cu exactitate. Hîrtiuțele anonime din lădița despicată au fost sortate în plicuri, transcrise în registre. Care este raportul între statul socialist și religie? Ce loc ocupă România între țările constructoare de mașini? Există pericolul unui nou război mondial? Zeci și zeci de întrebări a căror parcurgere te duce către cîteva concluzii, dintre care două, mai mult decît evidente: 1) cabinetul de științe sociale (unde se află acea lădiță pentru colectarea biletelor) este încă departe de a-și fi împlinit menirea; 2) cultivarea anonimatului este o slăbiciune de neiertat. Elevii trebuie să aibă, oare, sentimentul vinovăției cînd își exprimă o nedumerire sau un gol de informație? Există, oare, întrebări permise și întrebări nepermise? Mistificările de orice fel nu au nimic de-a face cu formarea unor caractere integre, cu spiritul revoluționar, combativ, în care partidul nostru își educă tînăra generație. Cabinetul de științe sociale al liceului din Năvodari, ca și al oricărui liceu sau institut de învățămînt superior, este întii de toate un laborator de instrucție politică a tinerilor. Să-i învățăm cum să se ascundă, cum să fie lași, tocmai înăuntrul acestor cabinete?! Răspunsul, credem, nici nu mai trebuie scris.

La Liceul «Mircea cel Bătrîn» din Constanța, directorul Sever Baltac ne împărtășește un necaz acut: nu sînt manuale de filozofie. Un succint îndrumar de teme. Atît. Cite ore să fie afectate, acum, la început, pentru filozofia antică? Și la ce filozofi să se refere? Cît la Democrit, cît la Aristotel și la ceilalți? Trebuie să se stabilizeze programele de științe sociale — opinează tovarășul Baltac, în dubla sa calitate de director și profesor de filozofie. Sîntem de acord: trebuie!

În legătură cu colaborarea mai strînsă dintre școală și practică, sîntem poftiți, din nou, să vizităm cabinetul de științe sociale. Iarși diapozitive, planșe, hărți și băncile — mai largi decît cele dintr-o clasă obișnuită. Ne străduim să descoperim un element seducător în alcătuirea cabinetului, dar nu izbutim. Același interlocutor ne «raportează» că, anul trecut, profesorii de științe sociale din județ au poposit în cîteva unități economice. Bunăoară, la I.A.S.-Topraisar. «Și la ce v-a folosit dumneavoastră, ca profesor de filozofie?» — ne încălzim noi, brusc. «Fel și fel de probleme... Un contact cu viața folosește...» Răspuns incapabil să ne mențină începutul de elan.

Inspectorul general școlar al județului ne-a spus ritos: «Secția de științe sociale trebuie să fie angajantă și să folosească toate tehnicile posibile, diferențiat, de la o temă la alta. Mai persistă prejudecata didactică potrivit căreia elevii trebuie să se supună total profesorilor, inclusiv sub aspectul ordinii ideilor și chiar a cuvintelor. Reproducerea de citate și memorizarea mecanică sînt un pericol asupra căruia a insistat însuși secretarul general al partidului nostru. Citomania poate strangula gîndirea elevilor. Excesul de modernizare a procesului de învățămînt poate să ducă, de asemenea, la modernism. Nu întotdeauna este potrivit să cerem elevilor să spună mai mult decît ascultă de la profesori. Cu toate că, așa cum socotea Eminescu pe vremea cînd era revizor școlar, o bună școală este aceea în care se învață mai mult decît se predă. Ideal este să cultivăm la elevi o gîndire materialist-dialectică, logică, să nu evităm nici o problemă, chiar dacă — și mai ales dacă — este gingașă...»

Viorica CIORBAGIU



«din păcate, nu:
nu trăim într-o
lume stabilă!»

... Elevii clasei a X-a A (Liceul nr. 24, București) nu mai sînt de mult niște copii, le surprind chipurile concentrate, privirile deschise și inteligente, preocuparea cu care-și iau notițe, seriozitatea cu care răspund sau pun întrebări. Mă aflu de aproape o oră în mijlocul acestor 34 de elevi ai clasei (din care 33 sînt U.T.C.-iști), în cabinetul special pentru filozofie al liceului; la catedră (mai bine-zis «în mijlocul» tuturor), profesoara de specialitate, Elisabeta Neagu. Se predă lecția: «Poporul, făuritorul istoriei». Predare e un fel de a spune, asist mai curînd la un fel de colocviu; însușirea noii materii se realizează colectiv, prin întrebări și răspunsuri (și nu mă pot împiedica să-mi amintesc, fără pic de nostalgie, de acele plictisitoare predici-discurs ce mi-au împuiat zilele de liceu ale anilor '50-'55, scrîntindu-mi uneori memoria...).

După părerea unanimă a elevilor acestei clase, obiectul, socialismul, este o disciplină interesantă, chiar captivantă uneori: «Conține enorm modul în care ne sînt predate aceste ore!» (Vivia Leda Marinescu); «Orele nu pot fi plictisitoare, chiar dacă multe din probleme le cunoaștem; rămîn însă la fel de multe altele pe care trebuie să le știm, lucruri indispensabile, deoarece fac parte din viitorul nostru!» (Andrei Mihalache); «...Uneori pot fi destul de aride, sînt și termeni complicați — plictisitoare însă, niciodată!» (Daniela C.); «Uneori mă pierd într-adevăr în unele noțiuni pe care nu le înțeleg întru totul, dar lecțiile sînt întotdeauna interesante, mereu aflăm cite ceva nou!» (Virgil Cuculescu).

Cabinetul-clasă în care mă aflu este dotat cu aparat de proiecție, cu panouri sintetice și grafice de mari dimensiuni, reprezentînd schematic principalele probleme ale materiei în cauză: o bună parte dintre aceste panouri au fost realizate de către elevii liceului. Există de asemenea colecții de ziare, descopăr chiar și colecția revistei «Lumea». Aflu curînd că este una dintre revistele cele mai citite, doi dintre elevi (Eduard Segal și Sorin Șerdeanu) sînt chiar abonați la ea. Aflu în schimb — printr-un test rapid — că în marea lor majoritate elevii clasei a X-a A sînt nemulțumiți de insuficiența materialului documentar (cărți, broșuri etc.) existent în librării sau la chioșcuri: «Nu se găsesc materiale adecvate nivelului nostru!» (Sorin Șerdeanu); «Sînt anumite lecții care cer o serie de documente inexistente în librării sau biblioteci!» (Aurelia Casandra).

În schimb, elevii în mijlocul cărora mă aflu citesc cu ardoare cărți politice («Din dosarele secrete ale istoriei», «Lupta clandestină în Crimeea», «Ziua cea mai lungă», «Medicii imposibilului», «Lagărul de la Auschwitz», «Asasinii printre noi» — iată numai cîteva titluri), vizionează cu interes filmele politice, urmăresc în majoritatea lor emisiunile de actualități și știri TV (cu preponderență absolută, știrile externe!).

...În marea lor majoritate, acești băieți și fete au 16 ani. Minutule afectate orei de socialism s-au sfîrșit, ba e pe cale să se sfîrșească și recreația mare; nu ne despărțim totuși. Împreună cu ei, cu profesoara Elisabeta Neagu și cu directorul liceului, Dumitru Bărbulescu, am asistat la o oră de socialism, la o oră strict politică de istorie aplicată; bun: doresc însă să aflu ceva mai mult — doresc să știu cit de mult (și dincolo de teorie, dincolo de formule sau statistici pur teoretice) sînt receptivi acești elevi la — și interesați de — realitățile lumii în care ne mișcăm; poate că, normal, ar trebui să-mi răspundă cu un zîmbet: de ce să exa-

gerăm, mai sînt încă la vîrsta mingii, sau a visurilor romantice, la vîrsta primelor întîlniri! Și totuși...

«O lume sigură, în nici un caz; perfectă, cu atît mai puțin! Sînt neliniștită de mulțimea conflictelor politice, de adevărata decadență morală ce a cîștigat important teren în unele țări!» (Mihaela Comănescu); «Nu, din păcate, nu e o lume stabilă: forța își mai face loc în relațiile internaționale și chiar dacă noi nu sîntem direct atinși de unele conflicte, sîntem un fel de victime fiecare, lovite de la distanță, fiindcă nu putem interveni cu nimic!» (Andrei Mihalache); «Faptul care mă neliniștește este de domeniu politic: pînă cînd nu vor dispărea forțele imperiale, lumea pentru mine nu va fi sigură!» (Doina Meșter); «Sîntem neliniștiți mai ales din cauza înarmărilor...!» (Eugen Popescu); «Nu consider lumea în care trăim perfect stabilă, dar susceptibilă de schimbări care să aducă progresul — da! Pentru asta însă mai trebuie mult de luptat!» (Alexandru Ungureanu).

...Își doresc, acești elevi, în încheiere: înțelegere, timp, dragoste și pace, mai ales! Iar Aurelia Candrea își dorește așa, scurt și fără a sta prea mult pe gînduri: «să întrezăresc ceva care să ajute omenirea!»

Horia PĂTRAȘCU



«este necesar
studiul economiei
politice capitaliste și
socialiste, paralel,
în același an»

Atît la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior din 10 noiembrie 1972, cît și la Plenara C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973, cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, s-a subliniat necesitatea aducerii unor îmbunătățiri în vederea creșterii rolului disciplinelor sociale în școală, în pregătirea și formarea multilaterală a tineretului, în înarmarea tinerei generații cu principiile fundamentale ale ideologiei și politicii partidului nostru. În acest sens, pentru a constata ce s-a realizat efectiv, ce își propun cadrele didactice pe viitor, urmăm desfășurarea orelor de economie politică la liceele «Mihai Viteazul» și «Gheorghe Lazăr». La Liceul «Mihai Viteazul» se încearcă generalizarea «metodei descoperirilor», cum o numește profesoara Pițulescu Ioana, a deducției, pentru a forma elevului o gîndire logică. Orele nu se mai desfășoară după vechiul tipic: ascultare-predare-verificare. În predarea lecției la care asistăm, «Bază și suprastructură», se pornește cu un citat din Marx pe care elevii sînt puși să-l interpreteze. Prin comentariu, întrebări-problemă, elevii ajung să formuleze singuri, să descopere trăsăturile caracteristice ale noțiunilor de bază și suprastructură. La sfîrșit, problema înțeleasă este pusă pe tablă cu ajutorul lor. O metodă de predare care, stimulînd interesul elevului, îl transformă într-un element activ al lecției, oferindu-i în același timp posibilitatea de a-și forma un stil de muncă individual. O metodă de lucru pe care elevii o consideră optimă, de maximă eficiență în asimilarea cunoștințelor în clasă: «Permanențizarea lecțiilor-dezbateri la orele de economie politică este necesară. Este foarte important să nu primim niște lucruri gata făcute, ci să ajungem singuri la anumite concluzii. Ele dau naștere unor discuții creatoare care duc la formarea unor imagini reale despre societate» (Luminița Ursu —

clasa a XI-a, Liceul «Gheorghe Lazăr»).

Pentru a satisface interesul deosebit al elevilor pentru problemele de economie politică, la Liceul «Gh. Lazăr» profesoara Cazan Elena a organizat, în orele de consultații, adevărate lecții-dezbateri în care se fixează noțiunile primite la clasă, se discută probleme de economie politică actuală a statului nostru. La început, numărul participanților a fost mic, curînd ascendentul celor care frecventează aceste ore a făcut să crească frecvența la 20-25 elevi pe săptămîină, dintr-un efectiv de 38. În același scop, la cererea elevilor, s-a organizat și cursul «Marxism și contemporaneitate», ținut de invitații de la Centrul de sociologie. Preocuparea pentru modernizarea sistemului de predare la cele două licee se concretizează și în existența cabinetului de științe sociale care creează un climat favorabil dezbaterii. Profesoara Rodica Roșianu, de la Liceul «Mihai Viteazul», ne spune: «Experiența ne arată că optimizarea și sporirea gradului de funcționalitate a cabinetului (asta înseamnă mobilier adecvat prin care elevul și profesorul să fie față-n față, înseamnă înzestrare cu material ilustrativ, o bibliotecă cu exemplare multiplicat la care elevul în timpul orelor să aibă acces direct) creează un spirit comunitar și apropie elevul de munca de cercetare». Lecțiile-dezbateri, sesiunile științifice organizate anual, olimpiadele sînt tot atitea mijloace menite să sporească interesul elevului pentru economia politică, pentru științele sociale. Discuțăm cu elevii despre menirea acestei materii, despre modul în care ea îi servește, le folosește în practica de toate zilele. Maturitatea răspunsurilor, problemele puse în discuție dovedesc preocuparea deosebită pentru acest obiect de studiu. Considerăm că este necesar, în definitivarea programei de studiu pe ani a științelor sociale, să se țină seamă de propunerile profesorilor și ale elevilor, care în practică simt nevoia unor îmbunătățiri. Consecvent este semnalată necesitatea studierii economiei politice socialiste și capitaliste paralel, în permanentă confruntare, nu scindată în două materii diferite pe ani.

«Ca să demonstrezi superioritatea orînduirii socialiste este necesară o permanentă comparație cu societatea capitalistă. Dacă economia politică despărțită în capitalistă și socialistă este studiată în doi ani și redusă numai la o oră pe săptămîină, este imposibilă aprofundarea problemei și totul se reduce numai la a spune fără a demonstra. Este necesar studiul paralel, în același an, al economiei politice capitaliste și socialiste, în cite două ore pe săptămîină. Aș considera chiar ca utilă predarea economiei politice pe categorii și legi urmărind în evoluție de la apariție, accentul punîndu-se pe manifestarea lor în momentul de față» (prof. Pițulescu Ioana — Liceul «Mihai Viteazul»).

«Un impediment într-o înțelegere justă dialectică a problemelor de economie politică este scindarea studiului acestei materii în doi ani» (Bucur Marina — clasa a XII-a, Liceul «Mihai Viteazul»).

O propunere interesantă face profesoara Popescu Elena, de la Liceul «Gh. Lazăr», care consideră mai eficace predarea psihologiei în clasa a IX-a. Științele sociale operează cu o serie de termeni, ca atitudine, datorie, conștiință ca fenomen social, care, odată, însușiți în mod științific la psihologie, ar duce la o înțelegere mai profundă a problemelor la orele de științe sociale.

«Ca să înțelegă ce este conștiința ca fenomen social, cred că elevul trebuie să înțeleagă mai întîi conștiința ca fenomen psihic» (prof. Elena Popescu). O problemă deficitară asupra căreia ar trebui să se mediteze îndelung este cea a manualelor. În Plenara din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului se sublinia: «dat fiind rolul deosebit de important al manualelor școlare în pregătirea elevilor, sînt necesare îmbunătățiri atît sub raportul conținutului acestora, cît și al redactării grafice». Rezolvarea a fost pînă acum de cele mai multe ori cantitativă, nu și calitativă.

A aduce la zi nu înseamnă a adăuga teme, ci a integra ce apare nou, a selecta ce este valoros în explozia informațională a zilelor noastre. «Exemplele care se dau la noțiuni generale de economie politică sînt cît se poate de simple, copilărești, pentru un elev

de clasa a XI-a» (Taraș Adrian — cl. a XII-a, Liceul «Mihai Viteazul»).

«Multe probleme fundamentale ale economiei politice sînt tratate superficial, insuficient, în manual, ca de exemplu: trecerea de la un mod de producție la altul» (Tudor Ioana — cl. a XII-a, Liceul «Mihai Viteazul»).

Elevii respectă materia, ca atare și cerințele lor au crescut foarte mult. Ei doresc să înțeleagă, să cunoască problemele argumentat, explicat dialectic, refuză aprecierile de ordin general. De multe ori își manifestă dorința de a merge la sursă. De aceea considerăm oportună nu numai îmbunătățirea manualului, dar și publicarea de către Editura didactică și pedagogică a unor culegeri de texte filozofice pentru elevii de liceu.

În ce privește legătura studiului economiei politice cu producția (desfășurarea unor lecții practice în întreprinderi, uzine, unde noțiuni abstracte, ca prețul de cost, productivitatea muncii, repartiția, cointeresarea, și-ar găsi înțelegerea lor concretă, nu numai în sens grafic, ca la clasă), ea rămîne la cele două licee la stadiul de deziderat, atît din partea elevilor, cît și din partea profesorilor. Sperăm, așa cum se sublinia la Consfătuirea cadrelor didactice care predau științele sociale în învățămîntul superior din 10 noiembrie 1972, «că tovarășii de la catedrele de științe sociale nu vor cere să li se creeze ateliere, ci vor merge ei în ateliere, în fabrici, pentru a cunoaște realitățile concrete ale vieții!»

Ludmila PATLANJOGLU



nu se poate
învăța filozofie
doar după notițe!

O însoțesc pe tovarășa profesoară Paraschiva Vereș la clasă. Este ora opt dimineața, mai precis opt fără zece minute, și cei din anul III-F, vreo patruzeci de băieți și fete, așteaptă întrebările de rigoare despre Thomas Morus, Fourier, Campanella și ceilalți. Sînt invitat să asist la o oră de istorie a filozofiei, aici, la Liceul «Mihail Sadoveanu» din plin centrul Capitalei, într-o ambianță dintre cele mai atrăgătoare (vezi bulevardul Dacia și vecinătatea parcului Ioanid). Liceul are un prestigiu bine consolidat, urmare, în primul rînd, a exigenței selectului său corp profesoral. «Dealtfel, îmi spune profesoara, n-a fost an ca absolenții de-ai noștri să nu reușească la filozofie», ceea ce înseamnă ceva, dacă adaug că Liceul «Mihail Sadoveanu» este pe cale să se transforme în liceu industrial, asta presupunînd, orice am zice, mai multă atenție acordată fizicii decît lui Campanella.

Dar iată-mă în clasă, stîrnesc cunoșcuta dar de scurtă durată emoție («inspecție!»), mă așez în ultima bancă și asist cu reală plăcere la o lecție bună în care sînt antrenat destui elevi. Răspunsurile au concizie și coerență, ba, din cînd în cînd, se face uz chiar de o anumită terminologie de «specialitate», să-i zicem, ceea ce presupune interes pentru disciplina respectivă. În continuare, asist la o expunere pe tema «Reacția iraționalistă în filozofia de la mijlocul secolului al XIX-lea și pozitivismul» și înregistrez febrilitatea cu care elevii iau notițe. În fine, pauză. Și o primă, firească, întrebare adresată tovarășei profesoare:

— Ce recomandați — în afară de notițele luate la oră, firește — pentru studiul indi-

vidual, pentru aprofundarea temei respective?

— Dicționarul filozofic, numai că respectiva lucrare s-a epuizat de mult.

— Și atunci?

Semn caracteristic de neputință.

Deci o primă constatare: realul interes al elevilor față de istoria gândirii umane și, în general, față de științele sociale nu este susținut de o activitate editorială pe măsură. La ora actuală nu există un manual de istoria filozofiei pentru uz școlar, precum și un sistem unitar de predare a științelor sociale, în general.

Tovarășă profesoară îmi arată un supliment din Tribuna școlii, unde a apărut programa pentru predarea istoriei filozofiei, cit și o lecție-consultație «ad usum delphini».

Prea puțin și prea disparat. Mai ales când interesul pentru științele sociale este mai mare decât s-ar crede. Chiar dacă unele licee teoretice se transformă în licee industriale. Fiindcă viitorii tehnicieni sau ingineri, departe de a se arăta indiferenți față de științele sociale, discută cu pasiune, pun întrebări, vor să afle răspunsuri edificatoare. Și pentru aceasta, nici un efort pedagogic și editorial nu ni se pare exagerat.

Mihai HETCO



trecerea
de la o calitate
la alta

Lecție vie la Liceul «N. Bălcescu» din Rîmnicu Vilcea. Se discută despre dezvoltare, «Dezvoltarea ca origine a trecerii de la o calitate la alta»; elevii profesorului Puiu Gheorghe răspund bine, argumentat, logic. O circulație de idei care nu te poate lăsa indiferent. Din acumulări cantitative se ajunge, cum știm, la salturi calitative. Dar acesta nu e un proces mecanic, cum nu este o desfășurare liniară; aștepta și aștepta acumulări nu dau un rezultat matematic, cutare sau cutare calitate. În structura proceselor sociale evoluția este mai anevoioasă, ea se lasă uneori așteptată. Lecția de la Vilcea îți oferă, aproape de la sine, un subiect. Iată, bunăoară, am acumulat destulă experiență în predarea științelor sociale, experiență pedagogică, experiență teoretică. Nimic mai firesc decât să-ți pui întrebarea: aceste acumulări au dus oare la o nouă calitate, așa cum sună cerințele Plenarei din noiembrie 1971? Care este, așadar, nivelul teoretic la care se predau în școli științele sociale?

Înainte de a dista la mai multe lecții, am parcurs cele două manuale de *Socialism științific*, cel pentru anul IV, reeditat, apoi cel pentru anul II. Deși fiecare este alcătuit de colective diferite, te surprinde identitatea frazelor care tratează același subiect. Sintem de acord că este vorba de aceeași știință, deci de o interpretare unică, dar nu putem fi de acord cu faptul că manualul pentru anul II copiază unele fraze întregi din celălalt manual. Iată spre exemplu: «...ea a apărut pe o treaptă mai înaltă de dezvoltare a clasei muncitoare, îndeosebi în momentul în care aceasta, înarmată cu teoria marxistă, devine conștientă de cauzele exploatareii ei, de interesele sale vitale de clasă, de forța și menirea ei» (p. 113, an IV). Fraza din celălalt manual sună aproape identic: «Ea a apărut pe o treaptă mai înaltă de dezvoltare a clasei muncitoare când, înarmată cu teoria marxistă, a devenit conștientă de cauzele exploatareii sale, de interesele de clasă, precum și de forța și menirea ei» (p. 40).

Editate, ambele, de către Editura didactică și pedagogică, aceste manuale au fost deci verificate în aceeași redacție. Cum de nu s-a observat, ne întrebăm, faptul că

fetișuri de azi

scriitorul și opera

A-i cinsti pe oamenii de condei, trecuți ori prezenți, înseamnă a-ți da seama că miezul noțiunii de patrie îl constituie limba. Dacă Lucian Blaga ar fi fost într-adevăr mut ca o lebădă, atunci între lebede și noi n-ar fi fost decât o deosebire de penaj. Or, după cum se știe, lebedele n-au patrie. Metafora nu este însă sinonimă cu realitatea, iar scriitorul, socotit om de meserie, se bucură de o cinstire aparte deoarece el este acela care atenuează conflictul dintre lucru și individ, făcându-l pe acesta din urmă să se simtă acasă într-o lume etern rătăcitoare printr-un spațiu infinit. Vorba poetului:

Un cer de stele dedesupt,
Deasupra-i cer de stele.

A-l scoate însă pe literat din condiția lui de om ca toți oamenii înseamnă a-l condamna prin fetișizare la singurătate și artificiu. Or, tocmai el nu merită acest tratament. Închinăciunile, privilegiile, faima, care va să zică, sînt tot atâtea moduri de a-l smulge din anonim și deci de a-l investi cu însemne de care nu are nevoie, ba care îi chiar dăunează. Mulți scriitori și-au mărturisit, de altfel, regretul de a nu fi rămas anonimi, tocmai datorită repulsiei lor față de fetișism. Sint, desigur, și exemple contrare, dar nu ele ne interesează aici.

Dacă scriitorul nu trebuie bătut pe umăr (precum nici meseriașul nu trebuie tratat «boierește»), dacă nu trebuie să i se spună: «Dom'le, bună carte, dar eu aș fi scris-o altfel», dacă nu trebuie învidiat că poate folosi Fondul literar, acesta din urmă fiind o instituție care-și creditează membrii pe

baza veniturilor rezultate din scrisul tuturor: vii și morți, apoi ciudata atitudine a multor inși nededați scrisului, care-i consideră pe condeieri o sectă aparte și fac din ei idoli de-o clipă sau de-o eternitate, îl rănește pe autenticul om de litere: el își găsește satisfacerea orgoliului ca individ în izbutire și nicicum în glorie.

Există însă și o altă formă a fetișismului, legată de scrieri. Este fetișismul operei. Atunci când se spune: «Eu rămîn la Eminescu», ori se cumpără pînă la ultimul exemplar ediția vulpesciană a operelor lui Barbu de către cei rămași la Pralea (deși faptul în sine e duos), înseamnă tot atîtea dovezi de fetișism, de îngustime de orizont, de exclusivism ori de snobism (snobul, acest ciudat fetișist care așază între creator și public o distanță, răpindu-le amindurora voluptatea unei relații normale).

Devenit fetiș sau, mai bine-zis, rămas fetiș în secolul nostru cel iute, scriitorul se închistează sub un glanț de ipocrizie formală, fapt care se repercutează tocmai în scrierile sale. Acestea încep să mintă sau în cazul optim să fie doar stiharele unor fantome ale adevărului.

Dintre toate fetișurile moderne cel al literaturii glorificat este cel mai scîrbavnic. Pentru că locul unui ins care oferă generos o lume scoasă mirific din spuză gîndurilor este luat de către un spelb veleitar gata să lure cititorului lumea potențială pe care i-a promis-o.

Leonid DIMOV

pagina 40 este identică cu pagina 113 din cealaltă ediție? Oricine va pune pe două coloane aceste pagini își da seama de adevăr. Să zicem însă că în cazul unor manuale de științe sociale nu ar conta pînă la urmă originalitatea exprimării, ci limpiditatea frazelor. Dar lipsa de originalitate manifestată în aceste manuale este dublată, uneori, de tautologii, de fraze încîlcite, prea abstracte, prea lungi, nepedagogice. Nu mai departe decât definiția însăși a socialismului științific este tautologică: «Socialismul științific este știința politicii partidelor comuniste și muncitorești, știință care le călăuzește în activitatea și lupta lor teoretică și practică, pentru fărîmarea societății noi pe plan mondial». Pînă aici sensul este clar, ar trebui deci să urmeze, ca după orice definiție, câteva exemple. Or, manualul continuă cu o supraexplicitare, culeasă cu litere cursive, pentru a-i da acesteia caracter prioritar. Revenirea nu face decât să accentueze că această știință este «adevărată», reușind în același timp să repete de trei ori cuvintele știință și științific: «Socialismul științific reprezintă adevărata știință a politicii, adică știința politicii clasei muncitoare și a partidelor ei revoluționare în revoluția și construcția societății comuniste» (p. 10, an II).

Acest nivel de abstractism face foarte dificilă asimilarea unei definiții, iar elevii resimt acest lucru.

Caracterul prea abstract al manualelor este și în dezavantajul profesorului. Iată, bunăoară, ce spune profesoara Stanca Iliuță, din Rîmnicu Vilcea, o profesoară și cu experiență de activist: «Sînt de părere să se predea socialismul științific abia în ultimul an, după ce elevul a parcurs deja economia politică și istoria filozofiei, discipline absolut necesare pentru a înțelege această dificilă materie». Argumente pentru o asemenea idee sînt numeroase. Degeaba scrie în manual, la pag. 10 — «Socialismul științific are ca obiect de studiu relațiile politice» — cînd ți-ar trebui o oră specială pentru a defini relațiile politice. O noțiune abstractă nu se explică prin altă noțiune abstractă, sau nu numai prin ea. Nu este îndeajuns de clară, așa cum reiese din manuale, noțiunea de *epocă istorică*, după cum nu se fac distincții între noțiunile socialismului științific și cele ale materialismului istoric. De asemenea, întreg conținutul

epocii contemporane este tratat de la un nivel prețios, cu puține aspecte contemporane. Profesorii de științe sociale ar dori, de fapt, să fie consultați cu mai multă seriozitate și să fie luate în seamă faptele pe care le semnalează ei, după ce au dobîndit o frumoasă experiență pedagogică. Este jenant pentru un profesor cînd trebuie să recunoască în fața elevului (dacă nu evită răspunsul!) că unele expresii din manual sînt ambigue.

Se spune undeva că baza tehnico-materială a capitalismului este mașinismul. A socialismului este tot mașinismul, plus autoreglarea. Nu se specifică însă în manual că este vorba de capitalismul anterior din țara noastră, acel capitalism pe care societatea socialistă l-a depășit. Este necesară o asemenea specificare, întrucît capitalismul modern folosește, după cum știm, și el mașinismul, plus autoreglarea. Spunînd că sîntem o țară în curs de dezvoltare, manualul trebuie să fixeze bine nuanțele, care recunosc stadiul avansat al mașinismului din capitalismul contemporan.

«Om trăi noi la țară», spune profesorul Puiu Gheorghe, dar vedem și noi aceste inadvertențe, ce, Feuerbach nu a trăit la țară? Este clar că manualele trebuie să evite «caracterul de gazetă». Se impune în elaborarea lor o mai mare severitate științifică, se cere să fie mai strîns legate de celelalte discipline științifice, de matematici, fizică, istorie, literatură etc., adică tocmai acele discipline care pot furniza exemplele cele mai convingătoare. În afară de aceste lucruri, o nuanțare a legilor este mai mult decât necesară. Spunem mereu că baza determină suprastructura, dar suprastructura socialistă apare înaintea bazei, iar aceasta este un lucru știut. Profesorul Puiu Gheorghe se descurcă așa cum poate, el amintește elevilor de un articol în care Lenin spunea că, în anumite situații, politicul are prioritate. Însă el ar dori să găsească aceste nuanțe în manual sau într-un manual pentru profesori.

Iată, așadar, că manualele mai au de făcut multe clarificări, în spirit didactic și științific. Poate nu ar fi rău să se mai schimbe și autorii acestor manuale, căci primenirile sînt adeseori binevenite atunci cînd vrem să trecem de la o calitate la alta.

Dinu FLĂMÂND

principii și năravuri

salvatorii

Mă gîndeam — sincer — la ce vrea să însemne *vocația* ca noțiune, cînd am văzut un om în pufoaică, drept în mijlocul drumului, făcînd semne disperate. Dar mașinile accelerau (n-am descris decât numărul 7-B-8557). În sfîrșit, un salvator: 6-B-3368. Omul în pufoaică nu-i decât un «intermediar», tot salvator, căci accidentatul (are o arteră secționată la mîna și singele curge, curge) se găsește pe trotuar. Mașina demarează spre Urgență...

Îmi văd de drum, continuîndu-mi gîndurile și — printr-o simplă asociație de idei — îmi amintesc de *Matache Ruse*, pilot de avio-necă sanitară, care-a salvat, chiar zilele trecute, printr-un zbor spectaculos (condiții atmosferice extrem de dificile), cinci vieți omenești parașutînd sînge... Da — cît de straniu poate fi, uneori, fluxul memoriei! — printre colegii mei de clasă primară unii visau să devină de asemenea aviatori, sau comandanți de nave (copilăream la Galați), constructori de vase, medici... Și iarăși mă gîndesc la vocație, la fetița de 11—12 ani din filmul de la care tocmai ieșisem («Efectul razelor gamma asupra crăitelor»), la matura ei perseverență în care se întrezărea, perfect, un întreg destin profesional-uman... Și brusc încep să-mi defileze prin minte chipurile acelor băieți care-am fost noi toți, odinioară — și (nu știu de ce) regăsesc în memorie și mărturisirea citită pe undeva (a unui mare poet) că el, judecîndu-și retrospectiv colegii de școală, își da seama că aproape fiecare a evoluat în virtutea unei particularități, a unui «accent» descifrabil pentru ochiul atent, sensibil, încă din fragedă copilărie... Și într-adevăr — mi-amintesc — printre noi se afla și un salvator cu pantaloni scurți și *brasardă* cu cruce roșie — era rotofei pe-atunci actualul doctor-reanimator L. Brand pe care, nu demult, pe stradă, prin cartierul Floreasca, l-am redescoperit, îngîndurat (deși ar fi avut toate motivele să fie satisfăcut de propria persoană: își dă doctoratul, și-a luat de mult primariatul, are nenumărate comunicări științifice, muncește la Spitalul de pneumoftiziologie al municipiului București)... Și din nou reflectez la ceea ce poate fi denumit, în fond, vocație: fetița de 11—12 ani care îngrijea crăite iradiate cu gamma 60; sau eleva (de 16 ani) care a propus «experiența Arabella» (un păianjen) misiunii Skylab; sau atîția și atîția copii de-ai noștri, cu tot atîtea vocații... Și nu uit nici de sugestia reanimatorului, a doctorului L. Brand — «sanitarul» clasei de ieri, alaltăieri — de a-i învăța sistematic pe toți copiii «meseria de salvator-reanimator» (tehnică, relativ curentă, ale respirației «gură la gură», «gură la nas», «masaj cardiac extern» etc.)... Și dintr-o dată retrăiesc — în același ciudat flux al gîndurilor — scena salvării de la moarte sigură a lui V.S. (35 ani), electrocutat în timp ce lucra pe un stîlp de înaltă tensiune (moarte clinică): tovarășii săi de muncă, inițiat, n-au mai procedat empiric, ca pe vremuri, îngropîndu-l în pămînt, ca să i se scurgă electricitatea din trup (V.S. a fost salvat). Și îmi reamintesc de tragica navelă «Pe ploaie», a lui Eugen Barbu, și de cei trei săteni loviți de trăsnet... Și iarăși, și iarăși — sinuoasă traiectorie — chipuri tinere, chipuri mai vîrstnice, suprapuse în amintire... Mă aflu la Timișoara, unde 60 de elevi de la Școala de surori de Cruce roșie, paralel cu lecțiile despre acordarea primului ajutor, au învățat și «pe viu» materia școlară, donînd voluntar sînge... Și brusc mă revăd la intrarea Salonului automobilistic parizian, lîngă caravana albă care recoltează sînge de la ferveții admiratori ai Zeului Auto — anume tocmai de la ei care știu că el cere și jertfe... Și nu-l uit — simetric — nici pe «papa Klein» din Frankfurt — i-am privit îndelung poza în ziar — fenomenul medical care a donat pînă acum o mie de litri de sînge (de 200 de ori cît conține organismul)... Există, neîndoiește, o vocație de salvator, de om gata să sară într-ajutorul Aproapelui...

Cît privește *vocația*, nici măcar în paradoxalul alambic care este memoria — sau gîndirea — ea nu face casă bună cu empirismul.

Mihai STOIAN

zece ani în slujba maiestății sale, tenisul românesc (VI) cu sau fără țiriac...

cozi

Uneori, când eu însumi nu sînt angajat în lungul lor șir, văd, din stradă, cozile. Când se dau portocale sau pește, afară, în fața sau în spatele prăvăliei (Alimentară), coada se face chiar în stradă. Lăzile sînt pline (portocale sau pește), avem, strigă vînzătorul care nu-ți dă și pungă, nu vă îngrămădiți, este, cu toate acestea coada crește, se îngroașă tăcută, cuprinde strada.

Mă uit cu ciudă și neputință: vreau să cumpăr o piine. Dar fata cu halat verzui primește marfă. În vremea asta coada crește, se face dublă, triplă. Bag însă de seamă că sînt două fete în spatele teighelei. Amîndouă primesc însă marfă. Un bătrîn din fața mea șoptește candid și politic, ca pe vremea filmului mut cînd țineai mîna logodnicei și amîndoi, ronțîind bomboane, îl vedeai pe Malec cu gura strînsă și obrazul împietrit: domnișoară, e tîrziu, fiți atît de drăgută, eu vreau doar o chiflă. Nu vezi că primesc marfă, strigă domnișoara. Bătrînul amuțește, buza de jos îi tremură, obrazul uscat pîlîie: și-o fi dînd seama bietul bătrîn că a greșit, domnișoara are treabă, nu se joacă! Nouă, cei de la coadă, ne convine să vorbim, stăm de pomană, căscăm gura și creștem. Un flăcău voinic trîntește lada cu piine pe ciment, ai grijă, urlă el, ieri mi-ai tras clapa cu trei bucăți, numără bine, și domnișoara numără, pune în raft cu grijă și fără grabă, și coada crește. Amîndouă muncesc. Una primește piinea din mîna celeilalte, ar mai trebui încă una și s-ar face un subotnic! Amîndouă numără. Dar marfa a fost în sfîrșit luată în primire, flăcăul pleacă fluierînd după ce fata i-a iscălit o hîrtie pe teighea în fața mulțimii așezate pe două rînduri. Timpul trece. Domnișoarele însă dau în așa fel piinea încît coada în loc să scadă, crește. Mîinile lor se încruciează inutil. Lumea tace, întinde francul, ia piinea, n-avem timp să ne supărăm, avem și alte treburi. Răbdarea noastră vine din proverbe. Ehei, dar una dintre domnișoare deodată strigă și ridică sprîncenele ei frumușele: mișcați-vă-ți mai repede, ce vă mișcați așa-necet, înaintați-înaintați, mișcă dom'le. Atunci eu am uitat că nu-i frumos să vorbești tare într-un local public și i-am spus vreo cîteva în felul ăsta. Indignarea m-a întors spre cei din spatele meu, oameni de pe stradă ca și mine, așezați pe două rînduri în sfînta disciplină a cozii, așteptînd în tăcere, lipindu-ne unii de alții ca să nu pierdem rîndul. Îi știam de partea mea, zăceam acolo cu toții, împrejurarea nu părea să aibă nimic dramatic, piinea era destulă, dar noi trebuia să pierdem timp, prea mult timp pentru o piine, și domnișoara din spatele teighelei găsea că ne mișcăm prea încet! Așadar, m-am întors spre ei, dar m-am lovit de un zid. Nimeni nu scotea o vorbă, toți păreau preocupați de ce au în sacoașă, în cap, în mîini, se uitau în gol, așteptau în tăcere, ba cineva (nu știu cine, am văzut o gură, o limbă, dinți) a strigat să-mi văd de treabă și să mă car, țin fata-n loc și n-o las să-și vîndă piinea. Am tăcut umilit, am luat piinea mea și am ieșit. În trecere m-am lovit de coada de la teigheaua unde se dădeau dulciuri. Da, bomboane, napolitane, ciocolate mici, rahat. Erau borcanele pline, fleacurile astea nu se termină niciodată, dar coada era și aici groasă și țepăună. Eram din nou în stradă. (Asta mi s-a întîmplat și mi se întîmplă la Bacău, la magazinul alimentar «Orizont», în noul și frumosul complex alimentar știut de toată lumea aici. Poate sînt eu ghinionist, dar zilnic, cînd intru să cumpăr piine, asist neputincios la primirea marfii!!) Și m-am întregat: nu sînt eu un caraghios și jumătate dacă singur am făcut-o pe nebulul și nici unul din semenii mei de la coadă n-a dat vreun semn că am dreptate?

George BĂLĂIȚĂ

Ne-am întors acasă fără premii, dar povestea meciului lui Năstase cu Javorski i-a mers la suflet lui Gogu Viziru, care insistase foarte mult să facă Ilie deplasarea.

Olimpiada se terminase și Țiriac ni s-a alăturat imediat. S-a acomodat repede, după cîteva săptămîni era din nou în frunte. Pe la jumătatea lui martie am ieșit în aer liber la «Progresul». Ne pregăteam pentru meciul împotriva jucătorilor sovietici, din aprilie. Categoria înfrîngere ce o suferisem cu un an înainte ne pușese pe gînduri și acum nu voiam să scăpăm din vedere nici un amănunt. În preziua meciului s-a efectuat controlul medical, apoi am intrat în cabinetul medicului specialist pentru a primi rezultatele. După ce am schimbat cele cîteva cuvinte care preced de obicei o discuție serioasă, acesta avea să-mi spună:

— Îmi pare foarte rău, dar lui Țiriac nu pot să-i dau avizul.
— De ce?, întreb eu mirat.
— Tensiunea maximă este crescută, iar diferențiala este pensată, este redusă.
— Ați ținut seama de gripa ce a avut-o acum 10—12 zile?
— Da, mi-a spus asta.
— ...Poate este vorba de o stare afectivă specifică meciurilor importante, încerc eu să-i explic.
— Da, țin seama de toate acestea, dar valorile depășesc limitele admise. Am simțit că mi se înmoaie picioarele și am rămas tăcut.
— Dealtfel, văd că aveți și rezerve, ele au primit toate aviz favorabil, continuă medicul.

— Și lon ce urmează să facă? întreb eu.
— Deocamdată să întrerupă orice efort, să vină o perioadă de cîteva săptămîni la control, apoi vom vedea dacă este nevoie să urmeze vreun tratament.

Am ieșit din cabinetul medicului cu o mîna plină de avize favorabile, dar, din păcate, cel mai important pentru mine rămăsese înăuntru. În curtea dispensarului băieții mă așteptau să mergem la masă. Le-am spus că nu-i totul în ordine, iar ei s-au strîns în jurul meu cerîndu-mi avizele. Le-am împărțit pe rînd, iar lui Țiriac i-am spus că nu am ce-i da. El nu m-a crezut.

I-am explicat că vorbesc serios și m-am întors cu el în cabinetul medicului, conștientînd împreună buna funcționare a aparatului.

I s-a luat din nou tensiunea, de data aceasta cu trei aparate diferite, dar valorile au rămas aceleași. Așa că am plecat fără aviz.

În noaptea aceea am făcut tot felul de calcule, dar nu am ajuns la nici un rezultat, fiindcă Metreveli mi se părușe în progres, iar Lejus atinsese pe atunci forma sa maximă. Dimineața m-am dus cu Țiriac la control. Medicul i-a luat din nou tensiunea, iar eu am urmărit cu speranță oscilația acului pe cadranul aparatului. Apoi l-am întrebat:

— Ce părere aveți?
— Aceeasi. Față de ieri, situația nu s-a schimbat, așa că nu pot spune nimic nou.
— Deci mă opriți de la joc?, a intervenit Țiriac.
— Nu-ți pot da avizul și nici nu te sfătuesc să joci. Mai ales că deocamdată nu știm precis despre ce e vorba.
— În rest, știți, mă simt bine, mi-au trecut chiar și stările de slăbiciune pe care le aveam după gripă.
— Înțeleg, dar ai văzut singur că valorile tensiunii dumitale depășesc limitele admise, așa că-mi pare foarte rău.
— Ce se întîmplă totuși dacă joc?
— Joci pe răspunderea și, mai ales, pe pielea dumitale. Eu te sfătuesc să n-o faci.

Am plecat de la medic îngrijorat, trebuia să iau o hotărîre. Mă gîndeam cine să joace în echipă și l-am întrebat pe lon.

— Pe cine vezi în locul tău?
— Știu și eu! Pe Bosch. Năstase ăla mic nu joacă rău, dar s-ar putea să-l descurajeze dacă ia două bătăi aspre. Cu Lejus și Metreveli nu te joci.
— Bine, loane, dar tu ai avut vreodată ceva cu inima?!
— Da de unde! De cînd mă știu alerg și pină acum nu mi-a spus nimeni să mă opresc.
— Atunci ce să fie?
— Eu bănuiesc cam despre ce e vorba. Mă gîndesc tot timpul la Lejus, și de aceea, noaptea, adorm tîrziu și mă perpelesc.
— Sîntem într-o situație grea.
— Știu. Dacă mai pierdem ca anul trecut, vom fi complet lăsați deoparte. Și așa acum sîntem în aprilie, și pînă la sfîrșitul anului mai jucăm Balcaniada, Campionatele naționale și cu asta, din cîte știu eu, s-a cam terminat.

— Ce putem face?
— Ție îți cere cineva certificatele medicale?
— Dacă treaba iese bine, precis nu. Dacă se încurcă, s-ar putea.
— Adică, nu înțeleg... Mă vezi în stare să leșin pe teren?
— Mai știu? Slab de inimă cum ești.
— Tu mă iei peste picior, dar eu vreau să joc. Dacă m-ai băga numai la dublu și în ziua a treia contra lui Metreveli mi s-ar conta punctele?
— La ce te gîndești?
— Mă gîndesc că pe puștiul ăsta l-aș păcăli și așa.
— Nu se poate. Orice schimbare la simplu după începerea meciului se consideră punct pierdut. Așa s-a stabilit.

La masă ne-am întîlnit cu ceilalți băieți. I-am spus lui Boaghe să se pregătească fiindcă s-ar putea să joace alături de Ilie în echipa a doua și lui Bosch că e posibil să-l înlocuiască pe Țiriac. Mai erau două ore pînă la începerea meciurilor. Ar fi trebuit să-l anunț pe Andreev de schimbarea intervenită, dar amînam momentul, gîndindu-mă cu îngrijorare cît de neputincioși sîntem în noua alcătuire. M-am dus la lon în cameră și l-am găsit îngîndurat.

— La ce te gîndești, loane?

Ștefan GEORGESCU
(Va urma)

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (VI)

EXTRAS DIN RAPORTUL DE EXPERTIZĂ MEDICO-LEGALĂ

...«S-au identificat pe corpul victimei 28 de răni anfractuoză, rănile gîtului fiind însoțite de fractura celei de-a cincea vertebre cervicale, de ruptura măduvei spinării și a grupului vasculo-nervos cervical stîng; rănile ale cutiei toracice, cu fractura omoplatului stîng și a coastei a 9-a stîngi. Rănile umărului drept au fost însoțite de rupturi ale arterelor și venelor humerale, iar rănile coapsei stîngi, de ruperea arterelor și venelor femurale. Ca urmare a acestor leziuni a apărut o puternică hemoragie...»

EXTRAS DIN RAPORTUL SECȚIEI CONSULARE DE PE LÎNGĂ AMBASADA ROMÂNĂ DIN MOSCOVA

...«Este de remarcă că în discuțiile purtate la Harkov, atît cu artiștii români cît și cu cei localnici, odată cu sublinierea calităților excepționale de voință și curaj ale dresoarei Lidia Jiga, interlocutorii au avertizat-o în mod colegial asupra imensului pericol pe care îl reprezintă depășirea anumitor limite firești, încrederea prea mare în posibilitățile proprii de evitare a consecințelor ce pot fi nefaste. După cum s-a aflat, dresori și artiști reputați au sfătuit-o să evite imprudențele, care uneori erau evidente. I s-a recomandat, de pildă, să evite plasarea sa cu spatele la animalele aflate în arenă, unele gesturi de operetă (aruncarea biciului, a furcii), admonestarea uneori gratuită a animalelor. În ultimul timp a fost sfătuită să nu introducă în arenă pe leul Ruslan, care săvîrșise și anterior un atac asupra ei...»

ÎNAPOI, ÎN PĂMÎNTUL NATAL

La 10 noiembrie 1970 are loc la Circul din Harkov o ceremonie funebră, după care sicriul cu trupul neînsuflețit al Lidiei este îmbarcat într-un avion și transportat la Moscova.

A doua zi, 11 noiembrie, sicriul e îmbarcat apoi în avionul TAROM, venit special în acest scop, și transportat la București.

Trei zile mai tîrziu, la 13 noiembrie, are loc înmormîntarea în comuna natală, Veneția de Jos — Făgăraș. Trupul Lidiei Jiga e restituit pămîntului care o născuse.

Exact la o lună după tragicul accident, la 7 decembrie 1970, Amur, tigru-l-asasin, murea în Grădina zoologică de la Băneasa. De o lună de zile refuza mîncarea.

Au oare și fiarele remușcări?

Sfîrșit

A. IOSEFINI



viața modernă

despre bucurie

Viața în general s-a complicat, toate în jurul nostru s-au complicat. Lucrurile simple au început chiar să nu ne mai placă. Aproape nimeni nu se mai simte satisfăcut dacă are de făcut un lucru simplu, aproape toți râvnim să facem ceva complicat sau care să dea măcar senzația nouă și celor din jur, că nu este simplu. Din ce în ce mai puțini vor să se ocupe de lucrurile mici, simple. Toți vrem să ne luăm la trîntă cu lucrurile mari. Așa se explică de ce lucrurile mici și simple ajung deseori să rămînă nefăcute sau făcute de mîntuială. Atît de mult ne-a fascinat viața complicată încît pînă nici bucuriile simple nu ne mai plac. Cîți dintre noi mai gustă azi o bucurie simplă? O plimbare de unul singur, miracolul și dulceața fiecărui anotimp, o carte cînd apare, nevoia de o carte? Cîți dintre noi se mai simt fericiți din cauza soarelui, din cauza unui copac, din cauza ierbii, a frunzelor, din cauza unei guri de aer curat? Cîți mai gustă plăcerea simplă de a fi sănătoși? Banalizată și aproape insesizabila senzație de sănătate, tăcută și puțin apreciată pentru că sănătatea nu doare. Cîți dintre noi renunță să se mai ducă ori să mai rămînă la o petrecere atunci cînd simt că sînt obosiți, comsimțind să înlocuiască plăcerile petrecerii cu plăcerile odihnei? Oamenii de pretutindeni încep să nu mai doarmă atunci cînd sînt obosiți și să nu mai mîncească atunci cînd le e foame. Ei nu mai gustă aceste plăceri, aceste bucurii simple. Încep să doarmă și să mîncească în funcție de alte criterii. Cîți dintre noi mai pun preț pe bucuria simplă, iscată de faptul că știu ceva, că înțeleg ceva, acestea fiind și ele tot niște bucurii simple? Că știu de ce am ajuns în Lună și că înțeleg teoria relativității sau alte teorii? Cîți dintre noi se mai bucură în fața diversității și suferă în fața monotoniei, acestea fiind, de asemenea, și ele tot niște bucurii simple?

Trebuie să recunoaștem, apropo de cele câteva exemple și de altele posibile și convergente, trebuie să recunoaștem că bucuriile consecutive unor asemenea realități erau, într-adevăr, simple, însemnau ceva, dar erau prea simple, elementare, mult prea simple pentru niște oameni evoluți cum sîntem. Centrii bucuriei din creierul și din sufletul nostru nu mai ajung să fie impresionați cu una, cu două, sau de orice. Este necesar ca însăși bucuria să devină mai complicată, să devină combinată, orchestrată, dacă vrea să răzbată pînă în centrul ei situații în creierul și în sufletul nostru, mult mai sofisticate decît erau altădată. Bucuriile simple sînt azi ceva depășit, bunuri pentru oamenii depășiiți. Dar cine mai e sau cine recunoaște că mai e un om depășit, în stare să se declare mulțumit cu o bucurie, cu o plăcere dintre cele mai simple? O bucurie, o plăcere demnă de epoca noastră și de noi trebuie să fie ca o simfonie, să fie formată din bucurii, din plăceri suprapuse, care comunică între ele, care se sporesc una pe alta și una prin alta. Cine se întoarce, spre pildă, din concediu mai obosit decît a plecat, ori cine începe o nouă săptămînă mai obosit decît a terminat-o pe cealaltă, acesta e fără îndoială un tip modern, insensibil la bucuriile și la plăcerile simple, fin amator de bucurii și de plăceri complicate, combinate, orchestrate, suprapuse, și cu aspect de simfonie. Pe măsură ce ne-am rupt de natură, ne-am rupt și de bucuriile și de plăcerile naturale, și bine că ne-am rupt fiindcă tot nu mai simțeam mare lucru din pricina lor, pricină care, de la un moment dat, ar fi început cu siguranță să exercite o influență nefastă asupra centrilor bucuriei din creierul și din sufletul omului de azi, mult mai pretențioși decît altădată.

Romulus BALABAN

cu ochii deschiși

gărgărița și pastrama de porc

...Cunosc un om în puterea vîrstei, locuiește într-o mansardă improvizată ad-hoc și are pretenții de scriitor, deși e singur; îl cunosc foarte bine, ca pe mine însumi; deunăzi a descoperit pe geamul din interiorul ferestrei o gărgăriță! Numai Dumnezeu poate ști cum ajunsese ea acolo, iar asta, «scriitorul», s-a bucurat din cale-afară că nu mai e chiar singur, și i-a infipt o frunză de pătrunjel în tocul geamului, din nu moară insecta de foame. Zile în șir, minuscula ginganie cerceta suprafața sticlei, apoi dispărea cine știe unde alte zile, pentru a apărea din nou; vlăjganul avea grijă să-i schimbe mereu frunza, punînd alta proaspătă.

Alaltăieri a venit mama sa, a venit tocmai din fundul Banatului să-și vadă odrasla și poate ca să petreacă câteva zile, împreună, în Capitală, să meargă la circ, sau să vadă un spectacol, sau, dacă se mai poate, să se mai plimbe o dată cu vaporasul pe lac; pînă una alta s-a apucat să-i facă vlăjganului curățenie generală (că el avea «de scris pentru revistă!»), să-i facă de mîncare pentru o săptămînă ș.a.m.d. Seara a căzut frîntă de oboseală, dar și de o boală survenită pe neașteptate: s-a intoxicat îngrozitor cu o nenorocită de felie de pastramă de porc, cumpărată de fi-su de la magazinul Bitolia, din Dorobanți (nu cel cu autoservire, ci acel alăturat, unde se vînd mezeluri și brînzeturi). Avusese femeia poftă de pastramă, arăta frumos dealfel, cine putea ști că în momentul încălzirii carnea va începe să pută?!...

A doua zi dimineața, amicul ăsta al meu, sfătuit de o colegă din redacție, a pornit în căutarea unui medicament anume: «Clorocalcin», indicat în intoxicații grave, și mai ales dîndu-se fără rețetă. Probabil că a fost o zi blestemată însă, toate i-au mers pe dos, scoțîndu-l din fire, deși cele ce urmează nu l-au atins, personal, cu nimic: coborît în pasajul Universității, a intrat în barul-rotundă dinspre latura florăriei să bea o cafea. A așteptat mult și bine ca să fie servit, ospătării, sau cum îi se spune aici, se adunaseră grămadă în colțul localului, cîntărind din priviri și pe pipăite diverse mărfuri «din pachet», oferite pe sub mînă (dar la vedere!) de un individ în haine ponosite și cu chip de inger: ciorapi, trusouri, țigări etc., ba chiar și câteva perechi de chiloți de damă, prezentate pe tejghea. Se adunase lume, oamenii comentau dîndu-și părerea asupra prețurilor, cumpărînd eventual; și asta sub privirile impasibile ale unui milițian, ale unui om al legii, cu alte cuvinte.

Blestemînd faptul că e singur, și dacă ar interveni ar risca să fie linșat de mulțime, a plecat furios de acolo, descoperind tîrziu medicamentul căutat la farmacia de pe Magheru, peste drum de cinematograful Patria, pe colț. A trebuit să aștepte însă vreme îndelungată la coadă: un biet cetățean vîrstnic, cu ochii bulbucați de temperatură și nasul curgînd, vizibil dărîmat de gripă, solicita un medicament anume, ce nu se da decît cu rețetă. Casierita și cu încă o tînră vînzătoare îi explicau zîmbind civilizat că nu se poate, omul o ținea însă una și bună, și, mă rog, asta n-ar fi fost nimic, dar cu câteva momente mai înainte, o cumpărătoare sosită în spatele ghișeiului obținuse același medicament, tot fără rețetă, dar mai ales fără complicații!... Pufnînd și răsufînd din greu, vîrstnicul a solicitat condica de sugestii și reclamații, a sosit și responsabilul farmaciei — iar cele două femei de la casă n-au avut altceva mai bun de făcut decît să izbucnească în rîs, zărînd cum omul se chinuiește să-și explice păsul...

«Scriitorășul» nostru și-a luat repede picioarele la plimbare, mestecînd gurd o înjurătură și cu «Clorocalcinul» sub braț. A ajuns, în sfîrșit, acasă, maică-sa făcuse temperatură mare, pielea o minca îngrozitor, i-a întreat totuși dacă a schimbat pătrunjelul gărgăriței din fereastră... Îl schimbase.

A luat apoi bucata de pastramă rămasă, s-a dus cu ea în Bitolia, i-a arătat-o responsabilului, reproșîndu-i calitatea sub orice critică; aflînd că e «de la ziar», individul s-a grăbit să așeze impuțitura pe cîntar:

— Ce faci, domnule?! — s-a mirat scriitorul nostru. Eu am venit să-ți reclam marfa, să o trimiteți naibii la analiză, sau cui răspunde de astfel de situații? Ce faci acum?!

— Vai de mine, dar se poate, tovarășu'?! Dă-o dracului de analiză, asta puteai să o faci și dumneata, să o trimiți acolo, adică! Eu mă simt însă dator să-ți dau altă marfă în loc!..

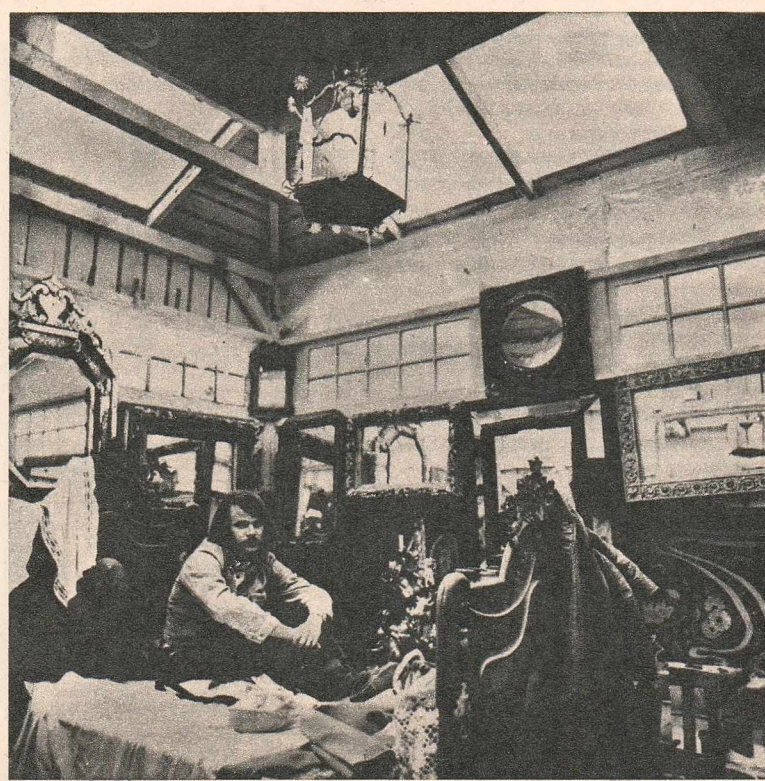
... Am ieșit trîntind ușa magazinului, vînzătoarele au tresărit, responsabilul a rămas holbîndu-se stupefiat la cadranul cîntarului, nemiînțelegînd probabil nimic; am ajuns acasă, i-am pregătit mamei picăturile de Clorocalcin, le-a luat — ochii îi strălucneau de febră, cred că se gîndea atunci că se află pe lac, plimbîndu-se cu vaporasul! — apoi am deschis larg fereastra camerei, și am aruncat gărgărița afară. Cred — sper din tot sufletul! — să fi căzut pe acea ultimă rămășiță de verdeață proaspătă rămasă acolo jos, în curte!...

Horia PĂTRAȘCU

REFLEXE

de A. MIHAILOPOL

«Foaie verde de stejar
Pleacă Gheorghé militar».



poluarea folclorului

repunerea în drepturi a bunului-gust (II)

Cunoscînd înțelepciunea dictonului popular «cu o floare nu se face primăvară», cei cărora le revine în județul Hunedoara nobila sarcină a culturalizării nu s-au mulțumit doar cu «serile folclorice», de care am vorbit în numărul precedent. Iată, în continuare, ce-mi spune, cu privire la acțiunile întreprinse în vederea valorificării și stimulării producțiilor folclorice, inspectorul Victor Mureșan:

Serile folclorice sînt întîlniri deosebit de plăcute. În afară de faptul că prin ele noi le putem spune oamenilor lucruri pe care ei nu le cunosc destul de bine despre producțiile folclorice, fie chiar și despre producțiile din localitățile lor, ne dăm seama pe această cale și de potențialul județului nostru, putînd organiza acțiuni de mai mare amploare.

Astfel, în anii precedenți, noi am organizat și o ștafetă folclorică, «Căutătorii de comori», care se desfășoară pe o perioadă de trei luni (sîntem deja la a treia ediție încheiată). În cadrul acestei ștate pornim din toate cele șase zone folclorice ale județului nostru: cîte două comune se întîlnesc prin formații și interpreți dintre cei mai valoroși, prezentînd cele mai autentice producții folclorice locale.

Ștate folclorică o organizăm în colaborare cu Comitetul județean U.T.C.; participă la ea grupuri folclorice ale căminelor culturale din satele județului nostru (și tineri, și vîrstnici, bineînțeles). Pornim de la cei mai mici, de la elevii din școli (prin Consiliul pionierilor și Inspectoratul școlar). În felul acesta am reușit să realizăm, într-o măsură oarecare (sîntem încă la început), ca cele mai frumoase dansuri populare și cîntece locale să fie transmise de la generațiile mai în vîrstă înspre tineri, chiar mergînd pînă la elevii de școală. Așa se face că drept consecință multe din localitățile noastre au formații de copii care prezintă pe scenele căminelor culturale, la diferite concursuri și «confruntări», obiceiuri și dansuri din satele respective. Aș putea vorbi despre dubașii mici din Almaș-Săliște sau de cei de la Burju, despre dansatorii copii de la Ruda, despre cei de la Cerișoara-Florese, de la Lăpușul de Sus, de la Muncelul Mare, despre călușarii mici de la Geoagiu, de la Orăștioara de Sus, de la Beluc și multe altele. Asemenea formații de copii însoțesc pe părinții lor sau pe tinerii din sat în spectacole cu formațiile lor, prezentînd dansuri din localitățile respective pe două-trei generații.

Mai există posibilități și forțe pentru a realiza lucruri încă și mai frumoase.

A realiza lucruri frumoase! Ce minunată misiune! Dar pentru a începe să concretizeze nobilele intenții pe care și le-au propus forurile culturale din Hunedoara, de cîtă muncă, de cîtă dăruire sinceră și dezinteresată este nevoie...

Tocmai pentru că așa după cum o floare nu aduce primăvara, nici repunerea în drepturi a bunului-gust nu poate fi realizată printr-un singur cîntec sau printr-un singur joc, oricît de frumoase ar fi ele.

Cîtă caznă pe înțelepții care se ostenesc azi să scoată din nou la mai piatra ieră aruncată în apă...

Hari BRAUNER

capriciile gustului

cum se ajunge la un monument

Ne împiedicăm câteodată de nimicuri. Construim șosele moderne care să faciliteze accesul la unele dintre marile noastre monumente de artă, dar uităm să le trecem pe hărțile turistice. Avem o arhitectură superbă pe litoral, dar nimeni nu știe a cui creație este; cine sînt arhitecții, sau cine sînt colectivele de arhitecți? Se uită de obicei, să se pună o plăcuță, să se fixeze o inscripție. Se trec în pliantele popularizînd pitorescul diferitelor regiuni ale țării noastre tot felul de adrese utile: hoteluri, campinguri, și e bine că se întimplă așa, obiectivele culturale sînt de obicei indicate fugăr, fără să se arate totuși despre ce e vorba. Nu mai departe decît în București. Cea mai frumoasă statuie a Capitalei noastre — statuia aviatorilor — aparține unei sculptorite despre a cărei biografie am impresia că nici specialiștii nu știu prea mult. În fața Universității sînt statuile lui Gheorghe Asachi, Ion Heliade-Rădulescu și Spiru Haret — trei ctitori de școală românească. Sînt convins că majoritatea trecătorilor nu știu cui aparțin, nu cunosc valoarea și semnificația lor. Una este semnată de către primul nostru mare sculptor Ioan Georgescu; celelalte aparțin unor nume ilustre ale artei românești. Cum ne popularizăm valorile, cum ne popularizăm numele de prestigiu ale sculpturii noastre?

În comparație cu marile eforturi care se fac pentru punerea în valoare a monumentelor noastre de cultură, afișarea unor inscripții, indicînd caracterul monumentului și valoarea lui, indicînd, atunci cînd e cazul, autorul operei, reprezintă nimic. Dar ne-am împiedicat tocmai de acest nimic și cel puțin o parte din sensul eforturilor depuse în alte privințe apare știrbită. Tot în București, unul dintre cele mai interesante monumente de arhitectură și pictură din perioada Cantacuzinilor îl reprezintă *Biserica Doamnei*. Direcția monumentelor istorice și de artă de pe lângă Consiliul Culturii și Educației Socialiste a luat inițiativa restaurării *Bisericii Doamnei*, dintr-o perspectivă modernă, implicînd punerea în valoare a picturilor existente, consolidarea unor ziduri. S-a deschis aici un șantier de restaurare-școală, condus de către un artist tînăr — Nicolae Sava — în care lucrează numeroși studenți. Recondiționarea întregului monument va necesita o muncă de mai mulți ani și, probabil, ea va fi încununată de succes. *Biserica Doamnei* poate fi însă vizitată și în momentul de față, în condițiile în care se lucrează la restaurarea picturii, pe anumite porțiuni. Dar cum se ajunge la Biserica Doamnei? Cine știe, în București, unde e Biserica Doamnei? Nici un semn nu indică. În plin centru al Bucureștiului, unul dintre cele mai frumoase monumente de arhitectură și pictură românească din secolul al XVII-lea are ca punct de reper, pentru a putea fi găsit, un magazin în care se vînd brînză și pește. Trecătorul întreat cum se ajunge la Biserica Doamnei își răspunde: prin spatele «Compescariei». S-a întreprins, la Biserica Doamnei, o operație de restaurare care se anunță totuși dacă nu costisitoare, oricum, se cheltuiesc anumite materiale, se depun anumite eforturi, se speră în anumite rezultate. Biserica însă se află pitită undeva, într-un grup de clădiri — spații comerciale — unde se depozitează ambalajele sau chiar mărfurile, prea puțin plăcut mirositoare, înainte de a fi introduse în respectivele magazine. Nu pot fi găsite oare alte soluții pentru depozitarea ambalajelor expuse în fața Bisericii Doamnei de către cei care gestionează sau tutelează magazinul «Compescaria» de pe Calea Victoriei, colț cu bulevardul Gheorghiu-Dej? Cînd la un monument de artă se ajunge printre butoaie de brînă și lăzi de pește, cu mirosul lor inerent, e foarte greu să-ți mai formulezi o judecată de valoare adecvată. Păcat!

Gheorghe ACHIȚEI

ce profetăm, ce profesăm

un om se întoarce la uneltele sale

Cu mai mulți ani în urmă, din motive care nu mai au nici o importanță în prezent, un om a fost transferat dintr-o mare uzină bucureșteană, unde lucra ca muncitor, într-o secție a unui cotidian tot din Capitală. Principala sa îndeletnicire în noua postură, de ziarist, fiind să cerceteze scrisorile sosite de la cititori, să verifice în ce măsură situațiile semnalate sînt intru totul reale, evident că se descurca. Acel simț al dreptății și omeniei, caracteristic omului simplu, grija pentru adevăr și onestitatea neștirbită, partinitatea și, în genere, etica sa muncitorească — virtuți educate în colectivul de muncă din care venise — își spuneau în bună măsură cuvîntul în devotamentul pe care-l arăta față de îndeplinirea noilor sale îndatoriri. Mai mult decît atît, colegii săi de redacție mai tineri, unii dintre ei prea puțin experimentați în a se orienta spre oamenii sau situațiile concrete din nu știu ce întreprindere sau de la ce for social, găseau la el totdeauna un stat prompt.

Cert este că, fără a se distinge «la condei», în modestia cu care se străduia să fie cît mai util noului său loc de muncă, totdeauna prezent la acele activități ale redacției unde se cere un travaliu ce nu se remarcă nemijlocit în pagina tipărită, omul și-a cîștigat stima noilor săi colegi. Ceea ce nu înseamnă că tot mai mult, cu vremea, fostul muncitor nu a continuat să resimtă această înstrăinare de meseria căreia i se dedicase din fragedă tinerețe, de locul de muncă unde se simțea acasă. Bunul-simț al omului obișnuit să vadă ceva concret ieșind din minile lui îi spunea tot mai categoric că trebuie să se întoarcă la uneltele sale, chiar dacă se impunea să renunțe la anumite facilități pe care i le conferea noua sa postură, să învingă anumite prejudecăți.

Hotărîrea decisivă, după ani lungi de luptă cu el însuși, mai ales cu conștiința că prin promovarea într-o asemenea muncă i se arătase o mare încredere, a trebuit să o ia într-o zi, să le spună deschis colegilor săi de presă că, în ce-l privește, chemarea metalului dur, modelat de mîna omului, e totuși mai puternică. Totul s-a întimplat simplu, bărbătește, fără lamentări și motivări ipocrite, în virtutea aceluiași postulat, nu o dată neluat în seamă, care cere om potrivit la loc potrivit. Locul potrivit pentru confratele nostru temporar rămîne dăruirea sa de-o viață, uzina, și încă sub forma ei cea mai adevărată, locul direct productiv. «Nu vreau să vă promit — a spus omul cu modestie la despărțirea de colegii săi de redacție — că voi continua să fiu prezent în paginile ziarului cu nu știu ce materiale de răsuneț, dar puteți fi siguri că din marea mea uzină, în care mă reîntorc, vă voi trimite cînd și cînd cite-o veste».

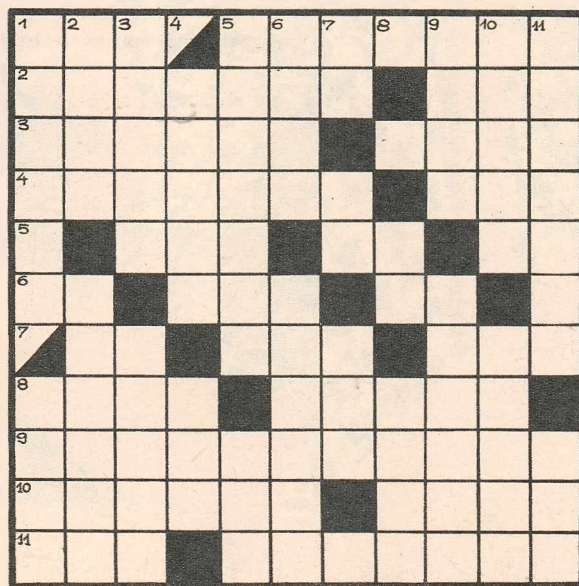
Cazul muncitorului care a trebuit să renunțe, după ani buni, la postura în care s-a convins că nu dă randamentul cuvenit, pentru că nu are chemarea necesară, pare oarecum ieșit din comun. Un altul, mai ales după ce cîștigase gustul muncii de birou, ar fi căutat poate o altă ieșire, opoșindu-se într-un loc călduț, unde să învîrtă în neștire hîrtiile. Omul pentru care profesia sa de muncitor reprezenta și o anumită demnitate — cea mai aleasă dintre toate — nu putea face o altă alegere. Sînt convins că și tovarășii de muncă în mijlocul cărora a revenit au gîndit la fel.

M-am simțit atras să insist puțin asupra acestui caz pentru că în viață, uneori chiar împotriva voinței noastre, sîntem confrunțați cu asemenea dileme: convingerea noastră că ne-am simțit acasă într-un anumit loc de muncă, chiar dacă mai modest și mai puțin substanțial remunerat și totuși un anumit complex de împrejurări — de care uneori nu rămîn străine propriile noastre slăbiciuni sau înrîuririle celor apropiați — ne determină să acceptăm o postură improprie vocației și pregătirii noastre. Nimic mai dăunător deopotrivă pentru individ și pentru colectivitate, chiar dacă ne străduim să facem față.

Nu-i mai puțin adevărat că, în a lua astfel de hotărîri, ca aceea a muncitorului devenit o vreme om de presă, unii ezită și din pricina unei mentalități păcătoase, destul de înrădăcinată: e considerată o adevărată dezonoare dacă un ins, din motive bine întemeiate, într-o zi revine dintr-o funcție ierarhic superioară la condiția lui firească, aceea a profesiei lui de bază, cum se spune. Înainte de a fi detestabil mic-burgheză, o asemenea mentalitate reflectă, din păcate, și o lipsă de stimă față de muncă în tot ce are ea mai nobil — rațiunea și bucuria de a trăi demn a omului.

Nicolae STOIAN

cuvinte încrucișate



TIMP

ORIZONTAL: 1) Nume în timp! — Luna de naștere a lui Păcală. 2) Celebru poet latin, autor al faimosului vers: «Eheu fugaces... labuntur anni» — Posesorul unui burduf de vînturi (mit.). 3) Alt poet latin, autor al «Fastelor», din care cităm: «Timpul se scurge și anii trecuți ne aduc bătrînețea...» — Zilele lucrătoare ale unei săptămîni. 4) Cardinal și sfetnic al regelui Ludovic al XIV-lea al Franței, a cărui expresie favorită era: «Timpul e ga-

lantou» — O jumătate de secundă! 5) Veșnicie în filozofia antică — «Anno Domini», expresie creată în evul mediu, care a înlocuit vechiul sistem de numărătoare a anilor ce începea de la 5508 î.e.n. — Fete! 6) Secunde! — Tian.... lanț muntos care, după cum s-a stabilit de curînd, crește în înălțime cu opt milimetri pe an — Insula-fortăreață din Mediterana în care a fost deținut Edmond Dantés. 7) Ovidiu cel mic! — Ecran sensibil pentru urmele vremii — Stat care-și va sărbători bicentenarul în 1976. 8) Luată de la murat — Vaste. 9) Marele dramaturg englez care în «Măsură pentru măsură» creează celebra metaforă «Dintele vremii». 10) Orator, scriitor și om politic roman, cel care exclamă atît în «Catilinare» cît și în «Verrine»: «O, tempora! O, mores!» — Din timp în timp. 11) Istria! — Oameni calculați și practici, adepți ai vechiului lor proverb «Time is money».

VERTICAL: 1) Om de litere francez (1732-1785), autorul unei «Ode despre timp» în care apare versul: «O, timpule, oprește-ți zborul!», vers preluat și de Lamartine în «Lacul» — Celulă cu spori. 2) Craiul de la care se trage numele orașului Craiova, menționat pentru prima oară în timpul lui Vladislav al II-lea (1447-1456) — Din pricina sa și pentru a-i dovedi că iarna nu trecuse, Martie i-a cerut cu împrumut 9 zile lui Făurar. 3) E la curent permanent — Mare actor român, singurul din lume care a interpretat simultan trei personaje din O'Neill: Manon, Brand și Orin în «Din jale se întreprinde Electra». 4) Ceea ce e în plus — Oraș antic în Yucatan. 5) Suspendat în spațiu, nu în timp — Mari perioade de timp. 6) A țui — Mare amiral englez (1758-1805), erou al bălăiei de la Trafalgar. 7) Careu! — Anul trecut... invers! — Din fructele pămîntului. 8) Zi în ortografia veche — Adevărat. 9) Un an din armată — Efemere (fig.). 10) Împărat al Germaniei (secolul XVIII), care, aflat în Italia, în fața unui tablou istoric al lui Federico Zuccaro, avea să exclame: «Tempi passati!» — Locul de naștere și leagăn al bătrîneților lui Saadi, cel a cărui viață «se scurse-n lungi călătorii». 11) Piesă de Sofocle în care apare comparația (cu o vîrstă apreciabilă de 2500 de ani): «Timpul e un zeu blind» — Ieri, ieri.

Dicționar: AON, AKE.

Toma MICHINICI

viitorul social

Cu ultimul număr (4), revista «Viitorul social» își lărgeste profilul, devenind o revistă de sociologie și politologie. Menționăm cîteva titluri: MIRON NICOLESCU, *Personalitatea și opera lui Dimitrie Cantemir*. ROMAN MOLDOVAN, *Tendințe actuale în conținutul tematic și în metoda științelor sociale*.

AL. BĂRBAT (Iași), *Ce devine ruralul?* SILVIU BRUCAN, *Sistem politic, sistem internațional și Europa*.

ANDREI ROTH (Cluj), *Individ și societate în «Bazele criticii economiei politice» a lui Marx*.

ȘTEFAN COSTEA și FRANCISC URMENYI, *Un sociolog pasionat — Antor: Golopenția (1909—1951)*.

Studiile și articolele grupate în compartimente, precum *știința conducerii societății; Metodologia științelor sociale; Cercetări de teren; Prognoză și planificare socială; Demografie; Sociologia culturii; Sociologia armatei; Curente și școli sociologice peste hotare; Însemnări; Interviu și declarații; Viața științifică internă și internațională; Recenzii; Note de lectură; Paginile cititorilor*, întregesc un sumar substanțial, interesant, profitabil.

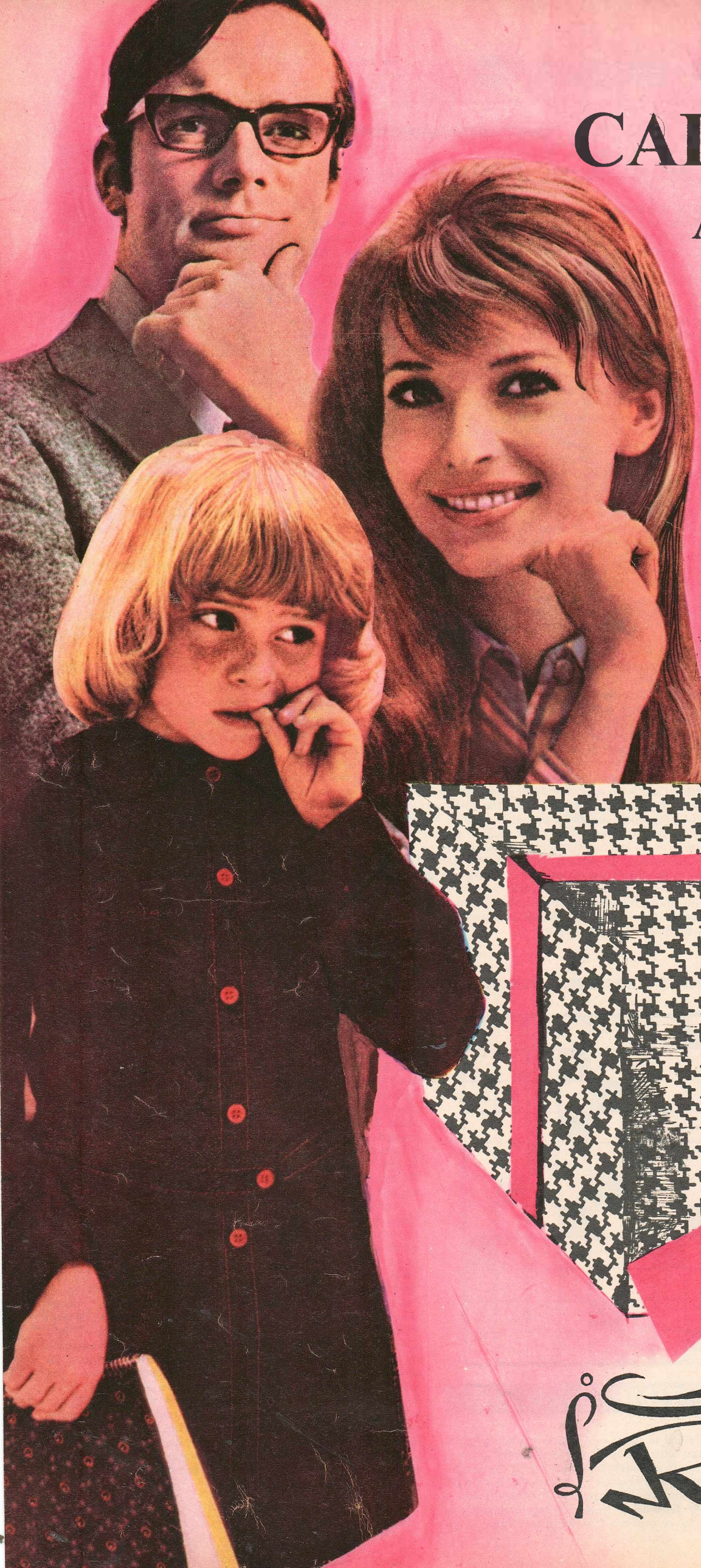
LUNA CADOURILOR

Alegerea unui dar,
o problemă...

Romarta vă oferă soluții multiple:

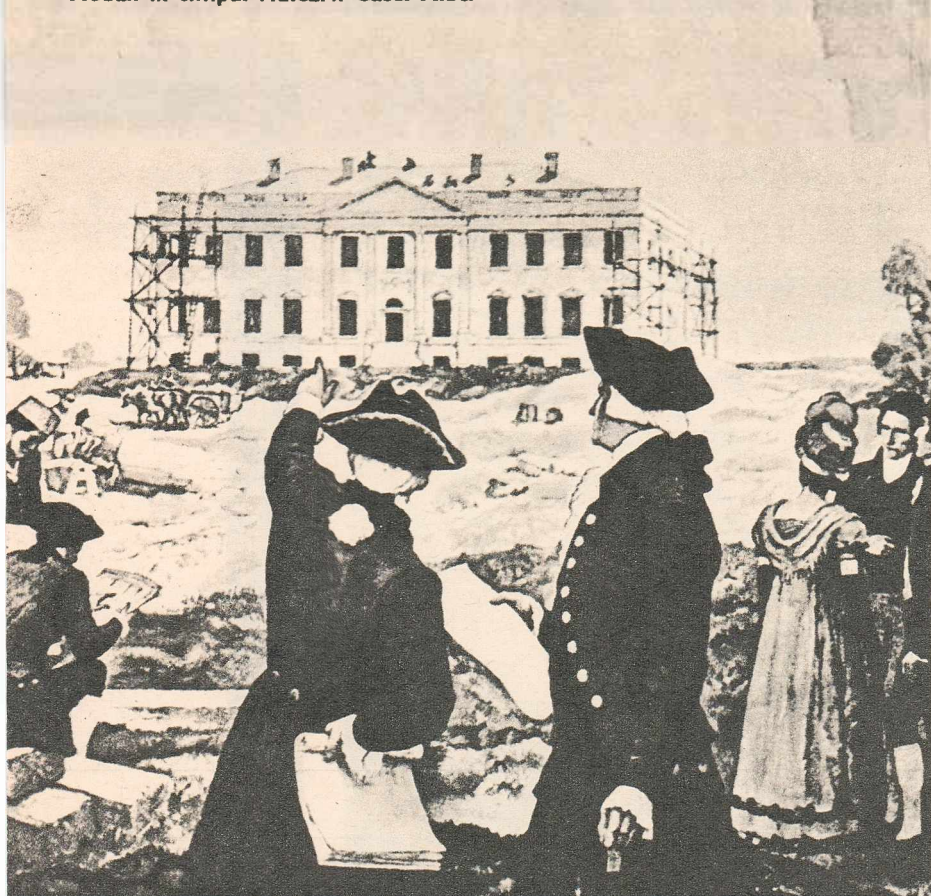
- articole de calitate superioară
pentru femei,
bărbați și copii
la magazinele

**EVA, ADAM,
ROMARTA
COPILOR,
ROMARTA LUX,
ROMARTA**



Romarta

O stampă înfățișându-i pe George Washington și arhitectul James Hoban în timpul ridicării Casei Albe.



casa albă – reședința președinților americani

Reședința președintelui S.U.A., Casa Albă, se află în partea de sud a faimoasei Pennsylvania Avenue din capitala federală, între Departamentul finanțelor și clădirea oficiului executiv. Proiectată de renumitul arhitect irlandez James Hoban, cu aproape două sute de ani în urmă, pe un loc care avea să devină centrul viitoarei capitale și metropole nord-americane, Casa Albă are fațada principală asemănătoare reședinței Duceului de Leinster din Dublin. Primul președinte al S.U.A., George Washington, cel care a ales locul, inclus dealtfel în planul orașului federal întocmit de inginerul militar francez Pierre L'Enfant, n-a locuit niciodată în această casă a cărei piatră de temelie a fost așezată la 13 octombrie 1792. Primul președinte american care a locuit aici a fost John Adams, în noiembrie 1800.

Pereții, alcătuiți din gresie (adusă din carierele de piatră de la Aquia Creek, Virginia), au fost zugrăviți în alb, culoare ce a dat dealtfel și numele clădirii.

În timpul președinției autorului Declarației de independență, Thomas Jefferson, clădirea a fost completată cu noi terase și un etaj. La 24 august 1814, în timpul Administrației Madison, casa a fost arsă de englezi și a fost reconstruită, trei ani mai târziu, de același arhitect, James Hoban. Porticul din partea sudică a fost adăugat în 1824, iar balconul în 1829. În 1948, președintele Truman a construit al doilea etaj și un nou balcon în partea de sud. Tot președintele Truman, după o autorizație specială obținută din partea Congresului, a realizat o reconstrucție generală a casei, cu o nouă structură de oțel. Toate formele și scheletele metalice anterioare au fost menținute. Astăzi, Casa Albă este compusă din următoarele camere și saloane funcționale.

Biblioteca, exclusiv cu volume referitoare la diverse aspecte importante ale vieții publice americane — biografii, istorie, literatură, critică de artă, documente prezidențiale și cărți științifice. Decorată și mobilată în stil clasic, biblioteca are un splendid candelabru de lemn și cristal, care a aparținut scriitorului american James Fenimore Cooper.

Salonul chinezesc. Această cameră a fost folosită prima dată în 1917 de soția președintelui Woodrow Wilson, pentru expunerea unor vase chinezești, și de atunci a devenit «Camera de colecții prezidențiale».

Ceea ce atrage atenția vizitatorului în acest salon, pe lângă argintăria chinezescă, și sculpturile liliput din fildeș, este un mic bufet acoperit cu o splendidă moquette de catifea turcească de un roșu foarte aprins. Pereții acestui salon, ca și cei din bibliotecă, sînt din lambriuri de stejar, înconjurați cu benzi de oțel din timpul renovărilor făcute în anii 1948-1952.

Salonul recepțiilor diplomatice, de formă ovală, este mobilat în stilul de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Parchetul este acoperit cu o moquette ovală pe care sînt marcate stemele celor 50 de state componente ale S.U.A. Aici, președintele Franklin Delano Roosevelt a ținut discursul său radiodifuzat, de începere a ostilităților militare în timpul celui de-al doilea război mondial. Cele trei camere menționate pînă acum se află la parterul clădirii. Întreg etajul I este decorat cu mobilă și tablouri de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului XIX. Portrete ale cîtorva președinți sînt expuse pe coridorul principal și în holul de intrare. Principalele camere de la acest nivel sînt:

Camera de Est, cea mai mare din clădire, este folosită pentru recepții și dineuri. Aici au avut loc faimoasele cîștătorii prezidențiale și tot aici au avut loc serviciile funerare ale președinților Harrison, Taylor, Lincoln, Harding și F.D. Roosevelt. De asemenea, în această cameră, publicul și-a luat un ultim rămas bun de la președinții William McKinley și John F. Kennedy. Pereții salonului sînt zugrăviți în alb și auriu, iar draperiile de la ferestre sînt de mătase aurie de Damasc. Un candelabru uriaș de cristal datînd din 1903 domină toată camera.

Salonul verde, unde de obicei au loc recepții mai mici și convorbiri de protocol, a fost restaurat în stilul celui de-al optzecelea veac. Culoarea pereților și a perdelelor de mătase verde a dat și denumirea salonului.

Camera sau salonul albastru, considerată cea mai frumoasă cameră din Casa Albă, este folosită adesea pentru primirea înalților oaspeți de stat, pentru dineuri și recepții. Totul este de culoare albastră: pereți (cu reproduceri după principalele documente elaborate în timpul Revoluției franceze), perdele, moquette. Portretele președinților Washington, Adams, Jefferson, Jackson, Taylor și Tyler, două mari tablouri

reprezentînd porturile estice Boston și Baltimore, decorează pereții. Întreaga mobilă existentă astăzi aici datează din timpul președintelui Monroe și a fost cumpărată din Franța în 1817.

Salonul roșu, folosit pentru recepții mai mici, este camera favorită a soției președintelui. Se pot distinge aici portretele președinților Pierce, Polk, T. Roosevelt, A. Adams, D. Madison, Hamilton ș.a. În această cameră, la 3 martie 1877, a depus jurămîntul președintele R.B. Hayes.

Sufrageria statului, cu 140 de locuri de primire pentru mese și dineuri, este dominată de un mare portret al lui Lincoln, pictat de contemporanul său F. Healy. Întreaga veselă cit și argintăria chinezescă a fost comandată în timpul președinției lui L.B. Johnson. În spatele acestei sufragerii se află o sufragerie de familie unde este expus un remarcabil portret în ulei al președintelui J.Q. Adams. Sufrageria prezidențială se află la al II-lea etaj și este decorată cu mobilă clasică americană.

Tot aici se află «dormitorul Lincoln» cu mobilier autentic de epocă. Această cameră a servit drept cabinet lui Lincoln și tot în această cameră a fost semnată cunoscuta proclamație de abolire a sclaviei la 1 ianuarie 1863. Din cabinetul lui Lincoln intră în salonul tratatelor, o cameră care, pînă la

1902, a fost cabinetul de lucru al lui A. Johnson. În 1899 a fost semnat aici tratatul de pace care consfințea încheierea războiului dintre S.U.A. și Spania. Astăzi este cameră a președintelui. La acest etaj se află și «Salonul reginelor», rezervat oaspeților de seamă.

Deasupra camerei albastre se află «camera galbenă», cameră de odihnă a președintelui. Tot aici se află biroul președintelui, în formă ovală. Camera, avînd deschiderea spre grădina trandafirilor, a fost construită în 1909 și adăugată aripei de vest a clădirii de T. Roosevelt. Dealtfel, această aripă de vest mai include salonul (sufrageria) și cabinetul folosit de Roosevelt. În 1970, la cererea președintelui Nixon, a fost redeschis și «Salonul hărților» de la parter, o cameră ultra-secretă din timpul celui de-al II-lea război mondial.

Situată într-un minunat și odihnitor parc cu mulți, foarte mulți pomi, magnolii și flori, Casa Albă, scena zilnică a multor evenimente interne și externe de importanță deosebită, este în același timp unul dintre obiectivele turistice cele mai vizitate de cei care trec prin capitala Statelor Unite și li se permite să viziteze camerele publice de la parter și primul etaj.

Stelian POPESCU

În curînd:

ALMANAHUL FLACĂRA '74

384 de pagini = 384 de surprize:

- Marinarii noștri pe mările lumii
- Misterele și bucuriile naivilor
- Aventura memoriei
- Centura de oțel și griji a pămîntului
- Artiști mari, interpreți de mari artiști
- Pe aici, istoria încă nu a început
- Răzburarea vedetelor
- Cifru secret al marilor safe-uri
- Evocare — Ultimul zbor al lui Saint-

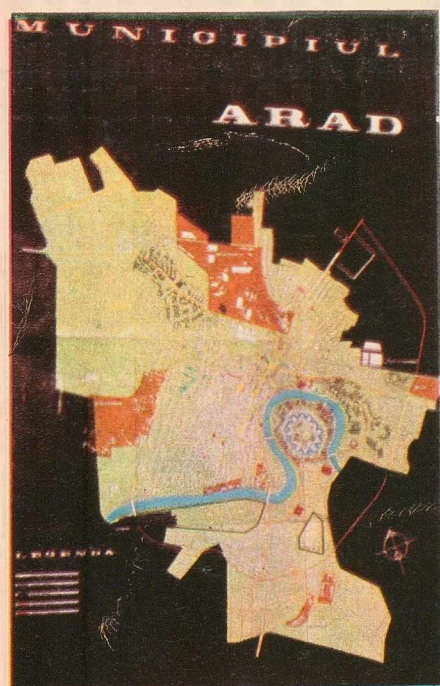
Exupéry

- Iosefini, despre circ
- Inedite pagini de istorie — Memoriile lui Churchill
- Serialul nostru cel de toate simbetele
- Maigret și domnul Charles — ultimul roman polițist al lui Georges Simenon
- Portretele policrome ale celor mai iubiți actori

SPORT, VARIETĂȚI, JOCURI, ANECDOTE, CARICATURI, MODĂ

ALMANAHUL FLACĂRA '74

În curînd



aradul la ora unor mari realizări



Ne aflăm la trei importante instituții arădene: **Institutul județean de proiectări, Întreprinderea de construcții-montaj și Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă.** Activitatea desfășurată aici în ultimii ani se concretizează printr-o seamă de importante realizări pe care ne propunem să vi le înfățișăm.

Institutul județean de proiectare. De aici au pornit ideile de bază care au condus la sistematizarea și realizarea importantelor ansambluri urbane de locuințe, construcții cu caracter social-cultural și economic, ca și cele cu caracter agrozootehnic din județ. Printre realizările din municipiul Arad ale **Institutului județean de proiectări** se numără: restructurarea urbană a zonei centrale a orașului, atât a axei principale a Aradului (Bd. Republicii), unde s-au ridicat clădiri noi și moderne, cit și a zonelor limitrofe. Printre construcțiile mai importante amintim complexul hotelier Astoria, cinematograful Dacia etc. Aceiași proiectanți au realizat proiectele de sistematizare a Pieței Gării, a zonei Podgoria, a Căii Romanilor, Aurel Vlaicu, Micălaca — unele dintre aceste lucrări fiind concretizate, altele în curs de efectuare. O singură cifră în ceea ce privește proiectarea ansamblurilor de locuințe: 14 000 în cartierul Micălaca și 10 000 în Aurel Vlaicu, acest lot urmînd să fie predat în întregime pînă în 1985. Se elaborează formule noi pentru rezolvarea căilor de circulație în oraș pe baza creșterii continue a numărului de automobile; se proiectează noi construcții cu caracter administrativ, comercial și social-cultural în inima orașului; se studiază măsuri pentru protejarea mediului ambiant prin punerea în valoare a malurilor Mureșului cu zone de agrement, păduri și zone turistice.

Întreprinderea de construcții-montaj. După proiectanți este rîndul constructorilor. Ce au realizat ei în municipiul și județul Arad? Iată cele mai importante realizări: dezvoltarea și extinderea Uzinelor textile «30 Decembrie» și «Teba», a Fabricii de mobilă-Pîncota, a Fabricii de păpuși «Arădeanca», a Fabricii de încălțăminte «Libertatea», a fabricilor de gheață de la Arad și Curtici, a complexului de sere-Arad s.a. S-au construit în municipiu și județ peste o sută de săli de clasă la diferite școli, odată cu o seamă de internate și cantine, grădinițe și creșe pentru

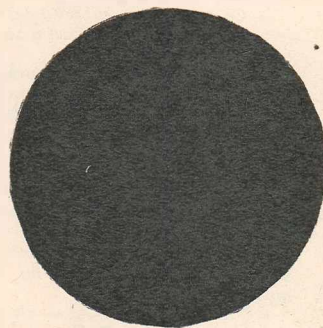


copii etc. Trebuie menționat că în sarcina constructorilor a stat și realizarea unor lucrări tehnico-edilitare de mare importanță: uzina nouă de apă a orașului Arad, stația de epurare a apelor reziduale, lucrări noi de canalizare. În ceea ce privește construcția de locuințe, o singură cifră este concludentă: peste 10 000 de apartamente vor fi date în folosință în actualul cincinal. În acest fel, volumul construcțiilor de locuințe se dublează în 1973 față de 1968. Care sînt pregătirile ce se fac la Întreprinderea de construcții-montaj pentru a putea face față marilor lucrări ce stau în față. Printre proiectele de viitor: o unitate nouă și modernă, centrala de panouri mari prefabricate, un atelier de construcții metalice, un atelier de reparații auto, o stație de sortare (balastieră) la Fintinele. Un alt obiectiv: un bloc-cămin cu cantină pentru constructori, deja dat în folosință. În acest bloc-cămin vor fi găzduiți sute de constructori, întrucît într-un viitor apropiat în orașul și județul Arad vor începe lucrări de execuție: un mare magazin universal, un nou complex hotelier, un club muncitoresc, un spital cu 700 de locuri și o policlinică modernă, un complex școlar la Ineu și unele lucrări de alimentare cu apă în diferite orașe din județ și, pe lângă toate acestea, o nouă și modernă tipografie la Arad.

Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă. Printre sarcinile ei fundamentale: alimentarea cu apă a orașului și a altor localități din județ; asigurarea salubrității municipiului și așezărilor mai importante; distribuirea forței energetice și de termoficare; transportul în comun, administrarea și întreținerea fondului administrativ de stat, întreținerea drumurilor, amenajarea și întreținerea spațiilor verzi, — parcuri, ștranduri, zone de agrement —, activități de prestări servicii pentru populație. Ce s-a realizat în cincinalul actual? Rețelele de distribuție a apei au fost date în funcțiune pînă acum în proporție de 77%; într-o proporție asemănătoare s-a realizat și planul de canalizare. Au fost date în folosință noile uzine de alimentare cu apă din Arad și Lipova, iar alta se află în construcție la Chișineu-Criș. În ceea ce privește străzile, întreprinderea



a pavat și asfaltat în municipiu pînă la ora actuală 200 000 metri pătrați. A fost construit și dat în folosință un pod rutier metalic peste Mureș cu două benzi de circulație — al doilea pod (sudat) de acest fel, după cel de peste Dunăre de la Vadul Oii. S-a mai deschis, în ultimii ani, un ștrand pe malul Mureșului, cu o capacitate de 2.500 locuri. Pe lista realizărilor se mai află o piață agroalimentară la Arad și o seră de flori, iar la stațiunea Moneasa, o instalație de alimentare cu apă. Perspective? Dezvoltarea mijloacelor de transport cu noi tramvaie în orașul Arad, paralel cu modernizarea bazei de autobuze orășenești; construirea unui pasaj denivelat pe Drumul Național 7, alimentarea cu apă prin construirea unor instalații speciale noi la: Nădlac, Ineu și Sebiș. Multe din toate acestea vor deveni realitate încă pînă la sfîrșitul acestui cincinal, ca urmare firească a colaborării permanente dintre cei trei factori: proiectant, constructor și beneficiar — respectiv, Întreprinderea de gospodărie — al căror coordonator unic este Consiliul popular județean Arad.



Ramsey trebuie să plece

Ani de-a rândul, Alf Ramsey a fost contestat cu vehemență.

Ani de-a rândul, Alf Ramsey a fost înjurat pe la colțuri și în gura mare, cu sfială sau cu insolentă, de specialiști sau de neofiți, depotrivi.

Ani de-a rândul, dușmanii lui Ramsey s-au strâns într-un cor uriaș, cîntînd în fiecare sîmbătă prohodul antrenorului cu chip ca de piatră, minimalizînd victoria internă a lui Ipswich Town, echipă cu care Alf a cîștigat campionatul venind din liga secundă, punînd dobindirea titlului mondial mai puțin pe seama înțelepciunii antrenorului și vitalității formației și mai mult pe eliminarea argentinianului Rattin, pe amabilitatea arbitrilor și — mai ales — pe avantajul terenului propriu, fără de care Angliei nu i-ar fi rămas, în 1966, decît deșarta trufie de a se considera inventatoarea unui joc pe care ... romanii îl numeau harpestrum!

După izbînda din World Cup a urmat singura epocă de triumf din viața reținutului Ramsey. Titlul de sir, al doilea acordat unui om din fotbal, după Matthews, în istoria unui popor care și-a făcut adesea un titlu de glorie din conservatorism și din înghețarea ierarhiilor sociale, a venit să recunoască meritele unui specialist care cîștigase — după opinia unora — un campionat al lumii aproape de unul singur, împotriva tuturor.

Dar Ramsey n-a avut mult timp să se bucure. A venit rîndul comentatei înfrîngerii în Mexic, și numărul celor care cereau demisia «antrenorului falimentar» a crescut peste noapte, în aceeași măsură în care violența lor a pîșit pe teritoriul injuriilor directe. În clipa aceea însă cumpătații diriguitori ai soccerului i-au arătat lui Ramsey — împotriva opiniei presei și a susținătorului de rînd — încredere deplină, și imperterubabilul antrenor a luat lucrurile de la capăt, anunțînd construcția unei noi echipe, care să poarte peste mări și țări onoarea fotbalistică a Insulei. Dar încercarea lui Ramsey, mai mult anunțată decît aplicată cu adevărat, n-a reușit, și fotbalul englez a ieșit în arena internațională cu bărbia vulnerabilă, fiind eliminat din toate competițiile de anvergură, învins timpuriu și peste tot, plimbînd prin lume doar fantoma invincibilității de altădată.

Recent, scoasă pe ușa din dos din toate competițiile, Anglia a invitat Italia în templul verde de pe Wembley pentru un meci aniversar. Albionul l-a pierdut și pe acesta. E drept, a pierdut o confruntare fără miză, dar — lucru mai important pentru spectatori — ce vin la stadion, în plină vară, cu mînuși și melon — a pierdut o confruntare de onoare.

În momentul acela, ca printr-un miracol, toți dușmanii lui Ramsey au tăcut. Antrenorul a acceptat superba lor înțelegere și cultul lor pentru paradoxul tipic englezesc și — pentru prima oară după mulți ani — s-a simțit dator să se explice și a spus, cu vocea străngulată, că el știa că echipa trebuia schimbată, și că ar fi vrut s-o schimbe, dar că n-a putut, că ceva l-a oprit, că a încercat să le acorde «bătrînilor» săi Moore, Peters și celorlalți șansa de a se reabilita după dureroasa înfrîngere din fața Poloniei.

În seara aceea, tristă și cețoasă, al doilea sir din fotbalul englezesc s-a dovedit — împotriva opiniei unanime — un sentimental și un generos, el, socotit cel mai rece dintre antrenori, cel mai încăpățînat și mai intransigent. Din păcate, oricît de emoționantă ar fi lecția septimentală a lui Ramsey, ea rămîne un semn de slăbiciune sau de nepuțință, primul, venit de la un om pe care toți l-au crezut tare ca o stîncă.

La ora cînd scriu aceste rînduri, nu știu ce va face Ramsey, va demisiona sau va fi dat afară, nu știu. Știu însă că principala lege a acestei nemiloase lumi a fotbalului este să învingi cu orice preț, și că Ramsey nu mai are puterea s-o urmeze.

Altfel spus, Ramsey trebuie să plece.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Ce mai faci, Ilie?

— Ce să fac, profesore? Somnoterapie, din ce dorm, d-aia aș dormi mai mult.

— E greu?

— E foarte greu, dar n-ai ce-i face. Jocul e joc, zilele de glorie sînt numărate și nimeni nu-ți garantează că, de pildă, ceea ce nu faci azi ai mai putea face la patruzeci de ani.

— Ce faci după săptămîna asta de somn?

— Plec spre Boston, vreau să ajung acolo cu cîteva zile înainte.

— Să te acomodezi cu Mateflex-ul?

— Cu Mateflex-ul m-am acomodat eu și n-aș putea spune că nu-mi convine. Dar știi cum e, totdeauna mai găsești ceva cu care să te acomodezi.

— După Boston ce vei face?

— Probabil că încă două-trei săptămîni de somn, iar apoi patru luni de circuite W.C.T. organizate de Lamar Hunt.

— Cînd încep circuitele W.C.T.?

— În primele zile ale anului, la Philadelphia, cu un concurs la care participă toți cei 84 de jucători.

— Adică, 20 mai mult decît au fost anul trecut?

— Da. Dar nu jucăm tot timpul împreună. După concursul inaugural, ne împărțim în trei serii: seria roșie, cea verde și cea albastră. Eu joc în «seria roșie», împreună cu Okker, Orantes, Riessen...

— Cîte concursuri jucați în cadrul seriilor?

ai noștri și ceilalți

Zodia norocului și a pretinsului ghinion

Cînd, într-un articol precedent, vorbeam de «misterioasele căi în zigzag ale fotbalului» nu mă așteptam — o mărturisesc cu toată sinceritatea — ca atît «16»-imile Cupei României, cît și etapa a XV-a a campionatului nostru să mă confirme atît de curînd și, unde mai pui, chiar în ce privește comportarea echipei pe care o pregătesc. Meciurile din «Cupă» n-au dezmințit nici cu o iotă profilul de «competiție K.O.», prin faptul că liderul turului de toamnă, ca și campioana anului 1972-1973 și alte surate ale lor au fost scoase din circuit, unele cu scuza că adversarele le-au fost echipe de «prim rang», altele nici măcar cu aceasta.

Argumentul suprem, știu, este: «asta e fotbalul!» Dar, să recunoaștem, este un argument foarte șubred. Pentru că oricîte eforturi se depun la unele echipe ca pregătirea lor să se facă după formule mai consistente, mai serioase, pînă la urmă tot dispoziția de joc — atît de labilă — a cîtorva echipierii, considerați piloni ai apărării și ași ai driblingurilor și ai șutului la poartă, este singura care poate să ridice ștacheta calității jocului la cote superioare sau s-o trimită în abisul sterilității și al totalei abdicări a ambiției sportive. Că aici încep (cum spunea un crainic-radio) și paradoxurile fotbalului, adică o echipă atacă furibund și cealaltă înscrie, aceasta nu ilustrează decît două cunoscute carențe ale jucătorilor noștri,

poșta fair-play

JIDOI IOAN — comuna Lunca, satul Briheni, județul Bihor.

— Ce se întîmplă cu simpaticul și talentatul fotbalist Vasile Ailenei? Cînd o să mai apară pe terenul de fotbal?

— În situații similare alți jucători au apărut mai repede pe gazon. Să sperăm că în primăvară îl veți vedea din nou în echipa Steaua, este prea tînăr și talentat ca să nu avem speranțe și încredere în el.

— Ce s-a întîmplat cu Mircea Lucescu, de ce a apărut așa de «tirziu» în formația echipei Dinamo din actualul sezon fotbalistic?

— V-aș ruga — de altfel ca și pe alți curioși — ca pentru aflarea unor intimități să vă adresați persoanelor în cauză. Eu sînt antrenor, nu sînt duhovnic.

ADRIAN POPESCU — comuna Ciuper-cenii Noi, județul Dolj.

— Vedeți în Balaci pe viitorul coleg al lui Dumitru la echipa națională?

— Nu este exclus! Deocamdată însă parcă Beldeanu ar fi cel care s-ar «lipi» mai bine cu Dumitru.

SĂVESCU GEORGE, comuna Magla-viț, județul Dolj.

— Opt. Apoi sînt programate cîteva probe speciale, probabil meciuri pe echipe și marea finală de la Dallas.

— Pe care anul acesta a cîștigat-o Smith și la care tu nu ai participat...

— Anul acesta eu nu am participat la turneele W.C.T. Dar la anul voi participa, fiindcă e necesar să mențin contactul cu cei mai buni jucători din lume tot timpul anului.

— Și după W.C.T.?

— Aproape opt luni de Grand Prix, ca și anul acesta.

— Am auzit că la Barcelona și, în general, în Spania ai fost foarte bine primit.

— Într-adevăr, în Spania mă bucur de toate onorurile.

— E greu să cucerești un public care l-a privit ani de-a rîndul pe Santana?

— Da, dar pe mine cred că tocmai asta m-a ajutat. Englezii, spre exemplu, sînt fascinați de jocul meu pe care îl consideră neortodox, dar nu-mi dau seama în ce măsură mă apreciază. În Spania însă, între mine și spectatori există o adevărată comuniune sufletească, un fel de dialog permanent. Îi simt că-mi înțeleg intențiile...

— Al citelea jucător din lume vei fi la sfîrșitul anului?

— În orice caz, printre primii trei. După Boston cred că pot să-ți spun mai precis.

Ștefan GEORGESCU

tri, care în aceeași măsură nu pot să disloce apărările supraaglomerate cum nu știu nici să ia măsuri împotriva acțiunilor fulgerătoare pe contraatac. Se încearcă (fără luciditatea tactică necesară unei asemenea acțiuni) să se aplice jocul la ofsaid, dar lipsa de sincronizare dă «drum liber» atacanților adversi, care înscriu datorită faptului că întreaga apărare se află hăt-departate, în celălalt capăt... Să mai amintim oare și de lipsa de mobilitate a unor jucători care abandonează prea ușor cursa «umăr la umăr» cu un adversar mai tenace? Apoi, jucători tineri, plini de elan, care dovedesc cîteodată o mare poftă de goluri, devin alteori complet apatici, ca și cum ar vrea să nu-și strice siesta, mestecînd chewing-gum pe teren.

Jucînd fără energie, cu gîndul numai la ceea ce va face «după meci», iar nu la mingea care zboară pe teren, condusă de piciorul dar și de gîndirea tactică a fiecărui echipier, nici unul din cei în care s-au investit, naiv, speranțele zilei de mîine nu va putea urca pe scara performanței și a unui fotbal trainic, bine fixat pe gazonul terenului.

Jocul de fotbal nu mai poate fi considerat o simplă «jocăscă», ci este o treabă serioasă care trebuie scoasă din zodia norocului sau a pretinsului ghinion.

Angelo NICULESCU

— Ce părere aveți despre «fair-play»-ul de care a dat dovadă federația suspendînd jucătorii pentru infracțiuni penalizate cu «cartonașe galbene»?

— Atît de multe năzbîții a făcut federația în ultimii ani încît s-a descalificat în fața opiniei publice și, sînt convins, și a forului ei titular. Apariția «cartonașelor galbene» a fost consecința faptului că arbitrul Kreitlen, greșînd grosolan la campionatul mondial din 1966 (l-a eliminat pe argentinianul Rattin), s-a crezut că această eliminare a fost consecința unor injurii spuse într-o limbă necunoscută. Și atunci, prin cartonaș aparea o limbă cunoscută. F.I.F.A. — cînd a sugerat federațiilor folosirea cartonașelor — a gîndit că arbitrii (și numai ei) le vor manipula ca pe un prim avertisment vizibil tuturor, după care (în același meci), jucătorul să fie eliminat. Contabilitatea ținută de F.I.F.A. la ora actuală nu reclamă aceeași optică și din partea federației noastre, fiindcă punctele de plecare sînt cu totul altele. Totuși, federația noastră nu a ținut evidența la zi și și-a adus aminte la sfîrșitul turului chiar și de fapte petrecute, de exemplu, la sfîrșitul lunii august. Or, nu este drept să suspenzi un jucător care

A.S. Armata, la ea acasă...

Prea dese fiind referirile la jocul dur, nesportiv, al echipei A.S. Armata Tg. Mureș pe teren propriu, manieră de a înțelege și de a «interpreta» fotbalul acceptată de îngăduința nu o dată vinovată a arbitrilor, am făcut un sondaj pe tema mai sus-anunțată în rîndul divizionarelor A.

Iată ce ne-au răspuns:

T. JURCĂ (antrenor — U.T.A.): «O deplasare la Tg. Mureș îmi inspiră întotdeauna frică pentru perspectiva jocului dur care știu că ne așteaptă, de regulă, acolo».

C. CERNĂIANU (antrenor — Universitatea Craiova): «Echipa din Tg. Mureș joacă acasă dur, excesiv de dur, sub privirile adeseori îngăduitoare ale arbitrilor».

A. BELDEANU (jucător — C.S.M. Reșița): «La Tg. Mureș și Petroșani este foarte greu de jucat, pentru că gazdele depășesc cu mult limitele sportivității. La Tg. Mureș, pînă și cinerii foarte talentați, cum este Boloni, te lovesc; iar noi, de Boloni pur și simplu nu-l înțeleg, un fotbalist cu stoia lui!».

NĂSTURESCU (jucător — Rapid): «Czako a fost întotdeauna domn cu mine, iar echipa lui joacă, în general, în mod sportiv cu noi».

C. RĂDULESCU (antrenor — S.C. Bacău): «Ce ni s-a întîmplat nouă la Tg. Mureș nu ni s-a mai întîmplat nicăieri. Spectatorii aruncă cu bulgări de pămînt spre un arbitru de tușă, care a fost schimbat de arbitru de centru de pe o parte pe alta a terenului (măsură unică în fotbal!) pentru a nu fi rănit. În teren, jucătorii mei — care au condus la un moment dat cu 2-0 — au fost maltratați. Pană a fost lovit în repetate rînduri de Boloni etc. Așa nu mai este fotbal».

V. IANUL (jucător — Politehnica Iași): «Jucînd fotbal — numai fotbal — nu poți cîștiga la Tg. Mureș. Echipa-gazdă joacă foarte tare, peste limitele sportivității, arbitrii închid ochii, iar noi, oaspeții, ieșim de pe teren — de cele mai multe ori — băcuți pe toate planurile...».

ANGELO NICULESCU (antrenor — Sportul studentesc): «În partida cu noi, fotbalistii din Tg. Mureș s-au impus printr-un joc dur, folosind o tactică de intimidare, care a făcut ca înaintașii echipei mele să renunțe la un moment dat la joc».

M. DRIDEA (antrenor — Petrolul): «Un meci la Tg. Mureș este pe trei sferturi pierdut înainte de a începe, mulți arbitri închid ochii la jocul foarte dur al apărării gazdelor».

R. CÎMPEANU (jucător — Universitatea Cluj): «Cînd A.S. Armata e scîmțorată (formă slabă, situație nefavorabilă în clasament), echipa folosește toate mijloacele — permise și nepermise — pentru a învinge. Iar cînd e ajutată și de toleranța unui arbitru ca A. Bentu, cum a fost cazul într-un meci jucat anul trecut cu noi, formația gazdă n-are nici o frînă în abuzurile ei».

N. GODEANU (antrenor — Politehnica Iași): «N-am jucat cu A.S. Armata la Tg. Mureș, am jucat însă la Timișoara cu această echipă, care din momentul în care și-a dat seama că pierde meciul a jucat foarte tare și dur».

N. PROCA (antrenor — Steagul roșu): «De regulă, apărătorii Szolosi, Unchiuș, Ispir, Boloni joacă dur, la intimidarea adversarului, iar destui arbitri acceptă jocul lor nesportiv».

T. IVĂNESCU (antrenor — Jiul): «Am auzit că A.S. Armata joacă tare pe teren propriu, noi încă n-am jucat cu ei la Tg. Mureș, dar sper să avem ocazia să jucăm fotbal în meciul din retur».

EM. HASOTI (antrenor — F.C. Constanta): «Apărătorii din Tg. Mureș sînt rîi, sînt foarte rîi, și i-aș cita în primul rînd pe Grigore, pe Boloni și pe Varodi. De Grigore aș putea spune că și la noi, la Constanta, fiecare intrare a sa a însemnat fault intenționat și merita fără îndoială să fie eliminat».

P. RAPAPORT (presedinte — F.C. Argeș): «În partidele cu echipa noastră pe care am avut ocazia să le urmăresc, la Tg. Mureș echipa gazdă a jucat destul de fair».

NUNWEILLER IV (antrenor — Dinamo): «În deplasare, în general, echipele joacă mai tare, iar cele mai grele partide, din acest punct de vedere, pe care le avem noi sînt la Petroșani, la Tg. Mureș și la Craiova».

C. CONSTANTIN (antrenor — Steaua): «A.S. Armata a jucat cu noi uneori cam aspru, dar tare (și greu) cu adevărat se joacă la Petroșani».

Dr. C. RĂDULESCU (antrenor — C.F.R. Cluj): «Se joacă tare, uneori prea tare, sub ochii toleranți ai arbitrilor».

Declarații luate de la partenerii de întrecere ai echipei A.S. Armata Tg. Mureș. Noi nu tragem nici o concluzie. Vă lășăm pe dumneavoastră, stimați cititori, să vă formați o opinie, pe dumneavoastră și pe cei în drept să reacționeze prin măsuri.

a primit în același meci, în prima etapă, două cartonașe galbene (unul că a intrat în joc fără să calce pe linia de centru și altul că a sutat în minge după fluierul arbitrului) și pe al treilea (deci și suspendarea) în ultima etapă, deci după un an de «contabilitate», pentru motivul că, de exemplu, joacă cu jambierele lăstate! Să fim serioși cu această birocratie! Regulamentul de joc are pagini întregi de sancțiuni pentru tot felul de infracțiuni. Iar arbitrul care folosește des această culoare înseamnă că este fricos — că să nu spun incorect — și lui trebuie să-i fie arătat cartonașul roșu. În ceea ce mă privește, eu apreciez «cartonașul» prin două mari aspecte: 1) scutește pe arbitru să mai scoată o vorbă, dînd posibilitatea stingerii unui dialog conflictual; 2) liniștește psihic tribunele.

DAN ANTONIU, București, bd. Lup-tătorilor nr. 45, sector 8.

— Nu știu în ce măsură se «suprapune» numele dumneavoastră pe adresă! Vreau însă să vă răspund, așa cum răspund și tuturor celor care nu au opinii similare mie.

Problema dumneavoastră: «Nu, tovarășe Teacă! Deselnicu Petrică nu a primit cartonașe galbene pentru «flecacuri»... ci pentru joc brutal.

A fost jale mare la Continental, la Perla și la Europa

O singură surpriză de proporții în etapă. Cruciașorul constănean a înghițit în propria-i radă două torpile ca pe două aspirine, fiind «scufundat» sub ochii înmărmuriți ai rudelor și prietenilor. Duminică a fost jale mare la Continental, la Perla și la Europa, cu atât mai mult cu cât ambarcația sosită de pe Mureș părea cel mult capabilă să sperie guvizii de pe litoral. Ei bine, pluta cu alură de Kon-Tiki a lui Catană a învins cruciașorul lui Hașoti, reamintindu-ne ceea ce știam acum cîțiva ani, și anume că un lot care cuprinde, printre alții, pe Mureșan, Hajnal, Bölöni, Naghi, Fazekas, Varodi, Caniaro poate să joace un rol apreciat în campionatul nostru. O involuție surprinzătoare a adus la un moment dat echipa din Tg. Mureș în vecinătatea periferiei clasamentului, jocul ei — altădată tehnic, elegant și eficient — căpătînd, după spusele multor martori oculari, accente periferice, primatul avîndu-l violența și nesportivitatea. Am avut, acum cîțiva ani, ocazia să văd echipa din Tg. Mureș cîștigînd la București împotriva lui Dinamo, meci în care Mureșan, Fazekas, Varodi et comp. mi-au făcut o excelentă impresie, ei dominînd net o formație de internaționali. Jocul și victoria de la Constanța ar putea să reprezinte o șansă și un nou început de drum pentru o echipă care a pierdut foarte mult din creditul pe care-l avea cîndva.

Mă bucur pentru Mircea Dridea, deși mi-e simpatică Sportul studentesc, dar prea se abătuseră toate năpăstentele peste acest inginer-fotbalist care a fost toată viața lui un model; mă bucur pentru Toma Jurcă, fotbalist și antrenor arădean croit la suflet din mătase; mă bucur pentru Reinhardt, pentru Aurică Beldeanu și pentru reșițeni, care meritau o echipă bună, așa cum o au; mă întristează ghinioanele lui Costică Rădu-

lescu, antrenor care moare și învie pentru echipa lui, unul din acei oameni din fotbalul nostru pe care poți conta pînă la capăt.

Mă așteptam ca F.C. Argeș să învingă pe Universitatea Craiova, pentru simplul motiv că la Pitești locuiește un concetățean de-al nostru care se numește Dobrin. Or, concetățeanul nostru Dobrin, atunci cînd intră pe terenul piteștean, poate să învingă singur — dacă a dormit bine cu o noapte înainte — cam orice formație din cîte știu eu prin Europa. Așa și duminică, a învins, așa cum mă așteptam, F.C. Argeș-Dobrin. N-am înțeles însă prea bine fisticăla prietenului meu crainicul Dan Ștefănescu atunci cînd ne-a povestit cazul cu penalty-ul egalizator al gazdelor. A fost, cu adevărat, penalty? N-a prea fost? Parcă, nu. Și asta a cam contat la adunarea finală. Uite, un alt crainic, Nicolae Soare, cînd spune o vorbă, o spune pe românește: «Asta e părerea mea! Asta am văzut eu». N-o fi avînd omul de 100 de ori dreptate, dar nu se ascunde niciodată după cireș.

Încă două vorbe despre Dinamo și Rapid. De la revenirea lui Lucescu, jucător-fanion (ca și Radu Nunweiler) — pe plan moral, ca și pe planul strict al lovirii mingii cu piciorul — pentru formația sa, Dinamo seamănă cu un om care-și reîndreaptă ținuta. La Rapid însă e limpede. S-au incurcat toate macazurile. Pentru vina de a fi adus echipa pe loc de vicecampionă, Marin Bărbulescu — cel disprețuit de matadorii fotbalului nostru specialiști în propagandă verbală — a fost dat afară. Cam de pe atunci, Rapid o ia încet și sigur spre Giurgiu. Și e păcat. Sub Podul Grant moare o inimă.

Marius POPESCU

faceți sport?

Zece oameni luați prin surprindere

Combinatul poligrafic «Casa Scînteii», secția gazete; zece salariați luați prin surprindere; zece oameni nevoiți să-și întrerupă lucrul pentru cîteva clipe, pentru numai cîteva clipe. Și zece răspunsuri, la o dublă întrebare: «Faceți sport, iar dacă da, cam cîte ore în cursul unei săptămîni, iar dacă nu (sau, iarăși, da — în ambele cazuri așadar) — ce sport vă pasionează?»

Vasile Zamfir, paginator, în vîrstă de 25 ani, face zilnic 6 kilometri marș (adică 36 într-o săptămîină, nesocotînd duminica rezervată jocului de fotbal pe terenul din Cernica); cei 6 kilometri zilnici reprezintă drumurile dus și întors către și de la slujbă... Este pasionat după tenis. În schimb, **Nicolae Toader**, 48 ani, de asemenea paginator, nu practică nici o oră de mișcare fizică; totuși, omul e mort după... box!

Culegătoarea manuală **Angelica Britzchi**, o frumusețică de 22 ani, se dovedește a fi la fel de impasibilă: nu face sport, dar adoră tenisul. Colega sa **Emilia Niculescu**, 33 ani — promptă, pe de altă parte: «A, sport? Șapte-opt ore pe săptămîină, minim, înot și tenis de masă, primul, la bazinul 23 August, cel de-al doilea, pe unde apuc...» (Fiind și arbitru de nație, mai este oare nevoie să repet care e sportul ei preferat?)

Ionică Walter: paginator, 34 ani. Scurt: Sport?! Nu, n-am timp! Ce-mi place să văd? Fotbal! De asemenea, fotbal, și **Marian Panait** (cîte două ore zilnic, știți, acolo pe terenul din curtea școlii, de lângă bloc...).

Aurelia Mateescu, 21 ani, linotipistă (oare cîte fete drăguțe sînt în combinatul ăsta?! — n.a.), se rezumă la o oră zilnic de mers pe jos; iar atunci cînd o întreb dacă îi place vreun sport, îmi răspunde cu un NU cît toate zilele!...

Ion Dolete, 19 ani, paginator, joacă în divizia C, astfel încît comentariile devin de prisos; totuși, după socotelile sale, săptămînal bate mingea circa 10 ore certe.

În sfîrșit, un mai vîrstnic: **Pavel Mathe**, 53 ani, culegător manual. Îi place mult fotbalul, sport însă nu practică, poate numai dacă am socoti cei 5-6 kilometri pe care îi parcurge zilnic («de multe ori sînt chiar zece!») numai în incinta serviciului...

Horia PĂTRAȘCU

Alt nume: Smarandache. Și el a «colecționat» multe avertismente pentru joc brutal (nici măcar dur) și asta regulat în primele 15, 20 minute de joc. Dacă a mai rămas în teren, asta se datorează «mîlei» acelor arbitri ce l-au tolerat încă 70 de minute în teren. Deci, suspendările sînt corect aplicate și să continui.

Răspuns: Aș vrea să cred că dumneavoastră citiți și răspunsul dat tovarășului George Săvescu, și nu numai pe acesta, pentru a nu mai fi nevoie să repet unele lucruri. De la început sînt obligat să remarc inutilitatea cartonașelor galbene, dacă «mîla», cum spuneți dumneavoastră, a arbitrilor ar dispărea. Lor, stimate tovarășe Antoniu, le revine obligația să asigure prin fluier desfășurarea normală a jocului, să ia măsuri în spiritul regulamentului și nicidecum măsurile să fie expresia contabilității contabililor găsiți la întimplare. Dacă federația (pe care o vedeți în altă lumină decît mine) era competentă — și nu «mîloasă» — de ce nu a fixat acest «barem-galben» la începutul competiției? Ce fapt ieșit din comun a speriat-o încît nu a mai avut răbdare, cîteva etape, pînă măcar se termina turul? Din moment ce unul din cei doi jucători ai Petrolului eliminați de

pe teren (de cartonaș roșu!) primea de la comisia de disciplină numai... mustrare! Totodată, vreau să subliniez că sînt într-un tot de acord cu dumneavoastră în privința brutalităților și chiar mă așteptam să puneți în discuție și alți «clienți», cum ar fi Ologeanu, Codrea, Birău, Tonca, Hrițcu, Ghirca ș.a. Nu-i mai puțin adevărat însă că pentru aceste brutalități eu i-aș trage la răspundere și pe antrenorii. Personal, nu v-aș fi dorit să fiți, cumva, jucătorul meu și să jucați ca Deselnicu, pentru care eu am toată scîmbia în ce privește pasiunea lui pentru fotbal, dar încerc mereu amărăciunea că încă nu vrea să înțeleagă uneori că adversarul este partener de întrecere și nu obiect de demolat. Cu toate că nu există persoană în conducerea clubului (și asta vă spun în cunoștință de cauză), ba chiar și poetul dumitale preferat, Adrian Păunescu, să nu-l atenționeze că fotbalul este totuși sport și nu război!

De aceea vă spun răspicat, cu toată convingerea: suspendările prin adăugare de cartonaș galbene de la meciuri sînt incorect aplicate de federație — deci, să nu mai continui!

Constantin TEAȘĂ

succes de librărie

Pe vremea cînd făceam cronică instituțiilor la *Flacăra*, mă gîndisem la un complement lunar de comentariu al antiinstituțiilor, între care situam, în primul rînd, anonimele. Este o specie de oameni, ca să le spun așa, din obișnuință, un soi de viețuitoare întîrziate, practicante ale ritualului obscur, cu pana înmuțată în fiere, gata să ofere argumente pentru orice asasinat moral, constituții în organizația nimănu, cu rigori mai mari sau mai mici, abonați ai poștei, protestînd la orice opinie mai acătării. Ce mai vorbă!... o adevărată instituție a întunericii. Din cînd în cînd, ei reușesc să convingă oameni de treabă, acreditînd ideea că trebuie să te ascunzi pentru a spune adevărul și că e bine, în orice caz, să te ferești. De aceea, mai bine nu semnezi! N-am să contest că adevărul umblă încă de multe ori cu capul spart, dar nici politica strășului nu-mi place, mai ales că vedem cu toții, la urma-urmei, ceea ce este și ceea ce nu este. N-am să înțeleg niciodată de ce corespondentul care mi-a scris despre vînzarea cărților de literatură actuală a uitat să-și dea numele, preferînd modestul «Un prieten din Arad», mai ales că mi se adresează destul de familiar: «N-o să-ți spun eu dumitale...» și că părerea sale mi se par mai mult decît judicioase și demne de analizat la *Viața cărților*. Nu de scriitorii ar trebui el să se ferească, presupun că știe de ce, iar autorul acestei rubrici declară public împotrivirea lui față de violență, sub orice formă s-ar manifesta. Înverșunarea polemică mi-e în fond străină, luînd mai degrabă forma exhortației și n-am scris un rînd în afara speranței că preopinientul va fi convins de soliditatea părerilor mele și impresionat de vehemența tonului, ca de un fond moral.

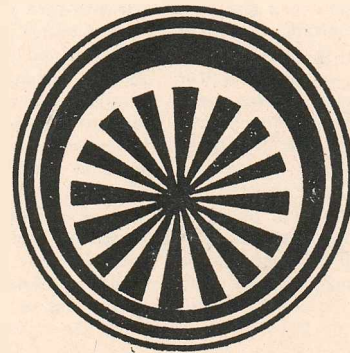
Iată, omul nostru din Arad mă mustră pentru antipatia mea față de critica din publicații și-mi spune că lipsa de aderență a publicului față de cartea actuală se datorează în bună măsură faptului că oficiul de popularizare a valorilor de astăzi ale literaturii se face cu totul întîmplător. Vai de mine, dacă împrejurarea că eu însumi practic, oarecum, critica săptămînală a putut duce la impresia de neîncredere în muza năpăstuită a magistraților literaturii! Se poate spune că sînt un romancier înăcrit, ceea ce iarăși n-ar fi adevărat, deoarece judecata cărților mele a fost mai mult generoasă decît comprehensivă, așa încît nu văd de ce aș fi iritat. Încă o dată, înverșunarea mea, cită există, este o formă de iubire și o dorință de mai bine. Mai mult, nu cred că eu împiedic pe confrăii mei să exercite riguros și la timp marile răspunderi pe care le au în viața publică, chiar dacă, din lipsă de modestie, aș accepta epitetul măgulitor că o fac «strălucit», cum spune prietenul necunoscut din Arad. Fără critică, literatura este lipsită de conștiință de sine, iar cultura unei națiuni este privată de reflecție, ceea ce înseamnă decapitarea ei, și nu veți găsi un scriitor, indiferent dacă este sau nu agreeat de croniciari, care

să facă așa ceva. Ar fi greșit să mai insistăm, desigur, însă cititorul nostru merge mai departe și mă invită să vizitez standurile cu cărți la preț redus, pentru a vedea că nu există decît poezii și proză, iar volumele de critică «au vînzare».

Este un adevăr indiscutabil că la noi se citește cu aviditate critica literară și esul, ceea ce probează efervescența ideilor și setea de clarificare ideologică a iubitorului de literatură. Am urmat îndemnul său și am cutreierat cîteva librării din Capitală, promițîndu-i corespondentului de la Arad că în ziua cînd îmi va divulga adevărata sa identitate mă voi deplasa în frumosul oraș de pe Mureș, pentru a-i mulțumi în legătură cu frumoasele cuvinte pe care mi le-a adresat și pentru a verifica dacă publicul de acolo preferă într-adevăr critica în locul romanelor și poeziei. Ce pot să-i spun pînă atunci? Că am văzut, la librăria «Mihai Eminescu», din centrul Bucureștiului, strălucitul eseu *Impresii asupra literaturii spaniole* al lui G. Călinescu, la preț redus. Era singura carte de critică pe raftul infamant, ceea ce m-a convins că, într-adevăr, cărțile de critică se vînd foarte bine și că numai un funcționar inept a putut să însemne cu creionul o valoare comercială dubioasă pe capodopera călinesciană. Am întrebat în șase librării dacă mai există vreo monografie despre Eminescu, inclusiv reeditarea, sau mai bine spus reeditările, Vieții și Operei, scrise de cronicar optimist. Am fost privit cu indulgență, ca un analfabet, ca unul care n-a călcat într-o librărie de zece ani. «Au trecut de mult, căutați la anticariat!» Vă rog să verificați dacă în toate anticariatele din București există vreo carte de Călinescu! Se vinde critica sau nu? Mi-am zis atunci să încerc ultimul premiu al Uniunii, cu un subiect de mai puțină rezonanță, cartea consacrată de Al. Călinescu lui Anton Holban. Abia am putut să procur un exemplar, la librăria Mihail Sadoveanu, cu concursul de înaltă profesionalitate al vînzătorului de acolo.

Sigur, nu este bine să împingem prea departe comparația între genuri. Cărțile bune de versuri se vînd în cîteva ore, iar Ioan Alexandru sau Ion Gheorghe sînt autori preferați ai unei generații care îi frecventează înaintea romanelor polițiste și a filmelor de senzație. Spunînd asta, ne întrebăm ce înseamnă de fapt succesul, în cazul unei apariții literare. O carte trebuie să se afle în librării timp de cîteva luni, cel puțin tot atîta cît se discută în presă, pentru a putea intra oricînd în mîna cititorului. O librărie din care ar lipsi Marin Preda, Zaharia Stancu, Eugen Barbu, Ion Lăncrăjan, poezii citați mai sus, Adrian Marino, Edgar Papu, Balotă, Negoiescu și alții ar fi foarte săracă și ar pierde din posibilitatea sa de acțiune culturală. Ei reprezintă valorile momentului de față și trebuie să se găsească la îndemîna lectorului avid de certitudine culturale, alături de clasici și de tot ce avem durabil.

Aurel-Drăgoș MUNTEANU



mapamond'73

detronarea zeului automobil

Nu, detronarea Zeului Automobil nu s-a produs încă, acest copil teribil al veacului nostru care, volens-nolens, începe să ne pună condiții de existență, nu va renunța niciodată singur la putere, ci va fi nevoit să abdice. Întronat cu o perfidie fără seamăn în imperiul lumii sale de asfalt, el a cucerit, încetul cu încetul, inimile oamenilor, le-a înrobuit, le-a dat distincție, le-a dat o efemeră atestare a poziției sociale, reușind să-i vire în cele din urmă prin tuneluri subterane și să parceleze pământul cu benzile lui de autostrăzi — adevărate bariere de netrecut pentru trandhușanța faunei sălbatice — ridicându-se la rangul de indiciu demonstrator al puterii și gradului de «civilizație» al unei țări prin orgoliosul calcul al numărului de automobile «pe cap» de locuitor. În această privință, în unele țări așa-zis dezvoltate, s-a ajuns la performanțe care nu pot decât să gâdile vanitatea zeului: un vehicul la 4 locuitori în Franța; unul la 3 în Anglia și R.F. Germania; unul la 2 în Statele Unite. Iar producția continuă să crească frenetic, cochetul monstruic din tinichea, sîrme și motor consumator de benzină și producător de gaze de eșapament, se află în plină expansiune.

Aș vrea să ne înțelegem bine, nu intenționez aici să lansez încă una din acele anatemă sterile și ineficiente asupra unui element civilizator al secolului nostru. Țin cu plăcere un volan în mînă și un accelerator sub talpa pantofului. Îmi place să ridic o capotă și să mă uit cu admirație la acel braț

încurcați de ființari, cu înaintarea stăvilă de roii săltăreți al lăcustelor motorizate care, pasămite, n-au apărut decât ca să faciliteze transportul. Viteza medie a acestora, la Paris, 10,5 kilometri pe oră față de 14 kilometri în 1905, cînd se mergea cu tramcarul. Ambuteiajele provoacă acestora o pierdere anuală de aproximativ 150 milioane ore-pasager, adică peste 1 200 000 kilometri neparcuși, pierduți în staționări cu o pagubă de aproape 40 milioane de franci. Metrourile care 4 milioane de pasageri pe zi, autobuzele 2,5 milioane, trenurile locale 1,4 milioane. Trei sute de mii de parizieni pleacă zilnic să lucreze în suburbii, un milion vine din suburbii să muncească în centru. Fiecare pierde pentru dus și întors cel puțin două ore. În 250 de zile lucrătoare pe an, 500 de ore irosite, cam tot atîta cît muncește un francez în 40 de zile lucrătoare. S-a calculat că, dacă cele 4 000 de autobuze pariziene ar beneficia de o circulație fluidă, ar putea să rezolve degajarea rapidă și ritmică a tuturor aglomerărilor, «înghițind» 90 la sută din transportul care se face cu automobilele particulare. Transportului public i-ar rămîne un singur inamic redutabil: transportul greu. Numărul camioanelor crește anual cu 8-10 la sută. Tonajul lor tinde să se ridice către limita maximă admisă: 38 de tone, 16 roți. Cu creșterea greutateii se agravează și stadiul de degradare a șosărilor. Un camion de 6 tone strică drumurile mai mult decât 10 000 de autoturisme, iar unul de 12 tone provoacă



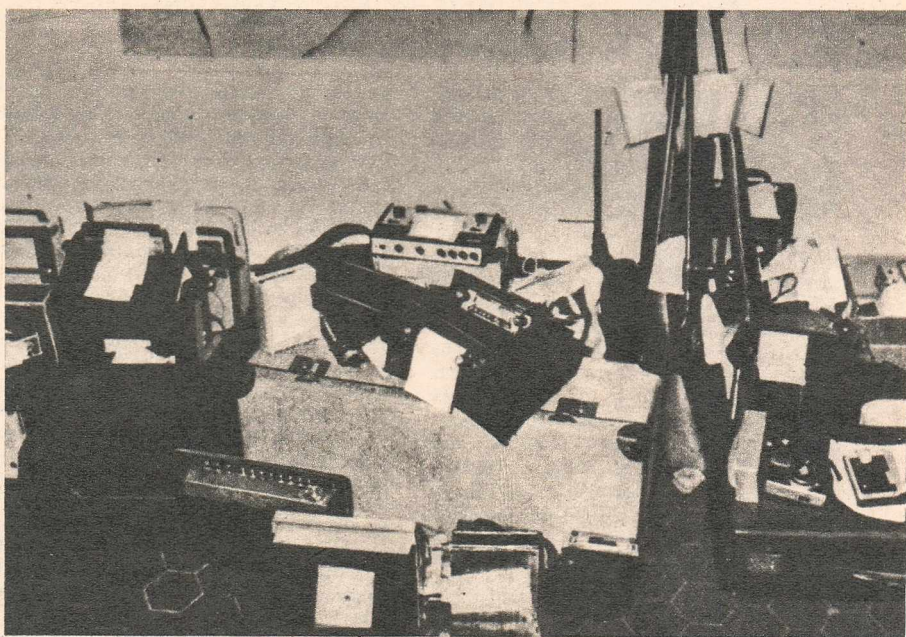
de fierărie, ingenios organizată, care știe să dezvolte cai-putere. N-am nimic cu cei care încearcă aceeași plăcere și care, uneori, și-au mîncat de sub unghie ca să și-o satisfacă în fața celui dintîi sclav personal mecanic, robot cărător, pactizator al unor tainice înțelegeri cu doamna cu coasa și inamic ardent al agenților de circulație. Eu am ceva cu zeul care tinde să ne aservească necondiționat nu numai sufletele, ci și resursele energetice vitale planetei, restituindu-ne în schimb oxid de carbon și de plumb, anhidridă și fum. Nu mă grăbesc să-i cînt prohodul, căci micul și năbădăiosul zeu nu se va lăsa ușor înălțat pe butuci, dar bunăvastărea i-a venit nu pentru a făta cine știe ce altă năzbitie mecanizată, ci pentru a prinde pînă de păianjen la gura rezervorului de benzină: «Sorry, no gas!» Ce frumos și politicos sună: «Scuze, n-avem benzină!» S-au terminat deodată toate resursele? Nu. Prognosticele specialiștilor ne asigură încă vreo trei-patru decenii de desfrîu. Dar ne și avertizează: și după aceea?

Haideți să facem în cunoștință de cauză câteva calcule simple luînd drept etalon o țară ca Franța: 12 500 000 de mașini, 64 la sută din întregul lor tonaj reprezentînd automobilele particulare. Pe autostrada sudică pusă să lege Parisul de Marsilia, între orele 7 și 10 dimineața saturație totală cu o cifră de 5 000 autovehicule pe oră. Transportul în comun lent și deficitar. Pahidermii

drumurilor tot atîtea pagube cît 160 000 de mașini mici.

Zeul Automobil pierde terenul cîștigat, datorită excesivei proliferări. S-au luat unele măsuri preventive: la New York, staționarea este interzisă în centru. La Tokyo, eliberarea unui permis de circulație nu se face decât pe baza dovezii că posesorul de automobil dispune de un loc de parcare în afara căilor rutiere. La Rio de Janeiro se procedează la dezumflarea sistematică a pneurilor mașinilor parcate nereglementar. La Stockholm, fiecare amendă este dublată în raport cu precedentă. La Paris, se ridică în fiecare an aproximativ 13 000 de epave părăsite care sînt trimise la topit. Tot aici, fiecare minut pierdut de un șofer în căutarea unui loc de parcare face să «crească» densitatea circulației cu 6 la sută. Din 1968, o «diabolică» invenție a serviciului de circulație — cramioanele montate la roțile mașinilor parcate nereglementar și macaralele puse să ridice autovehiculele părăsite în punctele de mare trafic rutier — obligă zeci de mii de posesori de mașini să plătească un greu tribut al răscompării din locurile unde le-au fost depuse, cu ușile sigilate, splendidele lor jucării de-a îngheșuiala. Dar cel mai frumos și cel mai politicos avertisment dat zeului este pot cel care sună a iertăciune: «Sorry, no gas!»

Ioan GRIGORESCU



Cam atît s-a găsit acasă la René Serra, cu ocazia percheziției.

gangsteri în uniformă

După ce trenul de noapte care sosește din Menton la ora unu și șapte minute se goleşte de pasageri, activitatea din gara Nisa încetează practic pînă în zori, la ora cinci. Luminile se sting, peroanele se confundă în liniște și în întuneric. Împrejurare nici că se poate mai favorabilă pentru treburi necurate. Într-o asemenea noapte, un individ se apropie de chioșcul cu țigări de pe peron, cu un passe-partout într-o mînă, cu o lanternă în alta. De celelalte scule din lădița pe care a lăsat-o ușor jos, nici nu mai are nevoie. Omul operează în liniște și apoi pleacă încărcat cu marfă și bani. Lădița cu scule a uitat-o însă în fața chioșcului. E păcat de lădiță, e păcat de unelte. Sînt toate noi și din cele mai perfecționate. Și mai e ceva. Lucrurile astea de metal lucios sînt păstrătoare de amprente. Deși, amprente... În fine. Omul se întoarce să ia lădița și dă, nas în nas, cu doi polițiști care-și făceau rondul și care descoperiseră deja devalizarea chioșcului.

— Mîinile sus!

— Ce spui? — se miră individul — sau poate nu mă recunoașteți...

Cum să nu-l recunoască? De recunoscut l-au recunoscut imediat cei doi polițiști, numai că nu le venea să-și creadă ochilor. În fața lor se afla René Serra, colegul lor. Polițistul René Serra în persoană, numai că fără uniformă. Uluiți, cei doi l-au lăsat să se îndepărteze, apoi s-au dus la secția de poliție și au făcut raport despre cele întîmplate. Și cu asta, povestea nu se încheie, ci abia începe.

DACĂ NU-MI DAȚI PACE, TORN...

Nici n-a ajuns bine acasă și René Serra a fost convocat la poliție. Un scurt interogatoriu, urmat de o percheziție domiciliară. Nu s-a găsit mare lucru: televizoare, aparate fotografice, ceasuri, radioreceptoare tranzistorizate, brichete, șase arme de vînațoare, zece mii de cartușe... Nu mai multe obiecte decât să încapă în cinci pagini de inventar. Valoarea totală, circa 150 000 de franci.

— Ei, acum după ce știți totul — remarcă, nu fără o nuanță de zeflemea, polițistul hoț — puteți considera afacerea încheiată.

— De ce încheiată?

— Ca să nu torn.

— Toarnă!

Și, furios că marele lui atu, de mult pregătît, se prăbușește, Serra se ține de cuvînt și toarnă...

Așadar, el nu e singurul polițist-hoț din prefectura din Nisa. În afară de el ar mai fi încă 18 (le dă și numele). Cam zece la sută din efectiv.

Sînt dezvăluite nu numai nume de persoane, ci și metode de lucru, fiindcă afa-

ceea de pe peronul gării n-a fost, la urma urmei, decît o simplă întîmplare.

APĂRĂ-NE DOAMNE DE POLIȚIȘTI, CĂ DE HOȚI NE APĂRĂM SINGURI

Metoda preferată cu care operau polițistii-infracțorii era una simplă și la îndemîna unor oameni «ai ordinii». Ca s-o înțelegem mai bine să ne oprim la relatarea unuia din cazuri.

Un magazin cu articole fotografice din piața Massena a fost furtuit. Directorul magazinului, dl. Gilles Merly d'Arloz își exprimă, în declarația pe care o face poliției, uimirea pentru faptul că, deși gangsterii au trebuit să fugă rapid din pricina sistemelor de alarmă ultraperfecționate din magazin, au dispărut totuși obiecte de mare valoare, păstrate în locuri unde nici n-au ajuns pașii răufăcătorilor. Adevărul este că aceste obiecte au dispărut după ce polițistii alertați au sosit la fața locului și după ce sub diferite pretexte — să-l aducă pe directorul magazinului sau să ceară ajutoare sau etc. — i-au îndepărtat pe colegii care nu erau în bandă.

Asta era deci metoda principală, dar nu singura. Anchetele întreprinse au mai scos la iveală dispariții de bunuri corporale ale infracțorilor deveniți victime, percheziționați de anchetatori deveniți gangsteri. Au mai fost date în vileag cazuri de furturi de carnet de securi, trafic de buletine de identitate, contrabandă, mită, corupție și alte afaceri rău mirositoare și că poate cea mai rău mirositoare este jaful asupra colegilor de serviciu înșiși.

NIȘTE BIETE OIȚE RĂTĂCITE SAU DITAI TURMA?

Scandalul izbucnit la poliția din Nisa a luat proporții. În ciuda discreției cu care se face ancheta, faptele ies la iveală, unul după celălalt. Opinia publică este asigurată că nici un infracțor nu va rămîne nepedepsit și cu atît mai puțin angajat în poliție. Înalti funcționari s-au deplasat de la centru pentru adîncirea anchetei, pentru evitarea unor noi cazuri de corupție.

Întreaga presă franceză insistă asupra afacerii, în comentarii abordîndu-se și aspectele ei sociale, morale, politice chiar. Interpelat în Adunarea Națională, ministrul francez de interne, domnul Raymond Marcellin, a acreditat ideea că în ciuda proporțiilor, este vorba de un caz și nu de un fenomen. Lucru de care unii comentatori se cam îndoiesc. Aici nu mai este vorba — spune, de pildă, Michel Legris în «L'Express» — de niște biete oițe rătăcite...

E. DASCĂLU



giuleștenii la leningrad

În prima jumătate a lunii noiembrie, colectivul Teatrului Giulești a întreprins un turneu în Uniunea Sovietică, prezentînd pe scena Teatrului Academic «Maxim Gorki» din Leningrad și a Teatrului MHAT din Moscova cîte patru aplaudate spectacole cu «Meșterul Manole» de Lucian Blaga, «Casa care a fugit pe ușă» de Petru Vintilă și «Măsură pentru măsură» de William Shakespeare.

O fotografie pentru albumul cu amintiri: în Piața Isakovski din Leningrad.

oameni despre care se vorbește



GOUGH Edward WHITLAM, primul ministru al Australiei (născut în anul 1916, studii universitare la Sydney și Canberra; a profesat avocatura, din anul 1956 este membru al Parlamentului ca reprezentant al Partidului laburist din Australia), a declarat recent, în cursul unei conferințe de presă, că diferendul existent între Australia și Franța în privința experiențelor nucleare franceze din sudul Oceanului Pacific persistă, dar că în celelalte domenii relațiile franco-australiene se mențin corecte.



CRISTOPHER SOAMES, vicepreședinte al Pieței comune (născut în anul 1920 în Marea Britanie, studii superioare la Eton și la Colegiul militar Sandhurst; ofițer de marină, a fost atașat naval al Marii Britanii și a ocupat funcții înalte în Amiralitate; a fost ministru al agriculturii, pescuitului și alimentației în 1960-1964; este membru al Partidului conservator), s-a declarat favorabil propunerii canadiene privind ținerea unor întâlniri periodice între reprezentanții acestei țări și cei ai Pieței comune pentru discutarea unor probleme de interes reciproc.



ANTHONY QUINN, actor de film american (născut în anul 1916, de origine indo-mexicană; studii la Los Angeles; își începe activitatea actoricească în anul 1936 și își impune numele în această artă; dintre marele lui creații cităm rolurile din: «Viva Zapata», «La Strada», «Orhideea neagră», «Ultimul tun din Gun Hill», «Zorba grecul» și altele), la numeroasele premii obținute pînă acum și-a adăugat recent — alături de Sophia Loren — pe cel denumit «Rudolph Valentino», care se acordă actorilor de film «care au cucerit lumea prin personalitatea lor».



LAURENCE HARVEY, actor britanic (născut în anul 1929, studii superioare la Johannesburg, urcă pe scenă la vîrsta de 14 ani, desfășurînd, o prodigioasă activitate actoricească în teatru — Johannesburg, Londra, New York — și în studiourile de televiziune și film, semnînd în peste 40 de genere: «Romeo și Julieta», «Drumul spre înalta societate», «Vară și fum», «Bătălia pentru Roma», cu care prilej actorul a fost și în țara noastră) a încetat din viață, secerat, la numai 44 de ani, de neierătorul cancer.

cronica de trei secunde

un alt poem în cer și pe pămînt

În noaptea de 26 octombrie 1973, în noaptea aceea, vîntul nu a bătut în Everest. E un miracol — e un miracol, spun specialiștii și locuitorii. Kato și Ishiguro ajunseseră la orele 16,30, singuri, fără ghizi nepalezi — contrar tradițiilor — sus, pe cel mai înalt munte al planetei, Sagarmatha — în nepaleză, Everest — pentru geografii lumii, urcînd pe versantul sudic, versantul cel mai dificil. De pe la orele prînzului, în timpul urcușului, masca de oxigen a lui Kato se defectase. După ce-au ajuns acolo, după ce-au fotografiat locul locurilor, unde nu s-a ajuns niciodată toamna, după musonul de vară, cînd zilele sînt mai scurte, nopțile mai reci, vînturile mai violente, după aceea Kato a constatat că nu mai are nimic din provizia sa de oxigen. La orele 7 seara, la peste 8 600 metri înălțime, fără cort, fără oxigen, cu doar doi biscuiți în buzunare, Kato și Ishiguro au coborît cît au coborît pe o temperatură de minus 35 grade și-au hotărît, la căderea nopții pe Everest, să-și facă un culcuș în zăpadă, să taie în zăpadă o banchetă pe care s-au culcat cum s-au culcat, ghemuiți, încolăciți. În noaptea aceea n-a bătut vîntul în Everest. E o minune — altfel, zic oamenii locului, ar fi murit. A doua zi la prînz, cînd au fost descoperiți, mergînd prin zăpadă, departe de drumul stabilit, ei se mișcau ca beți, orbiți de zăpadă, înghețați, dar călcînd pămîntul și dînd din picioare mai mult din reflex. Ishiguro nu avea leziuni, Kato — cel care a trăit mai mult de 15 ore fără oxigen, la peste 8 500 metri — avea grave degerături la picioare, la mîna dreaptă și pe față. Au fost aduși în cîrcă, apoi cu sania, în cortul instalat la 5 900 de metri. De acolo, în cortegiu, Kato dus pe un iak negru, au coborît în valea oamenilor normali. Toți locuitorii satelor, femei, copii, bătrîni, au ieșit în poartă să vadă trecerea acestui cortegiu paroxistic. Kato s-a făcut repede bine; doar degetul cel mare de la mîna dreaptă îi va fi probabil tăiat. A fost un miracol că vîntul nu a bătut în noaptea aceea, dar — zic specialiștii munților — «uneori au loc asemenea miracole, în asemenea condiții», cînd ai doar doi biscuiți și nici un gram de oxigen, noaptea, pe Sagarmatha. Eu nu cred. Să urc atunci Everestul? O, sfînt strigăt al celor ce vor să verifice miracolele, biscuiții, cu degetele degerate în vîntul înghețat al atîtor mincinoase palpări și palpații!

Radu COSAȘU

de la lume adunate

Cetatea științei din «Țara soarelui răsare». La poalele Muntelui Tsukuba, la circa 60 kilometri de Tokyo, se află în construcție pe o suprafață de 5 000 hectare o cetate a științei. În 1975, cînd va fi terminată, ea va putea cuprinde o populație de 130 000 de persoane, compusă din studenți, profesori și cercetători, care vor învăța și vor lucra într-o universitate ultramodernă și în 40 de institute de cercetare. Noua cetate a învățămîntului și cercetării științifice este o «soră» a celei de la Akademgorodok, de lîngă Novosibirsk (U.R.S.S.), fiind însă mai mare.

Vede tot, spune tot... Un aparat medical denumit Vidoson, introdus de curînd în Franța, prezintă o importanță majoră în precizarea unor date privind sarcinile. Astfel Vidosonul poate «vedea» în fetus, chiar de la începutul sarcinii, determinînd poziția sa, efectuînd, fără contact direct, măsurătoarea diametrului craniului, stabilind chiar eventuala existență a gemenilor.

100 de gospodari ai orașelor. Cu ultimele alegeri comunale desfășurate în S.U.A., numărul primarilor de culoare aleși în această țară se ridică la 100. De remarcant faptul că negrii dețin posturi de primari în cîteva mari orașe ale S.U.A., ca de exemplu Thomas Bradley la Los Angeles, Coleman Young la Detroit, Maynard Jackson la Atlanta etc.

O troică de mii de cai-putere. În curînd pe ruta Moscova-Leningrad, în lun-

gime de 651 kilometri, va începe să circule «troica rusească», cel mai rapid tren din U.R.S.S. Fabricat la uzina de locomotive și vagoane din Kalinin, noul tren va putea dezvolta o viteză de 200 kilometri pe oră și va avea 544 de locuri.

Mă rog, să vedem... Peste 5 ani în Anglia va începe să funcționeze unul din cele mai moderne centre meteorologice din lume. Datele furnizate de către sateliții artificiali, navele oceanografice, centrele meteorologice din restul lumii vor fi analizate și prelucrate aici de către 120 specialiști. Se subliniază că grație acestei moderne și perfecționate instalații, mersul exact al vremii va putea fi prevăzut cu zece zile înainte. De n-ar fi numai o promisiune meteorologică, precum atîtea altele!

Colosul secolului XX. La New Orleans (S.U.A.) este în stadiu de finisare «Superdomul», cea mai mare sală acoperită din lume. Putînd cuprinde 100 000 de spectatori, Superdomul întrece cu mult Astrodomeul, sala acoperită din Houston (Texas), ce poate adăposti numai 66 000 spectatori.

Nici chiar așa! Începutul sezonului de vînătoare în Italia n-a fost de bun-augur pentru iubitorii plăcerilor cinegetice. Astfel, cinci vînători au fost uciși în circumstanțe tragice: 4 dintre ei au fost atinși în împrejurări fortuite de către colegii lor, iar al cincilea s-a împiedicat în propria sa armă și s-a autoîmpușcat. Alte 80 de persoane «nevînătorești» au fost rănite.

voi ce credeți?

nu-i așa că lumea mă va primi în mijlocul ei?

Încerc cu mare teamă să scriu aceste rânduri revistei «Flacăra», față de care am o vie recunoștință. De ce teamă? Nu știu prea bine. Dar acesta e sentimentul caracteristic mie în fața noului. De data aceasta vreau să-mi spulber timiditatea și să fiu clară, concisă, în ceea ce voi scrie.

Iată concret motivul scrisorii mele: la cei 18 ani ai mei sînt o fire retrasă, ascunsă mult în mine (să nu mă credeți însă afectată de boala neînțelegerii). Nu vreau să fiu o prezență monotonă, nesociabilă. Ba, chiar mai mult, pentru majoritatea dintre colegii mei trec drept «fosta șefă bună» (am fost doi ani secretara U.T.C. pe liceu — timp în care mi-am susținut și ajutat mult colegii).

Iată-mă totuși în mijlocul cercului social, ca o prezență cit de cit utilă, agreabilă și totuși nemulțumită față de mine. E drept să mă consider așa cînd mă văd totuși chemată să ajut, să fiu confidenta altor colegi?

Nu, nu sînt nedreaptă cu mine și nici nu-mi inventez probleme ce sînt, zice-se, la modă.

Sufletul meu e foarte zbuciumat, e dominat cu multă autoritate de mii de întrebări: «Voi avea prieteni apropiați, voi reuși să mă realizez?» «Va trebui să fiu utilă, să fiu mereu între oameni, să nu fiu în mijlocul lor un sfînx de piatră, ci un coordonator». «Voi realiza toate astea?»

Timpul s-a scurdat pentru mine mult, foarte mult. Întrebările vor trebui rezolvate peste cîteva luni. Ați înțeles probabil că sînt în anul IV de liceu și că în curînd voi pleca pe propriile-mi picioare în lumea muncii.

Cei care mă cunosc au multă încredere în mine, iar multitudinea situațiilor întîlnite și rezolvate timp de doi ani în viața de organizație mi-au dat posibilitatea acumulării unei experiențe de (cit de mică) de viață.

Nu e oare insuficient?

Oamenii din jurul meu, pămîntul acesta cu care mă voi înfrîți prin meserie (vreau să devin agronom) nu-mi vor cere oare mai mult?

Aș vrea să le dau, aș vrea să-i mulțumesc pe toți. Nu știu dacă voi putea,

și frămîntarea asta mă face să cobor în mine, să mă modelez și să mă formez conform acestei cerințe. Mă rup de cei din jur spre a împlini ceva în mine, caut de mult, între colegi, pe cei care, la fel ca mine, își construiesc edificii interioare și nu-i prea găsesc. Asta mă umple de teamă. *Am rămas ultimul care face acest lucru? Sînt singurul care-o fac? Oare? Teama negației mă oprește să-i întreb.*

Vă rog să mă ajutați dumneavoastră. E prea tîrziu pentru a crește în mine floarea responsabilității în fața viitorului?

Mă vreau un om pe măsura societății noastre și pentru asta muncesc mult, uitînd că mai există în jur și alte efemere (dar frumoase) mici bucurii ale vieții.

Temporar, am fugit cu totul în lumea cărților, în vastul și nesfîrșitul domeniu științific.

Pentru viitorul agronom care se vrea în mine, pentru roadele pe care le voi produce odată cu pămîntul, vreau să cred că merită această renunțare; vreau să cred că voi primi răsplata prin chiar rezultatele mele.

Dar e firesc să visez asta?

Cînd meseriașul din mine va fi aproape întreg (absurd să mă cred perfectă la finele anilor teoretici de muncă), vreau să-l las pe el în lumea cărților (iată de ce fuga totală mi-e temporară), iar pe Didia, pe fata aceasta timidă dar descătușată de teama nerealizării, plină chiar de încredere în ea (ce mult îmi doresc această realizare!) s-o trimit printre oameni, s-o trimit spre acea anume fericire a vieții sociale, a vieții afective.

Dar să mă întorc la realitate. E firesc să se întîmple așa, acum, în pragul «marelui drum»? E bine să mă ocup mai mult de mine, de pregătirea mea profesională? Nu e o atitudine individualistă, egoistă? Sau e prea tîrziu să scot din mine acest clocot?

Aș vrea să vă întreb multe, enorm de multe lucruri, dar sînt convinsă că am atins limita cerută de politetea unei convorbiri plăcute (dacă nu am și depășit-o!)

**Cu respect,
Didia Ion
elevă, anul IV B, Liceul nr.2,
str. Libertății nr. 81, Tulcea**

tristețea snobismului

Nu știu dacă rîndurile mele vor fi vreo dată publicate în cadrul vreuneia dintre rubricile dumneavoastră. Eu îmi voi face totuși datoria de a supune opiniei publice, tuturor tinerilor din țara noastră, o problemă ce mi se pare a fi de maximă actualitate.

Problema la care mă refer este aceea a snobismului manifestat mai ales de către unii tineri din clasele superioare ale liceelor.

Vă rog să mă credeți, este departe de mine intenția de a face pe moralistul. Sînt și eu tînr și apreciez, cînd este cazul, tot ce este valoros din cultura străină.

Sînt adînc întristat însă cînd văd că tot mai mulți dintre colegii mei consideră o rușine audierea unui concert de muzică populară românească (sau, în cel mai bun caz, o pierdere inutilă de timp), preferînd să asculte în schimb o muzică comercială care în majoritatea cazurilor cred că nici lor (dacă ar fi să fie sinceri cu ei înșiși) nu le oferă o satisfacție deosebită.

S-ar putea crede că muzica noastră populară, prin simplitatea și sinceritatea ei, însușiri caracteristice poporului nostru, nu poate satisface «înaltul» lor «rafinament artistic». Dar să nu ne amăgim cu această presupunere. Majoritatea acestor tineri sînt arareori văzuți în lăcașurile de autentică valoare culturală.

Sînt în stare însă să-vă vînd hainele de pe ei (fapt, credeți-mă, din păcate, strict autentic) pentru a fi prezenți la concertul unei formații la modă, pentru a-și putea

satisface un orgoliu mărunț, pentru a putea spune onora de teapa lor ce «mortali» au fost «ăia».

Miniportrete cu cine știe ce vedetă a muzicii pop sînt purtate cu venerație în piept, chiar dacă purtătorii se întrebă uneori dacă Ciprian Porumbescu a fost istoric revoluționar sau poet pașoptist.

Dar muzica nu este singurul domeniu în care acest snobism se manifestă. Limba noastră, dulce și frumoasă, a ajuns să fie pocită cu tot felul de «englezisme» și «americânisme», numele noastre sonore și melodioase ca adevărul însuși, au început să nu mai placă, să fie transformate, occidentalizate. Astfel, Popescu Gheorghe devine printr-o nefericită metamorfoză Poppy Gerry, iar Mihăilescu Anca — Anny Mary-Lou. Despre literatură — să nu mai vorbesc.

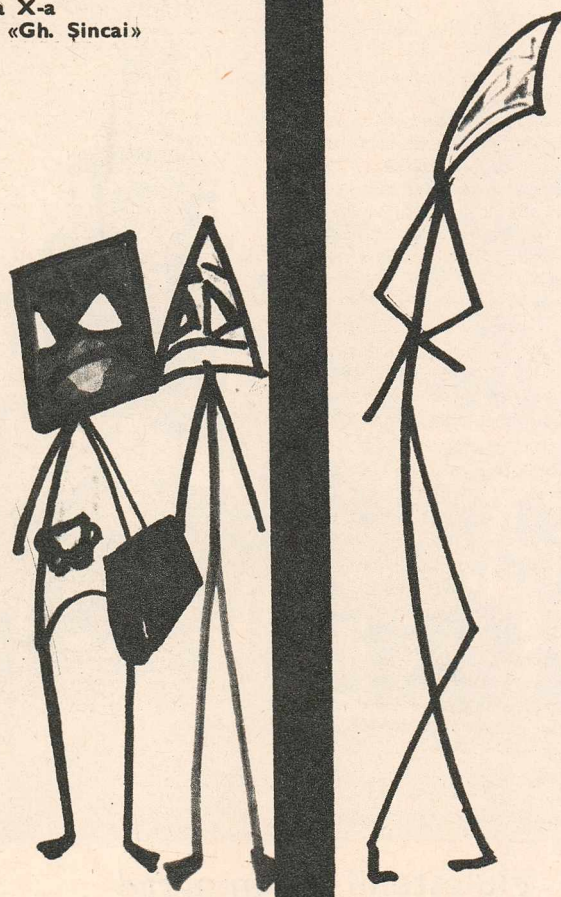
Poeți și prozatori fără veleități deosebite sînt ridicăți la rangul de idoli numai pentru că aparțin unui curent așa-zis la modă și au darul de a nu putea fi înțeleși. N-aș vrea să depășesc granița celor 40 de rînduri la care faceți apel, deși ar mai fi atîtea de spus.

În speranța că m-ați înțeles și că scrisoarea mea va fi punctul de plecare al unei dezbateri publice vă rog să primiți asigurarea respectului meu.

**Dan Bogescu
elev, în anul III D al Liceului
C.A. Rosetti — București**

URMĂRIREA

Desen de
Florina Tomescu
clasa a X-a
Liceul «Gh. Șincai»



despre un anume respect

Respectul presupune o dublă confirmare. În măsura în care este autentic, adică în măsura în care noi păstrăm stîmă și recunoștința pentru cei cărora le datorăm ceva în viață dar și în măsura în care noi, cei aflați «pe partea cealaltă» nu sîntem ignorați. Am fost elevul unui om minunat. Fostul meu profesor de limba latină, Ionescu Gheorghe.

Acum, ori de cîte ori îl întîlnesc și îl salut, am sentimentul unei revelații fantastice. Gestul acela simplu, zîmbetul pe care-l păstrează pentru fiecare dintre noi și mina, mina aceea care de fiecare dată ridică pălăria, mi se pare gîndul cel mai frumos dintre toate cîte există.

De aceea, despre un anume respect! Fiindcă din fericire, noi, elevii, nu sîntem nici «băi, acela», «bă, tipule», «mă, tu ăla de colo», de aceea natura ne-a înzestrat cu un NUME.

Din păcate, acest anume respect nu este întîlnit pretutindeni. Și nu întîmplător am pomenit de acel mare dascăl. Fiindcă avem ocazia să auzim, uneori, cuvinte de genul celor de mai sus. Cert este că există asemenea secvențe acolo unde ar trebui să domnească exemplul, cînstea, demnitatea.

Mi se pare că, pe undeva, acești oameni cărora le datorăm atîta uită niște lucruri simple dar esențiale.

De aceea zic, eu nu sînt «băi, acela», am un NUME (și acest «băi, acela» este, din păcate, strict autentic).

**Ionuț Cristache
anul IV E
Liceul «Ienăchiță Văcărescu»
Tirgoviște**

poșta candidă

Băleanu Gh., Strehaia. Nu sînteți singurul mîhnit de excesele «creatoare» ale popularului cîntăreț Ion Dolănescu. Revista noastră a mai semnalat, cu alte prilejuri, pericolul care-l pîndește pe interpretul lui «Codin», alunecarea în acea zonă în care folclorul i se știrbește, cum bișe spuneți, «frumusețea și autenticitatea». Într-adevăr, împlinirea pe care ne-o relatați, prilejuită de recitalul Ion Dolănescu—Maria Ciobanu în comuna Samarinești—Gorj, este o nouă și tristă dovadă de violență a spiritului în care trebuie înțeleasă creația populară, de autoamăgire cu satisfacția unui succes ieftin, smuls aceluia public care se mai hrănește încă, din păcate, cu deseuri artistice. «Codine, bocancii tăi de jucai fotbal cu ei Codine, paleta tă, de jucai tenis cu ea» și alte improvizări de acest fel își merită numele de «modificări grosolane». Cit despre pionierii motreni care au participat la Festivalul «Bucuriile Europei»—Belgrad 1973, spe-

răm să venim o dată în mijlocul lor, dar nu cu o echipă de filmare, ci doar cu un aparat de fotografiat. Unul bun.

Mircea Ardeleanu, Liceul nr. 3, Baia-Mare. Aveți dreptate. Tunsul la zero este o pedeapsă care amintește de metodele pedagogilor «de școală veche». Oricum, nu vă sfătuim să vă exersați curiozitatea pe marginea unor întrebări de genul «oare ce pedeapsă voi mai primi?» Este mult mai simplu să vă puneți de acord cu normele disciplinei școlare.

Alex. Ștefănescu-Dobromir, București. Tocmai pentru că «țineți la Flacăra ca la o operă de artă» (așa ziceți dumneavoastră, iar noi înțelegem ceea ce trebuie de aici), puteți intra oricînd cu inima deschisă într-o polemică în legătură cu ceva sau cu cineva. Chiar cu redactorii paginii «Elevii prin ei înșiși».

Red.

legea este un scut care ne ferește de ispită

Cînd se estimează că sînt zilnic circa patru milioane de telespectatori, asta nu înseamnă că cele patru milioane stau de dimineață de la ora 9 pînă noaptea pe la unsprezece să privească toate emisiunile una după alta, începînd cu «Lumea copiilor» și terminînd, uneori, cu programul de romanțe. Spun asta pentru că mi-a fost greu vineri după-amiază să-mi găsească cîteva telespectatori care să fie dispuși ca la ora 18,15 să urmărească programul TV: «Asa devreme? Sînt încă la serviciu». «Sînt în drum către casă». «Sînt prins într-o ședință». «Mi-am luat bilet la film cu nevastă-mea, dacă o întorc din drum, vă dați seama ce se întîmplă». După mai multe încercări am găsit totuși și cîteva oameni de suflet, cititori ai revistei «Flacăra», care și-au făcut timp să deschidă televizorul mai devreme de ora 20, la emisiunea «Cunoașteți legile?» S-a dat o sentință unui infractor recidivist, individ care într-un an de zile a reușit să delapidizeze jumătate de milion cu acte «în regulă» sub ochii inocenți și miopi ai celor puși să vegheze, favorizînd astfel comiterea infracțiunii. Este adevărat că de multe ori factorii chemați să aplice și să respecte legea nu o cunosc, crezînd poate că legile sînt făcute numai pentru magistrați. Cum să se respecte o lege dacă ea este ignorată prin necunoaștere. «Legile sînt făcute pentru a feri omul de ispite, dar și pentru a-l apăra, ca un scut, de orice abuz» — îmi spune **Paula Greavu** (casnică). «Emisiunea, continuă P.G., m-a făcut să mă gîndesc la o scenă pe care am văzut-o eu de curînd, la Bijuteria» un pîrlit, că așa arăta, a ales fără prea multă bătaie de cap o brățară de aur în formă de șarpe, s-a uitat la ea cîteva minute și a întreatat „cît face”. Nu știu cît i s-a spus că „face”, dar omul a scos imediat banii și a început să numere miile: 5-10-15 și încă mai număra. Parcă voia să scape de bani. Eu mi-am zis atunci că un om care din muncă cinstită își agonisește atîtea mii nu le dă el chiar așa de ușor. Tot unul ca cel de la televizor cred eu că era și așa cu brățara. **D. Popescu**, procurorul-șef al Procuraturii Capitalei, chiar în emisiune a arătat că infractorul T.H. avea «rentierii săi» pe care-i trecea pe statele de plată, și care veneau, încasau bani nemuncii fără să clipească lăsînd «partea leului». Hoțul mai avea obiceiul să lucreze și cu «suflete moarte» care apăreau pe state și pe care bineînțeles «le semnă» indescifrabil, încasînd răsplata... muncii fantomelor. Lipsa de control, încredințarea unor posturi cu gestiune a celor care nu au dreptul legal și moral să o facă sau altora care nu au pregătirea necesară favorizează falsuri, complicități, tănuiri, corupție. Unde au fost cadrele de conducere, de control, ceilalți factori care au obligația și puterea să oprească asemenea fapte incompatibile cu normele de conduită ale societății noastre, se întrebă emisiunea. **Gh. Drăghici**, cadru didactic la catedra de drept a Academiei «Ștefan Gheorghiu», este de părere că în aceeași măsură trebuie socotiți vinovați și cei care prin atitudinea lor de gură cască înlesnesc infracțiunea, ei sînt, de fapt, responsabilii morali. Judecătorul judecă omul și fapta sa. Crede însă că ar fi mai drept să se judece omul, fapta și pe cei care au favorizat săvîrșirea ei. Dacă a existat un mediu prilenic pentru cei coruptibili, cum a fost în cazul relatat, de ce să nu poarte răspunderea și cei care au ignorat prevederile legii? Cînd un microb găsește mediul prielnic, se instalează boala. E bine deci să căutăm și cauzele reale, și nu numai... rămășițele unei mentalități. Și asta trebuie s-o facă nu numai legea, ci și părinții, educatorii, colectivul, oricine observă la orice vîrstă apucăturile care pot jigni calitatea de om. Emisiunea a însemnat o scurtă, dar convingătoare pledoarie pentru păstrarea cu grijă a avutului obștesc, a bunurilor materiale care sînt ale făuritorilor lor, create de ei pentru bunăstare generală și nu pentru chiverniseală și cîștiguri ilicite.

Coman ȘOVA



FRANZINI SIDOLI

...să nu mă despărțiți de cișmigiu

Fotografiile păstrează imaginea unui bărbat mai degrabă suplu decît puternic, mai mult liniștit decît frumos. Soția lui, Ella, e sigură că Franzini a fost puternic, suplu, liniștit, dar fără îndoială, și foarte frumos. «Nu vă uitați la el cu neîncredere. E puțin obosit; e supărat și tot așteaptă să ne mutăm iar în București. Altfel să știți, a fost un bărbat mare. A prăpădit două femei: Elena Gerard, francezoaică și căldăreață de înaltă școală, și Argia Nathalie, italiancă de-a lui. Eu sînt a treia nevastă și, vedeți dumneavoastră, cum să zic, am 75 de ani și-l iubesc, deși nu mai are circ și nu mai face acrobații pe cal».

Actul de naștere și botez, adică *Testimonium ortus et baptismi*, eliberat cu numărul 330 de o parohie din Torino la 19 mai 1870, dovedește clar, deși în limba latină, că Georgius Franciscus Sidoli are 103 ani. Deși cunoscătorii spun că Franzini Sidoli a fost unul dintre cei mai desăvîrșiți acrobați evecstri de circ, primul cal pe care a încălecat el a fost tot cel de lemn pe care călăriseră și alți copii ce aveau să ajungă doctori, poștași ori funcționari. Dar asta n-a durat mult. În 1880, cînd Sidolii se stabileau definitiv în România, tradiția familiei îl mutase pe Franzini de pe calul de brad pe un ponei. Calul pe care l-a iubit cel mai mult Franzini a fost iapa maronie, Victoria. Ea a murit la 33 de ani, puțin cam deșelată, după ce mai toți Sidolii începuseră călăria pe spatele ei. În ciuda acestui devotament neobișnuit și a lacrimilor vărsate de cei îndurerăți, Victoria a fost dată drept hrană animalelor carnivore din menajeria circului, aflat atunci la numărul 7 al străzii Poliției din București. Dintre caii de pe care a executat de mii de ori salturi mortale înainte și înapoi, Franzini Sidoli îi pomeneste cu emoție pe Grete și Faust, dar recunoaște că marea lui slăbiciune a fost, după Victoria, Norma, cel mai talentat cal pe care l-a cunoscut.

Dacă în Circul Sidoli Victoria a fost înmormintată în pîntecele fiarelor din menajerie, nu e mai puțin adevărat că și caii au omorît un Sidoli. Pe Cezar, fratele lui Franzini, care avea 150 de cai și la 51 de ani murea la München, în 1919, în urma unei infecții contractate de la un cal. Pe timpul acela familia Sidoli, asemenea tuturor familiilor din lume, nu avea în casă antibiotice. Armonia din Circul Sidoli era arhicunos-

cută. Numai caii și porumbeii nu se aveau bine. Ultimii își scuturau penele bolnave în arenă și caii se îmbolnăveau, apoi mureau. Dar niciodată n-au reușit porumbeii să ucidă toți caii circului. Nici furtuna care a surprins în 1915 circul îmbarcat pe un vapor ce naviga dinspre Palermo spre Corsica n-a omorît mai mult de 5 cai. Unul din ghinionele Circului Sidoli s-a numit, ca și pentru alte întreprinderi sau oameni, *Primul război mondial*. Cînd a izbucnit, Circul Sidoli se afla în turneu în Germania și cum războiul acesta urma să fină mult și avea să fie greu, oficialitățile germane au rechiziționat toți caii circului, care dăduse multe spectacole gratuite. Astfel, printre caii celebri ai momentului, cei ce au murit pentru Germania, s-au numărat și cei dresați de familia Sidoli în scopuri eminamente pașnice. Dar Georg Franzini Sidoli mai văzuse circul său trecînd și prin alte momente dificile. În 1884 arseseră circul din București și Sidolii îi comandaseră arhitectului Mandrea un sediu de piatră pe cheiul Dimboviței. E drept că și acesta, deși era de piatră și primul de acest gen în România, avea să fie dărîmat în 1931 la ordinul municipalității bucureștene. În 1910, aflat în turneu în Iugoslavia, Circul Sidoli este amenințat cu incendierea de către niște studenți mai puțin luminați. Cînd municipalitatea a anunțat că spectacolele erau gratuite pentru studenți, aceștia au devenit, dintr-o dată, cei mai buni prieteni ai circului pe care vruseseră să-l vadă arzînd.

Franzini Sidoli își amintește: «● Schumann era mai bun decît Buch; avea dresură de cai mai bună. ● Pisica nu se poate dresa. ● Tereza Renz, la 74 de ani, mai primea bilete de dragoste în manej. A fost cea mai bună și cea mai bella căldăreață. Ea a învățat-o pe ducesa Elizabeta a Austriei să încălece, dar fiul ei n-a ajuns circar; n-a avut talent. ● Mi-a plăcut și circul acela cu o girafă și trei elefanți care jucau șah. ● I-am cunoscut pe clovni muzicali Frattellini, cei adevărați, pe jongleurul Rostelli, care se antrena 7 ore pe zi, pe călărețul Coradini, care era ridicat pe o platformă pînă sus la cupola circului. Acolo dădea drumul la dirlogii și calul stătea ca o statuie. Dar tot au căzut într-o zi și au murit, fiindcă omul uitase în cabină curelușă cu care își lega dirlogii de ceafă în așa fel că nu puteai să vezi de jos.

● Un director de circ trebuie să se priceapă de la coada calului pînă la muzică și texte. El n-are nevoie de secretare, telefoane și mașini de scris. ● Și eu am stat în București, domnule. ● La mine au început lucrul Toni Mărculescu, marele clown, George Mateescu, primul dresor român de elefanți, frații Stroici, zburători la trapez, bariștii Dumitrescu și Franz Krately, dresorul de înaltă școală. ● Și eu am stat în București, domnule, uită-te ce scrie în ziarul acesta, e din 13 ianuarie 1909: «Prefectul poliției Capitalei, Emil Petrescu, criticat de unele ziare că tolerează bătăile în poliție, a luat hotărîrea de a nu mai permite nici un fel de bătăi în București. Prima măsură a aplicat-o la Circul Sidoli, interzicînd «în mod formal» un număr în care doi clovni se iau la bătaie». ● Vezi, domnule, am stat și eu în București.

Mie, Prelungirea Ferentari, Aleea Livezilor, nr. 4, bloc 26, ap. 27, etj. 1, sc.2, sector 6, București — adică locul unde locuiesc soții Sidoli — mi s-a părut totuși o adresă din București. Lor nu li se pare. După ce am aflat asta, am început să înțeleg că lucrurile din casă stau împachetate nu pentru că familia Sidoli se pregătește să zugrăvească, ci din cu totul alte motive.

El ascultă la radio operele, mai ales *Trubadurul*, nu scapă nici o informație despre cosmonauți și are o mare admirație pentru Gagarin și Piccard. Dar preocuparea lui zilnică e să citească «România liberă», prin intermediul căreia n-a reușit să găsească un schimb de locuință.

Ea, Ella, îl mîngie, îi aranjează basca, îl mîngie în continuare și spune: «Ce să fac, domnule? Eu îl iubesc și-l mîngie pentru că singurătatea n-are miini». Apoi pleacă la piață să găsească niscaiva lucruri mai speciale. «Franzini dintre toate cel mai bine stă cu stomacul».

Înainte, adică pînă acum doi ani, familia Sidoli locuia în Brezoianu, nr. 10. Deși stăteau într-o casă veche la etajul 2 și urcau zilnic o scară cu multe trepte în spirală, erau mulțumiți. Mincarea și-o procurau, contra cost, de la o cantină apropiată. Jos era Cișmigiu, marea bucurie a lui Franzini. Aici se întîlnea el zilnic cu prietenii de-o viață: Petre Marcu, fost bariton, fondator al operei din Cluj, colonelul, firește în rezervă, Stoicescu, fostul avocat Fudulu și soția lui Lia, care scrie povești pentru copii, Paul Voiculescu, băiatul Marioarei Voiculescu. Firește, Sidoli a înțeles necesitățile impuse de sistematizarea orașului, dar la fel de bine și-a amintit că în cursul vieții sale a primit numeroase diplome, plachete, chiar decorații pentru opere de binefacere. Căci Sidoli a donat, deseori, unui spital, unei școli, unui orfelinat banii încasați la spectacole. Clovniilor care lucrau la Circul Sidoli vizitau lunar spitalele de copii, azilele de bătrîni. De aceea, Franzini Sidoli, cînd a aflat că trebuie să plece în Ferentari, a scris cîteva cereri, a intrat în audiențe pentru a i se acorda și lui înțelegere. Într-una din cererile depuse se poate citi: «Am distrat multe generații din România, țara mea adoptivă (sînt italian de origine). De cîte ori am fost solicitat pentru opere de binefacere, am stat cu plăcere la dispoziție. Marea mea rugăminte este să nu mă despărțiți de Cișmigiu. Pensionarii din Cișmigiu se bucură cînd mă văd, căci ei față de mine sînt foarte tineri. Mulți dintre ei m-au aplaudat la circ cînd au fost copii».

Franzini Sidoli a scris o carte, «Lumea circului». A avut un contract cu Editura Meridiane. El s-a ținut de cuvînt: pînă la 30 iulie 1966, cum se stipula în contract, a predat manuscrisul, dar, după o vreme, editura l-a anunțat că a reziliat contractul. Fără explicații.

În Prelungirea Ferentari, prietenii de-o viață vin foarte rar. Chiar dacă l-au aplaudat la circ pe Franzini cînd erau copii, acum au și ei cîte 90, 80, 75, 70 de ani și, de, se mișcă mai anevoie. Ei ajung mai ușor în Cișmigiu.

Georgius Franciscus Sidoli a fost ultima oară la circ în 1970 cînd a fost sărbătorit. N-a plîns. N-o face nici acum. Mănîncă o plăcintă cu brînză iar Ella îl mîngie. El susține că a stat cîndva în București, ea îl iubește, îi spune că azi vine cineva pe la ei și-l mîngie, fiindcă susține că așa trebuie, întrucît singurătatea n-are miini.

Dorin TUDORAN

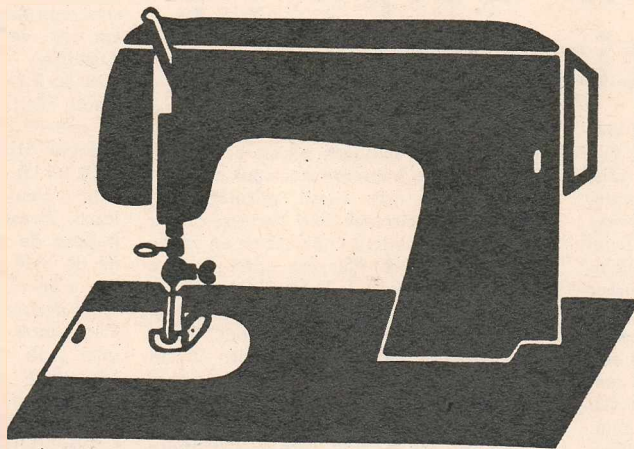
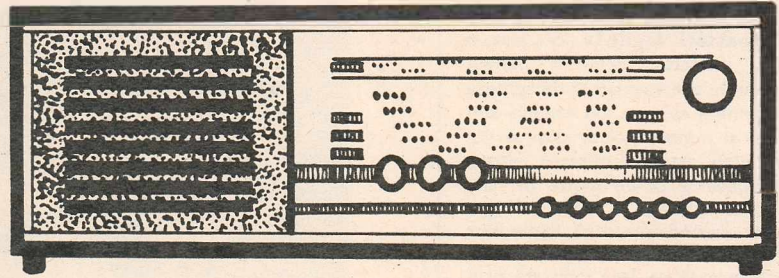
Fotografie de
Radu CONSTANTINESCU

IMPORTANT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ!

Noi inlesniri pentru cumpărarea cu plata în rate lunare a unor bunuri de folosință îndelungată.

RADIORECEPTOARE — toate tipurile din producția internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 20% din valoare, restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.

Pentru radioreceptoare portabile, avansul este între 73 și 230 lei, iar pentru cele staționare — între 100 și 560 lei.



MASINI DE CUSUT, tip masă și tip mobilă—din producția internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 20% din valoare, restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.

Avansul pentru tip masă — 360 lei; pentru tip mobilă — 500 lei.

TELEVIZOARE — toate tipurile din producția internă — se pot cumpăra cu un avans minim de 25% din valoare, restul sumei putînd fi achitat în 18 rate lunare.

Avans — între 675 și 875 lei, în raport cu lungimea diagonalei ecranului.

